

KAJ JE POTREBNO IN KAJ NE?

Svet za plan in finance soglasno sprejel osnutek resolucije — Posebna delegacija je opozorila na kritično stanje v šolstvu — Rešitev proračunske situacije ni v tarnanju in iskanju »krivca«, ampak v medobčinskem sodelovanju — Marsičemu se bo treba odreči, zato ne razpravljajmo toliko o tem, kaj je potrebno, ampak raje o tem, kaj ni potrebno!

Svet za plan in finance OLO je pretekli teden kot zadnji organ razpravljal o osnutku resolucije gospodarskega razvoja za leto 1962. Prav gotovo nismo doslej še o nobenem gospodarskem načrtu govorili tako resno kot o letošnjem. Seji sveta je dal poseben pečat obisk delegacije okrajnih svetov za šolstvo in kulturo, ki je opozorila na resno stanje v šolstvu. Po večurni razpravi so člani sveta osvojili brez bistvenih pripomb osnutek resolucije, o kateri bodo v soboto na seji OLO sklepali odborniki.

Predsednik sveta tov. Tone Pirč je v uvodu opozoril, da ostali sveti k osnutku resolucije niso imeli bistvenih pripomb, in zaprosil je omenjeno delegacijo, naj pove svoja stališča.

V ŠOLSTVU BIJE PLAT ZVONA

Delegacija je ugotovila, da posveča resolucija šolstvu, upoštevaje izjemno težak položaj, v katerem se je znašalo, premalo prostora. Občinski šolski skladi so komajda sposobni kriti osebne dohodke prosvetarjev z letošnjim 15-odstotnim povišanjem. 96 učiteljev je že vložilo odpovedi, ob novih razpisih aprila pa je pričakovati še 100 odpovedi, ker so v sedmih okrajih povečali osebne dohodke prosvetnih delavcev za povprečno 30 odstotkov, ker so šole tam boljše urejene in nudijo drugod tudi sicer učiteljem boljše pogoje. Doslej nam je manjkalo 184 učinskih moči, v novem šolskem letu pa se moremo nadejati, da nam jih bo

V soboto: 26. skupna seja obeh zborov OLO

Predsednik OLO tov. Niko Belopavlič je sklical za soboto ob 9. uri v prostorih Zavoda za izobraževanje kadrov v Novem mestu 26. skupno sejo obeh zborov OLO. Na seji bo razpravljala o predloženi resoluciji o razvoju našega okraja za leto 1962, druga točka seje pa bo namenjena spremeni odloka o okrajnem proračunu za 1962. Na seji je tudi več drugih predlogov o novih odlokih s področja gospodarstva in državne uprave. Predlagani bodo tudi novi predsedniki in člani svetov OLO, o čemer bomo obširneje poročali prihodnji teden.

VREME

OD 22. MARCA DO 1. APRILA

Kratkotrajne snežne padavine pričakujemo okoli 22. marca, med 26. in 29. marcem pa večje padavine (sprva sneg, pozneje dež). Po prehodnem izboljšanju konec marca zopet padavine v začetku aprila.

Dr. V. M.

skupaj z odpovedmi manjkalo blizu 400. To pomeni, da bi morali zapreti 40 odstotkov šol. Precej nerešeno je še vedno vprašanje materialnih izdatkov šol, o sredstvih za nakup opreme in učil ter o prispevku za amortizacijo pa sploh ne kaže razmišljati. Nujna pravila šolskih poslopij in hitra rast industrijskih naselij terjata novih investicij v šolstvo. Kljub temu vse kaže, da bodo doživeli neuspeh napori sveta za prosveto, ki se je trudil ta problem rešiti v 10 letih z ustanovitvijo medobčinskega sklada za investiranje v šolstvo. S 150 milijoni, ki bi se zbrali v skladu vsako leto iz komun in okraja in s posojili, bi to lahko rešili. OLO je v zadnjem času že dvakrat o šolstvu zelo resno razpravljal in sprejel tehtna priporočila, ki so žal naletela na gluha ušesa. Svet za prosveto in kulturo priporočata: naj vse komune uresničijo priporočila, sprejeta na zadnji seji OLO; naj prevzamejo obveznost investiranja v šolstvo namesto skladov za šolstvo investicijski skladi komun in okraja; naj svet za plan in finance, če je mogoče, zniža negospodarske investicije na ostalih področjih in jih preusmeri v šolstvo; in končno: naj svet za plan in finance zagotovi plačilo OLO s področja šolstva in kulture, ki so doslej le deloma zagotovljene (plačilo prevozov za pomoč CARRE, gradnja okrevališča v Fazanu, simpozij Forma viva, spomeniško varstvo in tako dalje).

cijski skladi komun in okraja; naj svet za plan in finance, če je mogoče, zniža negospodarske investicije na ostalih področjih in jih preusmeri v šolstvo; in končno: naj svet za plan in finance zagotovi plačilo OLO s področja šolstva in kulture, ki so doslej le deloma zagotovljene (plačilo prevozov za pomoč CARRE, gradnja okrevališča v Fazanu, simpozij Forma viva, spomeniško varstvo in tako dalje).

RESITEV
JE V SODELOVANJU
Plenum OO SZDL pa tudi drugi organi so dali k osnutku vrsto tehtnih pripomb. Resolucija o gospodarskem razvoju pa ni več družbeni plan, ki je podrobno obdelal vsako področje. Resolucija je politični poziv in mobilizacijski dokument, ki v grobih obrisih usmerja razvoj. Svet je zato sklenil, naj da resolucija nekoliko več po-

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRED PRVIMI OBČINSKIMI TEDNI TISKA

Brez obveščanja ni samoupravljanja

Se ena izmed pobud, rojenih na decembrski konferenci Socialistične zveze delovnega ljudstva našega okraja, doživlja te dni zunanjo manifestacijo, ki pa nikakor nima slavnostnega značaja: narobe, polna je delovne vneme in praktičnih načrtov. Komisije za tisk občinskih odborov SZDL so pripravile svoje prve tedne tiska z name-

nom, da bi dali tudi v našem okraju posledje več poudarka časopisnemu, radijskemu, televizijskemu, filmskemu in knjižnemu obveščanju. Kar največ občanov naj bi ob različnejših prireditvah, razstavah, obiskih in drugih oblikah propagande v TEDNU TISKA dojele pomen vloge tiska in drugih sredstev obveščanja pri razvijanju našega družbenega življenja in krepitvi demokratičnega upravljanja.

Ze lep čas poudarjamo: občanom je treba omogočiti, da bodo resnično sami odločali o vseh najvažnejših vprašanjih svojega življenja. Govorimo in pišemo: komuna je osnovna celica družbenega organizma, v kateri rešujemo vse probleme našega samoupravljanja. Občan naj v njej z vso odgovornostjo in prizadetostjo sprejema sklepe, ki bodo odločali o njegovi življenjski ravni. Pogoji za tako odločanje pa je v prvi vrsti hitra, razumljiva, kvalitetna informacija. Brez obveščanja ni samoupravljanja; brez do-

brga sistema informiranja ne moremo doseči ustvarjalnega sodelovanja.

Gre skratka za oblikovanje družbene zavesti slehernega občana. V času, ko uresničujemo pomembne naloge za nadaljnji razvoj FLRJ, mora biti prav tisk ... vse bolj in bolj netilec boja za najnaprednejša stališča o vseh vprašanjih, ki zadevajo socialistično graditev, pa tudi posrednik, da ta najnaprednejša stališča postanejo prepričanje in lastnina vseh delovnih ljudi (Janez Vipotnik). Tisk in druga sredstva javnega obveščanja imajo pri oblikovanju družbene zavesti eno prvih mest. Predvsem morajo pomagati delovnemu človeku, da bo spričo vedno večje in spodbudnejše materialne osnove in nove delitve dohodka sposobni uresničevati svoje družbene dolžnosti. In ko ga priteguje razvoj in najrazličnejše organe razvejanega sistema upravljanja, se takoj na začetku srečuje s prvim pogojem za to delo: z informacijo. Vsestranska, dobra obveščevalnost o dogodkih, pojavih in problemih na vseh področjih javnega življenja postaja ključ, s katerim si odpiramo vrata k rešitvam nalog, ki jih tako hitro in vedno znova postavljajo pred nas neugnani tok kipečega življenja.

Razstave dnevnega, tedenskega in ostalega političnega kot drugega periodičnega tiska bodo v naslednjih dneh in tednih privabile v številnih krajih na tisoče obiskovalcev. Občani se bodo seznanili z revialnim in poljudnoznanstvenim tiskom, ogledali si

Predlog okrajnega proračuna

Za sobotno sejo obeh zborov OLO je pripravljen tudi predlog odloka o proračunu okraja Novo mesto, po katerem naj bi znašali letos skupni dohodki okrajnega proračuna 895.980.000, od česar odpade na proračunsko rezervo 59.595.000 din. Izdatki okrajnega proračuna naj bi znašali 836.385.000 din in bi bili vsklajeni z letošnjim dohodki. — O značilnosti letošnjih proračunov OLO in občin bomo več poročali po seji obeh zborov OLO.

bodo primerke strokovnega in tovarniškega tiska, videli bodo razvoj lokalnih glasil SZDL, mladinskega in drugega tiska. V nekaterih občinah so se odločili tudi za razstave slovenske knjige; knjižnice in knjigarne bodo razstavljale nove in starejše izdaje naših pisateljev in pesnikov. Novinarji Dela, Ljubljanskega dnevnika, TT, Mladine in Dolenjskega lista bodo predavali o tisku, o nastanku časnika, o deležu tiska v sodobnih sredstvih obveščanja in pod. Podružnica Novinarskega društva Slovenije v Novem mestu bo priredila pet usnih časopisov. V občinskih središčih bo več literarnih večerov, v posameznih krajih pa bodo pesniki in pisatelji še posebej obiskali mladino v šolah. Solarji in dijaki se bodo seznanili z vlogo in nalogami tiska; o tem bodo pisali naloge, izmed katerih bodo najboljše nagrajene in objavljene. Okrajna komisija za tisk bo z občinskimi komisijami in s sodelovanjem vseh pošt v okraju izpeljala anketo o stanju tiska in drugih sredstev informacij v okraju.

Te in še druge naloge naj bi razširile zanimanje prebivalcev za sodobna sredstva obveščanja. Požireti bo treba interes neposrednih proizvajalcev za tovarniški tisk, ki preživlja v okraju resno krizo. Pomagati bo treba organizacijam SZDL, ki začnajo izdajati svoja prva glasila. Različne akcije bodo podrejene osnovnemu namenu prvih tednov tiska v naših občinah: bolj kot doslej se moramo posluževati že obstoječih sredstev obveščanja — dnevnega in lokalnega tiska, radia, televizije, filma in knjige —, razviti pa moramo tudi nove oblike za obveščanje. Popularizirati moramo naš socialistični dnevi, tedenski in občasni tisk, tako osrednji kot lokalni. Se bolj kot doslej moramo širiti tiskano besedo, ki nam učinkovito pomaga uresničevati naloge, ki jih pred nas postavlja današnja družba.

Ob teh nalogah lahko organizatorjem prvih TEDNOV TISKA v našem okraju želimo samo kar največ uspehov in plodnih izkušenj za bodoče delo na tem področju!

TONE GOSNIK

Pozdrav pomladi? Ne, dasiravno smo se včeraj z njo »uradno« že srečali, čeprav še vedno v zimskih oblačilih... Idiličen poteček, ki šumlja čez z mahom obrasle skale in sili v dolino? No, zdajle bi mu morda še lahko rekli poteček; ko pa se po dežju razliva, je neuren hudournik pod Gorjanci, ki odnaša s sabo zemljo in preplavlja travnike in polja. O vodah, ki pomenijo blagostanje, hkrati pa so strah in trepet ljudi, ki živijo v nizinah, preberite danes kaj več na 4. strani našega lista. Spoznali boste delo VODNE SKUPNOSTI DOLENJSKE, njene načrte in probleme

PRENIZKO PLANIRANA AKUMULACIJA TRGOVINE

Upravni odbor Okrajne trgovinske zbornice Novo mesto je na seji 15. marca razpravljala med drugim tudi o planu trgovine za leto 1962. Ugotovil je, da podjetja niso dovolj upoštevala potrebe po obratnih in osnovnih sredstvih in da akumulacija trgovine za leto 1962 ni planirana v skladu s potrebami in nalogami trgovine. V okraju bi morali v tem letu pridobiti najmanj 2.500 kv. metrov novih prodajnih prostorov, zgraditi 2.000 kv. metrov skladišče, nabaviti potrebna prevozna sredstva, modernizirati zastarele lokale in povečati obratna sredstva. V ta namen bi potrebovali preko 400 milijonov dinarjev. Po sedaj predvideni akumulaciji pri delitvi čistega dohodka (74 odstotkov na osebne dohodke in 26 odstotkov na sklade) bi trgovina ustvarila le 130 milijonov dinarjev ali eno tretjino potrebnih sredstev. Ne zgolj razmerje čistega dohodka, marveč izkoriščenost vseh možnosti za ustvarjanje dohodka in višina potrebnih sredstev za razširjeno reprodukcijo bi moralo biti tudi v trgovini merilo za usvarjanje lastnih sredstev. Trgovina je še vedno manj akumulativna kot druge panoge gospodarstva, od katerih namenijo nekateri celo več kot 50 odstotkov čistega dohodka na sklade podjetja (Celuloza Videm-Kraško 56 odstotkov za sklade in le 44 odstotkov za osebne dohodke itd.).

Tudi skupno planirani blagovni promet v okraju, zlasti pa v nekaterih občinah, je pod realnimi možnostmi, ki jih bo omogočil razvoj gospodarstva in kupne moči. Trgovska podjetja so planirala porast prometa za 12,5 odstotka (od tega pri prometu na debelo za 2 odstotka, pri prometu na drobno 17,4 odstotka), KZ za 8 odstotkov in prodajalne obrtnih podjetij za 11,2 odstotka v primerjavi z letom 1961. KZ utemeljujejo relativno zaostajanje prometa z reprodukcijskim materialom

za kmetijstvo zaradi vedno večje udeležbe socialističnega sektorja v proizvodnji, ki se oskrbuje brez posredovanja trgovine na drobno. Tudi relativno zaostajanje prometa na debelo je posledica ekonomske organizacijskih premikov v blagovnem prometu. Ne glede na take in podobne vzroke smemo pričakovati, da porast blagovnega prometa v letu 1962 ne bo nižji, kot je bil 1961.

Kljub nekaterim pomanjkljivostim pri sestavljanju predloga okrajnega programa za leto 1962 pa smo dosegli vseeno znaten napredek. Obravnavanje o bodočem razvoju blagovnega prometa neposredno v komunah, kjer so poleg zbornice, planskih organov okraja in občin sodelovale tudi gospodarske organizacije — neposredni izvrševalci plana, je jamstvo, da so predvidene zasnove vsklajene v okrajnem merilu bolj kot kdajkoli prej. Z občinskimi plani pa jih bo mogoče še bolj vskladiti s predvideno resolucijo o gospodarskem razvoju okraja v letu 1962.

Člani upravnega odbora so izrekli svoje nezadovoljstvo zaradi tendenčne notiče o planiranju blagovnega prometa, ki je bila objavljena v predzadnji številki »Dolenjskega lista«. Zato povemo, da je tudi v trgovini osebni dohodek odvisen od storilnosti in usvarjenega dohodka in ne le od prometa, kot je navedeno v citiranem članku.

Zaradi nepredvidoma uveljavljanja obveznosti zbornice do finansiranja šolanja vajencev in zaradi višjega prispevka RTZ je UO sklenil, da bo v aprilu izredni občni zbor zbornice, na katerem bodo obravnavali tudi ostale probleme v blagovnem prometu. Upravni odbor pa je razpravljal tudi o potrebi izgradnje stanovanj za predavatelje v Solskem centru v Brežicah, o gradnji upravnih prostorov zbornice in o drugih pomembnih zadevah.

Zdravko Petan

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Ko je reporter francoskega radia v nedeljo zvečer po podpisu sporazuma o premirju v Alžiriji vprašal neko francosko gospodinjico za mnenje o pomenu tega dogodka, je ta odgovorila: »To je bila nepotrebna vojna.«

O tem, katera vojna je bila sploh potrebna, bi bilo mogoče govoriti na dolgo in široko. Morda bi bilo primerneje navesti besede, ki jih je že pred nekaj časa izrekel ameriški novinar v svojem poročilu: »To je vsekrovi vojna zamujenih priložnosti. Ne di bi zmanjševali pomen sporazuma v Evianu, je treba poudariti, da so Francozi prihajali vedno prepozno s svojimi »koncesijami«. Pred to vojno, ki je trajala skoraj sedem let in pol, so Alžirci zahtevali samo to, da bi bili v resnici in ne samo na papirju francoski državljani — z vsemi pravicami, ki jih imajo francoski državljani. Vendar ni bila nobena skrivnost, da so bili alžirski muslimani arabske narodnosti (če naj jih imenujemo tako v pomanjkanju boljše definicije) državljani drugega razreda. Ta vojna je vse to spremenila. Njena najpomembnejša posledica je ta, da se je v njej rodila alžirska nacija in zavest o alžirski narodnosti, zavest, da ima alžirski narod pravico do neodvisnosti in do lastne usode.

Podpis sporazuma o premirju v Alžiriji je vzbudil po vsem svetu zadovoljne in ugodne komentarje. Francozi so jih že v nedeljo zvečer vneto nabirali in obveščali o njih svojo javnost. Toda veselje je pomešano s strahom. Kako se bodo odvijali dogodki v Alžiriji zdaj, ko je desničarska fašistična in teroristična organizacija

OAS napovedala alžirski narodnoosvobodilni vojski »vojno do popolnega uničenja«, ko je tudi uradno razglasila predsednika de Gaulleja za izdajalca in zaupala nekdanjemu generalu Salanu »vodstvo operacij«?

Ze dogodki v prvih osemindesetih urah v Alžiriji so potrdili upravičenost strahu. OAS še naprej pobija vse, kar misli, da ji nasprotuje, brez razlike. Po glavnih alžirskih mestih je prišlo do prvih hudih neredov, obstaja nevarnost spopadov med muslimanskim in evropskim prebivalstvom, ravnanje francoske armade pa utegne biti pristransko. Vsaj takšno je bilo doslej. Ne smemo pozabiti, da ima OAS zelo mnogo zaveznikov, ovaduhov in

več in nič manj — tudi vizume, ki jih izdaja OAS! Značilno je, da je policija posredovala šele na pritožbo nekakega tujeega novinarja, kakor da bi bilo prej ravnanje te skupine tako velika skrivnost, da policija ni mogla zvedeti zanj.

Taki in podobni primeri vzbujajo vtis, da s podpisom sporazuma o premirju Alžirija še ni dosegla miru. Proces prenosa oblasti bo v hudi nevarnosti, čeprav so se o tem procesu do potankosti »zmenili« v Evianu, če zakonita francoska oblastva v Alžiriji in Franciji, predvsem pa armada, ne bodo iskreno sodelovali z zastopniki alžirskega narodnoosvobodilnega gibanja pri reševanju vseh vprašanj.

Mir v Alžiriji

sodelavcev v vojski, policiji in civilni upravi, kolikor je v Alžiriji še mogoče govoriti o civilni upravi. Tisti evropski prebivalci, ki se niso strinjali s početjem OAS, so bodisi ustrašeni ali mrtvi. Dosti primerov priča o vplivu OAS in o tem, kam vse segajo niti te zločinske organizacije. Naj zadržuje samo eden, ki je prišel na dan po podpisu sporazuma v Evianu.

Policija je aretirala skupino uslužbencev francoske letalske družbe »Air France«, ki niso hoteli prodajati potnikom — namenjenih iz Alžirije — vozniških listov, čeprav so imeli popolnoma v redu potne liste z vizumi. Ti ljudje so poleg tega zahtevali — nič

Prezgodaj je še ocenjevati stališče francoskih oblastev. Samo razvoj bo pokazal, koliko se Francija iskreno trudi ustvariti mir v Alžiriji, ki so ga pozdravili z olajšanjem tako Alžirci kot Francozi. Ni dvoma, da bo OAS storila vse, kar je v njeni moči, da bi preprečila prenos oblasti in povzročila kaos, v katerem bi bilo mogoče nadaljevati vojno. Toda kljub njemu divjanju nihče ne verjame, da ji bo to končno uspelo. Nekaj novinar je v svojem poročilu iz Eviana po podpisu sporazuma dejal, da je moment miru tako močan, da bo pometa z vsemi oasovskimi nakanami. Upajmo, da bo tako.

KAJ JE POTREBNO IN KAJ NE?

(Nadaljevanje s 1. strani)

udarka razvoju družbenih služb in šolstva, s problemi, ki jih je sporočila delegacija, pa naj odbornike podrobneje seznanijo poročilo, ki bo prebrano na seji OLO ob sprejemanju resolucije. Težave v družbenih službah in v šolstvu bomo laže odpravljali samo z večjo materialno osnovo. To bomo zagotovili le z utrjevanjem gospodarskega sistema, s povečevanjem izvoza, z zagotovitvijo reprodukcijskega materiala za proizvodnjo in s povečevanjem osnovnih sredstev, torej z nalogami, ki jih zastavlja resolucija. Proračunska situacija je letos vsekakor kritična,

vendar še vedno opuščamo ukrepe, s katerimi bi jo lahko ublažili. Zelo dolgo smo v komunah odlašali z odloki o fakultativnih da-

Danes seja izvršnega odbora okrajnega odbora SZDL

Danes zjutraj ob 8. uri se je začela v mali sejni sobi seja izvršnega odbora okrajnega odbora SZDL. Člani odbora razpravljajo o zaključkih zadnje seje okrajnega odbora, ki je dala vrsto predlogov glede dela z mladino. Na dnevnem redu je tudi razprava o razširjenem kmečkem zavarovanju in o decentralizaciji kluba dolenjskih študentov.

javah in na ta račun izgubili denarni priliv enega četrtletja. S proračuni še vedno vzdržujemo marsikaj, kar ne spada vanje, ker preradi govorimo o tem, »kaj je potrebno«, premalo pa razmišljamo o tem, kaj ni potrebno in kaj bo zaradi pomanjkanja sredstev treba opustiti. Naše komunne so gospodarsko prešibke za samostojno odpravljanje težav v novem sistemu, kljub temu pa so zanemarile domala vse oblike sodelovanja in se zaprele vase. Medobčinski sklad za investiranje v šolstvo je preizkusni kamen takšnega sodelovanja; za kaj torej ga nekatere komunne podirajo? Koliko dohodkov smo doslej že

zagotovili šolstvu izven proračunskih sredstev? Zakaj kažemo kot »krivce« le okraj in republiko?

Precej podobno je stanje v bančni politiki. Mar niso 3 komunalne banke draga demokracija, če nam je lažni ostalo v njih gospodarsko neizrabljenih več sto milijonov likvidnih sredstev, ki bi jih lahko z gospodarsko presojo prelivali iz komunne v komunno in reševali težave, ki so nam sicer povpročile precej silnih las?

Svet je na koncu ugotovil, da bomo težave v šolstvu odpravili le s tesnejšim sodelovanjem komun, zato naj komunne zagotove svojo udeležbo v medobčinskem skladu za investiranje v šolstvo (del 10-odstotnega proračunskega prispevka pred delitvijo da skupaj s prispevkom okraja vsoto 155 milijonov!). Negospodarskih investicij, ki bi bistveno izboljšale stanje v šolstvu, če bi jih omejili, ni. Glede zagotovitve pogodbenih plačil pa je bil svet mnenja, da jih bo moč preko leta poravnati na razne načine (z najetjem posojil, s premostitvenimi krediti ipd.) Člani sveta so končno soglasno potrdili osnutek resolucije o gospodarskem razvoju za leto 1962.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

Zvezna ljudska skupščina je pred nekaj dnevi sprejela vrsto sprememb v stanovanjskih zakonih. Spremembe sicer ne menja osnovnih načel stanovanjske politike, vseeno pa so pomembne, ker odstranjujejo še zadnje ostanke administrativnega vpliva na tem torišču. Stanovanjska politika bo zdaj še bolj zadeva komunne in hišnih svetov oziroma stanovalcev. S temi spremembami so hišni sveti in komunne dobili pravico, da prilagajajo stanarino stvarnim stroškom in potrebam. To praktično pomeni, da bodo stanovalci imeli tako hišo, kolikor bodo zanj prispevali in skrbeli.

Z novimi zakonskimi določili so dobili hišni sveti pravico, da sami odločajo o tistem delu stanarine, ki gre za vzdrževanje hiše, občina pa lahko odloča o obeh — o amortizaciji in o delu stanarine za vzdrževanje. Če bodo stanovalci slabo skrbeli za svojo hišo in bodo zato potrebovali večja sredstva za vzdrževanje, bodo pač morali povečati stanarino. Tudi v stanovanjskih vprašanjih mora priti ekonomski račun do polne veljave. Predvsem pa je treba vedeti, da je moč uspešno reševati pereče stanovanjske probleme — graditi nove stanovanjske hiše — le z večjim prilivom sredstev, med drugim tudi iz stanarine, in z omejevanjem administrativnih postopkov. To pa je bistvo sprememb v stanovanjskih zakonih.

Pred dnevi je bila pod predsedstvom tovariša Tita razširjena seja Izvršnega komiteja CK ZKJ Jugoslavije. Na seji so vsestransko obravnavali pereča politična in gospodarska vprašanja.

Republiški Izvršni svet je na svoji zadnji seji obravnaval tudi poročilo o svojem delu v letu 1961, ki ga bo predložil Ljudski skupščini. V prvem delu opisuje poročilo politiko in delo Izvršnega sveta, v drugem pa republiške uprave.

● Zadnja številka »Komunist« objavlja razgovor s tovarišem Milentijem Popovičem, članom CK ZKJ, o nekaterih načelnih vprašanjih v zvezi s III. plenom Centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije.

● Ze nekaj časa pripravljajo predloga novih zakonov o organizaciji in finansiranju socialnega zavarovanja in o zdravstvenem zavarovanju. S tema zakonoma bo tudi to torišče prilagojeno sedanji stopnji družbenega in komunalnega razvoja. Cilj novih predpisov je med drugim, da dobe komunne znatno večjo in odgovornejšo nalogo pri zagotavljanju in trošenju sredstev za socialno zavarovanje.

SPREMEMBA V STANOVANJSKI ZAKONODAJI

● Na seji Sveta za zdravstvo LRS so ugotovili, da število splavov stalno narašča. Medtem ko je bilo leta 1955 le 5.500 splavov, jih je bilo lani že 14.000. Da bi preprečili nadaljnje naraščanje splavov, ki nujno pripeljejo do zdravstveno škodljivih posledic, je potrebno storiti nekatere preventivne ukrepe: vzpostaviti organizacijo čim boljše kontracepcijske službe, povečati proizvodnjo kontracepcijskih sredstev in napeti vse sile za prosvetljevanje žensk.

● Na posvetovanju predsednikov delavskih svetov lesnoindustrijskih podjetij iz vse Slove-

nije so ugotovili, da lesna industrija, kakor kažejo podatki za prva dva meseca, zaostaja v izvrševanju planskih nalog. Predvsem je to opaziti pri planu izvoza. Menili so, da bodo morali organi delavskega samoupravljanja posvetiti več pozornosti proučevanju izpolnjevanja plana in vložiti vse sile, da bo ta plan uresničen.

● Poročilo za plenum Skupnosti jugoslovanskih univerz, ki je bil 16. marca v Novem Sadu, med drugim ugotavlja, da je v Jugoslaviji sedaj 258 visokošolskih ustanov, in sicer 89 fakultet, 11 umetniških akademij, 14 visokih šol in 14 višjih šol. Na vseh jugoslovanskih fakultetah študira nad 110.000 študentov.

● Na seji Sveta za časopisno-založniško dejavnost Zveze industrijske zbornice v Zagrebu so izrazili mnenje, da bi bilo treba storiti ukrepe za zmanjšanje uvoza rotopapirja. V ta namen so priporočili, da bi čimprej usposobili za proizvodnjo nove obrate za rotopapir v Vidmu-Krškem in v Sremski Mitrovici. S povečanjem proizvodnje bi prihranili letno 2,5 milijona dolarjev.

● Centralni komite LMS je imenoval 25-članski odbor za proslavo »Dneva mladosti«, katerega predsednik bo član Glavnega odbora SZDL Janez Zemljarič, sekretar pa član CK LMS Ludvik Gorjanc. Predvidevajo, da bodo osrednje proslave v treh večjih krajih: v Ljubljani, na Jesenicah in v Kopru. Proslave pripravljajo tudi v komunah in drugih krajih.

● Konec tedna se bo pojavil v naših knjigarnah slovenski prevod I. zvezka Marxovega »Kapitala«, temeljnega dela marksizma. Slovenci dobivamo s to izdajo prvi popolni prevod znamenitega dela. N popolni prevod smo sicer dobili že leta 1932, pozneje pa še eno priredbo pri Cankarjevi založbi.

● Volitve v Argentini so prinesle presenečenje, ker so zmagali pristaši nekdanjega predsednika Perona. Stranka dose danjega predsednika Frondizija je priznala njihovo zmago na volitvah. Vlada je odstopila. Napovedujejo dolgo vladno krizo.

● Vojaški svetovalec U Tanta indijski general Rikije je izjavil novinarjem, da se nekateri najemniki vračajo v južno Katango, da pa OZN o tem nimata natančnih podatkov.

Človek in njegova svoboda v svobodni domovini

sta največji vrednoti

Amnestija bo zajela več kot 150.000 ljudi, ki žive večji del v tujini kot tako imenovani vojni in povojni emigranti — Velik odmev novo sprejetega zakona po svetu — Novi zakon pomeni najširše uveljavljanje socialističnih načel človekoljubja

Na svojem prvem letošnjem zasedanju Zvezne ljudske skupščine v Beogradu sta Zvezni zbor in Zbor proizvajalcev pretekli teden obravnavala in sprejela zakon o amnestiji, ki bo zajel nad 150.000 ljudi, med njimi največ naših državljanov v emigraciji. Ekspozice o tem zakonskem predlogu je pred poslanci obeh domov prebral podpredsednik Zveznega izvršnega sveta tovariš ALEKSANDER RANKOVIČ. Iz njegovega izvajanja objavljamo nekatere najvažnejše misli in poglavja, o katerih so razpravljali ljudski poslanci, ki so glasovali za ta zakon. Poslanci, ki so pred glasovanjem govorili o namenu novega zakona, so vsi izjavili, da bo zakon o amnestiji ugodno sprejet ne samo v naši deželi, marveč tudi med vsemi, ki se žele vrniti v domovino in popraviti v minulosti storjene napake.

Novi zakon je po pomenu in vsebini daljnosežen ukrep, ki predvsem izraža globok človeški odnos naše socialistične skupnosti do vseh naših državljanov. O silnem domotožju in veliki ljubezni do domovine govore tudi številna pisma, ki jih n. pr. prejema Izseljenska matica Slovenije, kakor je med drugim dejala ljudska poslanka Zima Vrščaj. — Novi zakon prinaša tudi posebno odgovornost in naloge našim predstavništvom v tujini, ki bodo obravnavala prošnje posameznih ljudi, ki jih zajema amnestija. Mnogi naši državljani bodo zdaj obiskali domovino, številni pa se bodo tudi za stalno vrnili v domovino.

»V minulih letih je nastalo veliko sprememb v družbenem življenju naše dežele, v njeni družbeno ekonomski osnovi, v smeri graditve socialističnih odnosov ter nadaljnje razširitve in krepitve socialistične demokracije.« Je med drugim dejal v svojem eksponatu tovariš Ranković. V okviru teh družbenih preobrazb se je človek, državljan naše socialistične skupnosti, čedalje bolj uveljavljal, dobil je poročilo za svojo svobodo, za zaščito svojega človeškega dostojanstva, za popolno uživanje svojih osebnih in družbenih pravic.

»Zdaj lahko predložimo temu domu zakon o amnestiji. Deležni je bodo storilci nekaterih kaznivih dejanj, storjenih med drugo svetovno vojno in okupacijo ter tisti, ki so storili kazniva dejanja, preden bo začel veljati predloženi zakon. Amnestija bo zajela ljudi, ki so se pregrešili zoper našo deželo, naše ljudstvo ter njegov boj za svobodo in neodvisnost dežele, ki pa niso bili neposredni izvrševalci in organizatorji hudih vojnih zločinov, niti organizatorji in pobudniki dejavnosti proti današnji FLRJ in njeni ustavni socialistični družbeni in državnim ureditvi. Amnestije bodo deležni tudi storilci nekaterih dejanj proti javnemu redu in nedovoljenega prehoda čez državne meje, ljudje, ki se niso odzvali pozivu na vojaško službo, ki so pobegnili iz vojske ali ki so izpodkopavali ugled države, njenih organov in predstavnikov. Po tem zakonu bi zajela amnestija kakih 1000 ljudi v kazensko-poboljševalnih domovih in zaporih. Zajela bi tudi ljudi, proti katerim ni stekel kazenski postopek ali pa le-ta še teče. Amnestije bi bilo deležnih tudi kakih 150.000 ljudi, ki žive v tujini kot tako imenovani vojni in povojni emigranti.

Naše vodilo je bilo pri tem, da sta človek in njegova svoboda v svobodni domovini največji vrednoti. Zato smo s polnim razumevanjem in širokogrudnostjo obravnavali ljudi, ki so se pregrešili zoper interese dežele in ljudstva, in upoštevali pri tem vse pogoje in okoliščine, ki

so vplivali na njihovo odgovornost. S tem pa ne mislim reči, da smo pomirljivo obravnavali posameznike, ki so storili težke vojne in druge zločine, za katere so morali dobiti in so tudi dobivali zaslužene kazni.

Enotnost naših narodov nam omogoča tako napredno stališče

Takšno naše stališče sloni na zaupanju, ki ga ima socializem do človeka. Tako široko obravnavanje tega vprašanja nam je omogočila predvsem politična in ekonomska stabilnost socialistične Jugoslavije, politična enotnost naših narodov, stalna krepitev varnosti dežele, vsestranski napredek materialno družbene baze in čedalje hitrejši razvoj socialističnih družbenih odnosov.

Ob upoštevanju sadov dolgoletnih naporov naših delovnih ljudi Zvezni izvršni svet meni, da je treba še bolj omogočiti vrnitev na pravo pot in v našo družbo vsem, ki so pripravljene spoštovati tiste družbene in človeške vrednote, ki prihajajo do izražaja v procesu našega razvoja, in ljudem, ki žele v takšnem okolju pozitivno uveljaviti svoje sposobnosti.

Tovariši ljudski poslanci! Po predloženem zakonu bodo deležni amnestije ljudje, ki so storili kazniva dejanja različnega značaja. Večini teh ljudi je skupno v glavnem to, da je bila njihova dejavnost bodi da so storili kazniva dejanja med osvobodilnim bojem in v času sovražnikove okupacije ali po vojni, naperjena proti življenjskim koristim naših narodov in naše dežele. Kot rečeno, se večina ljudi, ki bodo deležni amnestije, mudi v tujini. Veliko naših državljanov se je med vojno v najrazličnejših okupatorskih in kvilinskih formacijah v sodelovanju in pod okriljem okupatorja borilo proti naši narodnoosvobodilni vojski. Pod vplivom sovražnikove propagande, brezobzirnega terorja in pritiska so se borili proti življenjskim interesom naših narodov, proti njihovim

enotnosti v boju zoper fašistične agresorje.

Ko je bila vojna končana in ko je zmagala naša revolucija, kar je istočasno povzročilo zlom okupatorjeve vojaške sile, so se ti ljudje znašli v skrajno težavnem položaju, tako da je precejšnje število tudi nedolžnih našlo izhod v umiku z nemškimi oku-

agentura okupatorja in kvilinske razbijali enotnost vojnih ujetnikov in delali proti njihovemu podpiranju osvobodilnega boja jugoslovanskih narodov. Pod njihovim vplivom, pritiskom in izsiljevanjem se je takrat precejšnje število odreklo tudi svoji domovini in podpisalo izjavo o zvestobi fašističnemu oku-

bivši politiki stare Jugoslavije, ki jim trgovina s človeškim življenjem in osebnostjo zagotavlja obstoj. Spričo vseh okoliščin, ki so spravile naše državljane v položaj emigrantov v tujini, smo v svoji politiki do emigracije takoj v začetku ravnali z največjo obzirnostjo.

Spričo teh nagibov in takšne naše prakse bo imela Zvezna ljudska skupščina v kratkem priložnost obravnavati tudi osnutek zakona o razveljavitvi posebnega zakona o odvzemu državljanstva tistim, ki so kot oficirji in podoficirji bivše jugoslovanske vojske ostali v tujini, ali tistim, ki so kot pripadniki okupatorju službe formacij pobegnili iz domovine.

Prav tako bi rad poudaril, da je naša vlada vedno upoštevala razmere, v katerih žive razseljeni ljudje jugoslovanskega rodu, ter posveča vso pozornost tudi drugim oblikam pomoči ter ljudem in njihovi zaščiti v mejah svojih možnosti. Z našo dosledno politiko, s strogim izpolnjevanjem načela prostovoljnosti repatriacije, kakor tudi s pravilnim obveščanjem smo vsekakor pripevali, da se ti ljudje postopoma otresejo negativnih vplivov raznih propagandnih in drugih centrov, kakor tudi vojnih zločincev in raznih propadlih politikov, ki so jih spravili v takšne razmere, da v svojo lastno škodo zgreše dejanja proti ljudstvu in državi. Ob upoštevanju teh razlogov smo lani storili nadaljnje konkretne in zelo vsestranske ukrepe, da bi omogočili vsem našim državljanom v tujini, da čim laže in čim preprosteje uredijo svoje zadeve, izvirajoče iz odnosov do FLRJ.

Večina ljudi v tujini je spremenila svoje stališče v pozitivnem smislu

Tovariši ljudski poslanci! V zvezi s predlogom o amnestiji bi rad poudaril, da je večina naših ljudi v tujini spremenila svoje stališče v pozitivnem smislu, zlasti zadnja leta. Močan in vsestranski razvoj socialistične Jugoslavije in njen velikanski ugled po vsem svetu je vsekakor znatno pripomogel, da so se ti ljudje otresli zablod o svoji domovini. V takšnih razmerah se največji del takorimenovane politične emigracije postopoma vključuje v našo številno ekonomsko emigracijo, pri čemer si prizadeva urediti svoje odnose do domovine. K temu bo vsekakor veliko pripomogla tudi amnestija.

Po zakonskem osnutku pa amnestije ne bodo deležni neposredni izvrševalci in organizatorji hudih vojnih zločinov in ubojev, organizatorji in pobudniki dejavnosti iz tujine, ki se zdaj aktivno delajo proti ustavnim ureditvi FLRJ. — Amnestije tudi ne bodo deležni folksdojčerji in tisti pripadniki narodnih manjšin, ki so v drugi svetovni vojni sodelovali v sovražnikovih vojaških formacijah ter političnih in

drugih organizacijah in ki se zdaj mude v tujini, kakor tudi ljudje, ki so se vrnili in ponovno storili v tem osnutku našeta kazniva dejanja. Amnestije tudi ne bodo deležni storilci kaznivih dejanj vohunstva, organiziranja in pošiljanja na ozemlje FLRJ oboroženih skupin ali posameznikov, storilci nasilja proti predstavnikom ljudske oblasti ter gospodarskih in družbenih organizacij, združevanja zoper ljudstvo in državo, kakor tudi storilci dejanj vojnega zločina genocida.

Mi verujemo v človeka, vodi nas človekoljubnost

Tovariši ljudski poslanci! Pravilna uporaba in naglo uveljavljanje amnestije po tem zakonu bosta omogočila, da se bodo še bolj in še popolneje uveljavila tista načela vere v človeka, načela humanosti, po katerih se je ravnal ZIS, ko je Zvezni ljudski skupščini predložil ta zakonski osnutek. Pri tem bi rad poudaril, da bodo pristojni organi takoj po uveljavitvi tega zakona dolžni skrbno in natančno ugotoviti, koga zajame ta amnestija in da bodo ljudi, deležne amnestije, takoj izpustili oziroma ustavili proti njim kazenski postopek.

Menim, da ni odveč poudariti, da zadene posebna odgovornost in dolžnost naša predstavništva v tujini, ki bodo morala ravnati z največjo skrbjo in doslednostjo, ko bodo obravnavala prošnje in zahteve posameznih z amnestijo zajetih oseb, da jim omogočijo čim preprostejšo, laglje in hitreje urediti njihove zadeve z našimi pristojnimi ustanovami, če pa se žele vrniti v domovino, da jim omogočijo tudi to in jim nudijo vso potrebno pomoč. Menim, da je koristno, da ljudem, ki ostanejo v tujini, kjer so si uredili življenje, omogočimo, da v mejah svojih in naših možnosti vzdržujejo zveze z domovino in svojim starim krajem, kakor so tudi vedno delali in delajo naši gospodarski izseljenci. Amnestija bo omogočila tem ljudem obiskovati našo deželo brez strahu, da bi jih kazensko preganjali za dejanja, našeta v tem zakonu. Ni dvoma, da bomo v prihodnje ustvarili najširše možnosti za obisk in prihod tudi teh ljudi v našo deželo. V tej smeri smo storili več pomembnih in konkretnih ukrepov za nadaljnjo liberalizacijo in olajšanje prehoda tako naših, kakor tudi tujih državljanov čez naše državne meje. Ti ukrepi so izraz našega čedalje hitrejšega materialnega in družbenega napredka, stabilnosti in razvoja socialistične demokracije v Jugoslaviji.

Ob upoštevanju pomena tega predloga, ki je samo nov izraz politike Zveznega izvršnega sveta, predlagam, tovariši ljudski poslanci, da sprejmete ta zakon o amnestiji. — Zvezna ljudska skupščina je nato predlagani zakon sprejela.

Podpredsednik Zveznega izvršnega sveta, tovariš Aleksandar Ranković

pacijskimi silami in tako prišlo čez meje naše dežele. Po zamisli samozvanih voditeljev, ki so izdali ljudstvo in deželo, po načrtih raznih centrov rovarstva proti naši socialistični državi naj bi ti ljudje pomagali snovati nova žarišča za organiziranje terorističnih akcij in klevetniške gonje proti novi Jugoslaviji. Med njimi je tudi precejšnje število tistih naših državljanov, ki so zaslili v takšen položaj, ker so jih zapeljale razne okoliščine, pa tudi pod vplivom neposrednega pritiska in groženj, lažne propagande, negotovosti o razmerah pri nas in podobno.

Gre tudi za številne pripadnike bivše jugoslovanske vojske

V drugi in največji kategoriji ljudi, ki se mude v tujini kot tako imenovana politična emigracija, je veliko število pripadnikov bivše jugoslovanske vojske, ki so prišli tja iz ujetniških in koncentracijskih taborišč ali pa so bili na prisilnem delu. Večina teh ujetnikov in internirancev je razumela hude posledice izdajstva korumpiranega vodstva bivše jugoslovanske vojske ter se zato vedla že v začetku ujetniškega življenja nasproti okupatorju dostojanstveno, tako kakor se spodobi sinovom naših svobodoljubnih narodov. Nekaj pa je bilo med njimi tudi takšnih, ki so se odkrito udinjali sovražniku ter kot

patorju ter zakrivilo tako hudo kaznivo dejanje proti svoji vojaški dolžnosti, svoji domovini in svojim vojnim tovarišem. Zlasti zaradi raznih zablod in strahu pred novim, kar se je uveljavilo v domovini, je po vojni zapeljanih od lažne propagande in izsiljevanja, ostalo v tujini kakih 100.000 oficirjev in vojakov bivše jugoslovanske vojske, kakor tudi tistih, ki so bili prisiljeno odvedeni na delo kot tako imenovana politična emigracija.

V tretjo kategorijo naših ljudi, ki žive v tujini in ki jih tudi zajema predložena amnestija, sodijo storilci kaznivih dejanj nedovoljenega prehoda čez državno mejo. Podatki o teh ljudeh jasno kažejo, da gre v večini primerov za mlade ljudi, ki so se odločili za to pot največkrat iz nepremišljenosti, v upanju, da se bodo nekje v svetu dokopali do lahkega zaslužka in udobnega življenja, včasih pa tudi iz pustoloških pobud in pod vplivom sovražnikove propagande. Med njimi je zelo malo takih, ki so se odločili za pobeg zaradi svojega sovražnega stališča in dela proti FLRJ.

Od teh in drugih naših državljanov, živečih v tujini, običajno najprej zahtevajo politične in klevetniške izjave proti Jugoslaviji, potem pa organizirajo pravo trgovino z njihovo delovno silo. Na njihov račun sklepajo dobre kupčije tisti vojni zločinci in

Kdo ima prav, se bo vprašal vsakdo. Stopimo v korak z žuborečimi valovi Save in Krke, podajmo se v strme hudourniške doline pod Lisco in Bohorjem in prislunimo šepetu voda!

Voda je stara prav toliko kot življenje na zemlji. Ze milijone let spremlja naš razvoj. Da voda je celo pomagala pisati zgodovino. Reke so skozi tisočletja predstavljale svoje struge, zasipavale z blatom in prodom doline in človeška bivališča in nam tako ohranile marsikak spomenik iz preteklosti. Spomnimo se starega rimskega pristanišča pri Beli cerkvi, ki ga je zasula Krka, stare rimske naselbine Neviudunum pri Drnovem, ki jo je zasula Sava. Takšnih ostankov iz preteklosti je na našem področju mnogo; reke so jih zasule s prodom in ohranile.

Vodovje rek vam predstavljamo kot človekovega prijatelja in sovražnika hkrati. Pustimo torej zgodovino in poskusimo raje ugotoviti, kaj od obojega drži. Pri tem se bomo srečali s pojmom vodnega gospodarstva. Človek mora z vodo gospodarno ravnati, šele nato bo njegov prijatelj in ne sovražnik. To je lahko reči, v praksi pa je drugače. Pri nas opravlja to Vodna skupnost Dolenjske. Preden pričnemo razglabljati podrobneje, bomo skušali — spet zelo na kratko — naloge vodne skupnosti razčleniti. Morda ne boste vsega takoj razumeli, ko pa boste prebrali ves sestavek, vam bo marsikaj bolj razumljivo.

Pri nas ima vodna skupnost predvsem dve nalogi: vzdrževati mora vodnogospodarske naprave, ki so na našem področju zgrajene; to

vijo tako, da zgrade pred njo iz rečnega brega v vodo več od 8 do 100 m dolgih prečnih zgradb ali travrz iz »fašinskih tonjač« in kamena. Takšne zgradbe v strugi oslabe vodni tok, da ne more več odnašati brega. Na manjših zajedah preprečijo vodi razdiralno delo tudi tako, da v podnožju brežine nasujejo večje kose kamena (temu pravijo kammomet), kar oslabi vodni tok, preden udari ob mehki breg, in pa tako, da

pod Lisco in pod Bohorjem v senovski kotlini. Na Blanci in Sevnici bo treba vzdrževati to, kar je bilo urejeno doslej, ob vsch ostalih hudourniških pa očistiti struge grmičevja in drevoja.

POLJA SO POPLAVLJENA

Krka poplavlja 4600 ha površin na levem bregu od Dobruške vasi do Dobove ter Malega in Velikega Mraševca. Na desnem bregu poplavlja 750 ha od Roj do

pa osušimo tako, da skupljamo po njih jarke odvodnike, po katerih odteka voda v reke. Osuševanje močvirnih zemljišč je tesno povezano s preprečevanjem poplav. Mnogi si zadevo predstavljajo preprosto tako, da bomo vzdolž vse Krke skopali velik jarek, ki bo odvajal poplavno vodo in ona iz močvirnih zemljišč. Naloga pa ni tako preprosta.

Z ukrepanjem proti poplavam pričnemo vedno v

15 000 ha površin

na zajedi naredi poplet iz vrbja, ki svežo brežino utrudi.

Ker se vsako leto pojavljajo na Savi nove zajede, je z njimi vedno dovolj dela. Vodne zgradbe, ki smo

Drame in Koprivnika, 50 ha na Studeni pri Kostanjevici, 120 ha pri Podbočju, 80 ha pa okoli Dol. Pirošice. Krkina pritoka Prečna in Temenica poplavljata 1100 ha, manjši pritoki in kraške vo-

spodnjem toku reke, ker bi sicer reka, če bi pričeli v zgornjem toku, poplavljala mnogo večje površine v spodnjem toku in povzročala veliko večjo škodo. Zato z regulacijo ob Savi ne moremo pričeti tako dolgo, dokler ne odpravijo poplav v NRH in v republikah, skozi katere teče Sava. Šele nato bomo zgradili nasip od Krškega do Jesenic na Dol. Da bi rešili problem Čateških Toplic, ki so bile vsako leto daleč naokoli poplavljenе, smo že lani pričeli od Brežic do Podgračenega graditi nasip, ki bo dolg 4 km. Polovico — do Čateških Toplic — je že zgrajenega. Nasip in ureditve pritokov bodo veljale 250 milijonov dinarjev.

Se vedno nismo odgovorili na vprašanje: zakaj reke poplavlja? Ob večjem deževju in spomladi, ko se topi sneg, priteče v njihove struge več vode, kot je lahko sprejmejo. Voda se nato izliva čez bregove in poplavlja. Ko tomo ure-

- Suša vzame kos kruha, moča pa dva.
- Vode prestopajo bregove in se kot povodenj zlivajo čez polja in človeška bivališča ter uničujejo vse, kar jim je na poti. Takrat je voda največji človekov sovražnik.
- Tako opisujejo vodo nekateri.
- Voda poganja hidrocentrale, izpremenjena v paro pa lokomotive in velike tovarne. Voda nosi tovore, namaka polja in lahko izpremeni puščavo v zelenjadni vrt.
- Brez vode ni življenja.
- Tako pravijo drugi.

jih opisali malo prej, veljajo težke denarje. Na Savi so jih pričeli graditi pred prvo svetovno vojno, od takrat pa jih ni nihče več popravil ne vzdrževal. Takšne zgradbe na Savi so oce-

de okoli Dobriča, Globodola in Serkavnika pa 200 ha. Sava se prav tako razliva bolj po levem kot po desnem bregu. Od Krškega do Brežic poplavlja 1500 ha, od Brežic do Jesenic na Dol. na levem bregu 1000 ha, na desnem pa 350 ha. Kolpa poplavlja od Gribej do Metlike 500 ha.

VODA NE ODTEKA...

10.000 ha poplavljenih površin je v porečju Krke in Save. Kmetijska proizvodnja na teh površinah je v nenehni nevarnosti, če ne celo nemogoča. K tem 10.000 hektarom moramo pristeti še 5000 ha močvirnih zemljišč. Tam se atmosferska voda nabira na nepropustni glinasti plasti pod zemljo. Močvirja so navadno v ravninah, kjer je svet kot nalašč za kmetijsko proizvodnjo. Na Krškem polju je preko 2100 ha močvirnih zemljišč, v Mirenski dolini s porečjem Vejerja skupaj 1200 ha, ob Prečni pri Zalogu 300 ha, ob Savi in njenih pritokih (Gačernica, Močnik, Sotla) 1300 ha, ob Kolpi pri Mestnem logu pa 100 ha.

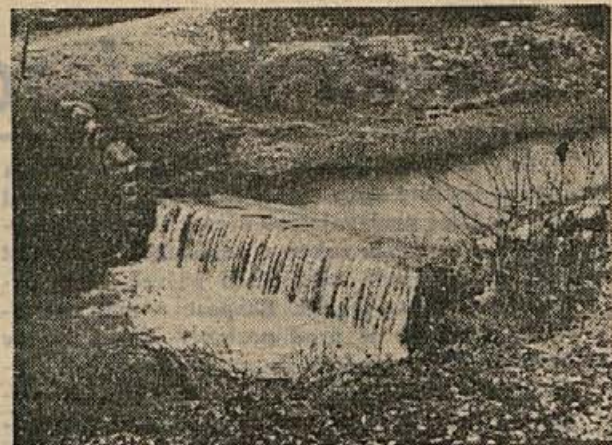
ZAKAJ POPLAVLJAJO REKE? — KAKO OSUŠITI MOČVIRJA?

Poplave preprečimo tako, da zgradimo ob rečnih strugah nasipe in struge reguliramo, močvirna zemljišča

dili štiri vodotoke: Savo, Krko, Mirno in Sotlo, pri nas ne bo več poplav. Kako bi odpravili poplave na Krki, so premišljevali strokovnjaki že pred 70 leti. Nasipi ob bregovih bi bili predragi. Zato so že leta 1892 mislili na poglobitev struge, ki bi povečala provodnost Krke. V njeni strugi so ponekod hrbti iz krškega kamna lehnjaka, ki vodo zadržujejo. Te hrbte bi bilo treba odpraviti, toda tudi takšna poglobitev bi bila predraga.

Kdaj, od kod in koliko vode?

To so tri vprašanja, ki terjajo odgovor, preden bo načrt dozorel. Leta 1958 so se pričele priprave na boj med človekom in vodo. Na vseh mostovih na Krki in pomembnejših pritokih je vodna skupnost postavila vodomere. Opazovalci beležijo višino vode. Limnograf — naprava, ki beleži vodno stanje — na mostu na Dragi ugotavlja naval vode v Krki, preden prinese vanjo vodo pomembnejši pritoki.

Takšen je hudournik po regulaciji. Obe brežini sta dovolj visoki, da se voda ne more razliviati preko bregov; zajeza, kot jo vidite na sliki, pa zmanjšuje silovitost toka

Brodu beleži naval vode potem, ko pritečejo v Krko krškopoljski pritoki. Meritve bodo trajale do leta 1964, takrat pa bodo strokovnjaki s pomočjo zbranih podatkov ugotovili, katera voda povzroča poplave. Ali ta, ki priteče po Krki, ali tista, ki jo prinese krškopoljski pritoki.

KAJ BOMO UKRENILI?

Nato se bomo lahko resno lotili odpravljanja poplav, najbrž tako, da bomo uporabili več ukrepov hkrati. Ponekod bo treba strugo Krke poglobiti, drugod spet zgraditi nasipe, večji del voda, ki sicer ob deževju in spomladi strugo Krke tako prenapolni, da se razlije, pa bo treba zadržati. Če bodo opazovanja pokazala, da prinese to vodo Krka iz gornjega toka, bomo morda nekje v Suhu krajini Krko zaježili in ustvarili zadrževalno (akumulacijsko) jezero. V njem se bo nabirala »presežna« voda. Šele ko bo naval vode v spodnjem toku minil, bomo vodo iz za-

tem zemljišču nato organiziral proizvodnjo. Vodna skupnost šele potem ali izdela samo načrte za osuševanje ali pa s svojimi strokovnjaki, delavci in stroji zemljišče osuši. Talna voda nato odteka po krtinastih odprtinah in ceveh v odvodnike, po teh pa v reke. Zemljišče tako usposobimo za kmetijsko obdelavo, vendar bo pri nas najbrž povsod potrebno še namakanje, ker bosta to, kot je videti, zahtevala sestav tal in intenzivnost proizvodnje. Takrat pa bomo lahko koristno uporabili zadrževalna jezera za namakanje domača vseh osušenih površin, poleg onih na suhem delu Krškega polja.

Razgrnili smo velike površine — 15.000 ha, ki jih ogroža voda — in prikazali velik pomen vodnega gospodarstva. Reke teko skozi več občin. Vsaka občina zase je premajhna, da bi jih krotila. Prav zato je vodno gospodarstvo medobčinskega, medokrajnega, celo med-

Zajeda, ki jo je naredila Sava na levem bregu malo pred izlivom Canjskega potoka. Potrebno bo hitro ukrepati, delo pa bo veljalo vsaj 2 milijona dinarjev, ker bo sicer Sava s povečevanjem zajedi ogrozila cestni in železniški most na Canjskem potoku

je prva naloga in druga: študijsko pripravljati širše, dolgoročneje rešitve problemov vodnega gospodarstva (obrambe pred poplavami, osuševanje, izdelava hidrogeoloških kart za posamezna področja, raziskave termalnih vrečev).

Oglejmo si najprej prvo nalogo, tu se bomo srečali s strugo Save in s hudourniki.

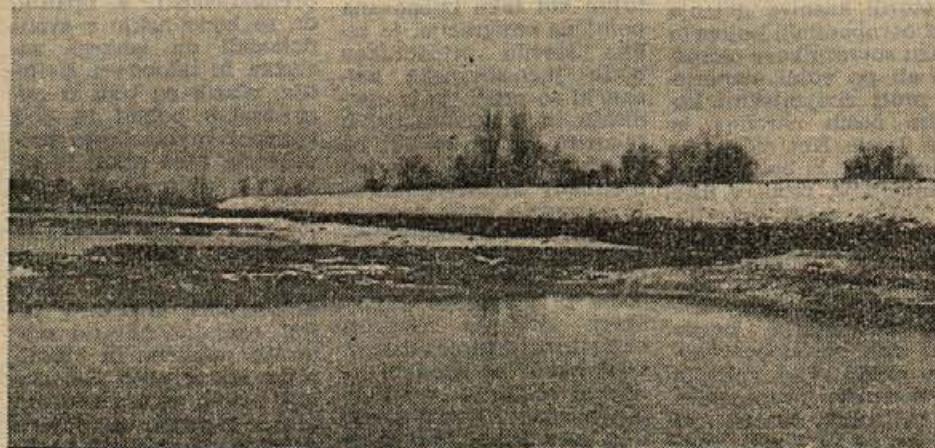
POZOR — ZAJEDA!

Sava je skozi stoletja že velikokrat menjala strugo, ponekod pa ji je v novejšem času določil pot tudi človek. Reka se nerada ukloni človekovi volji in vedno išče priložnost, kako bi utekla. Ker teče Sava po mehkem prodnatem svetu, posebno po deževju, ko je v njeni strugi več vode, rada živi. Na ostrejših zavojih, kjer je rečni tok močnejši, se zažene v breg in iznenada odnese kos zemlje. Temu pravi vodni strokovnjaki zajeda. Zajedo odpra-

njene na približno 4 milijarde dinarjev. Vzdrževanje — skrajni čas je, da z njim pričnemo! — bi veljalo vsako leto do 80 milijonov dinarjev, sicer bodo stroški mnogo večji, ker bomo morali graditi nove. Ker so zvezna sredstva za vodno gospodarstvo namenjena samo novim gradnjam je vodna skupnost pristojna vzdrževati vodne zgradbe na Savi in drugod sama, torej s prispevki svojih članic.

HUDOURNIKI

Hudourniki so sicer zelo prijetni žuboreči potoki ali pa suhe struge ob vznožju strmo padajočih večjih hribov. Po daljših deževjih pridere po njih voda s hribov in prinaša s seboj kamene, odnaša zemljo in neredko ogroža ceste. Rešitev je v regulaciji in primerni utrditvi hudourniških strug. Hudourniki pod Gorjanci so že delno regulirani, urediti pa jih je treba še

Del novega nasipa na desnem bregu Save, ki ščiti pred poplavno vodo Čateške Toplice

republiškega pomena. Vodna skupnost je torej oblika združevanja sredstev, katerih prav zaradi občinskih nalog ne smemo drobiti. Vodni režim na nekem področju je nedeljiva celota. 15.000 ha poplavljenih in močvirnih zemljišč v dolinah Save in Krke je dragocena površina, katero bo socialistična kmetijska proizvodnja prav kmalu potrebovala. Široko, programsko zastavljeno delo vodne skupnosti bo hkrati rešilo vrsto težav, s katerimi se že lep čas srečujemo pri gradnji naselij ter industrijskih in drugih objektov, saj povsod potrebujemo v o d o ! Naloge vodne skupnosti pa moramo razumeti vsaj tako široko, kot so zastavljene. Široko in dolgoročno.

MILOŠ JAKOPEC

Šentjanške vasi dobijo elektriko

Ze lansko jesen smo začeli s pripravami za daljnovid visoke napetosti, ki bi povezal nekatere vasi okrog Šentjanža. Stvar smo vzeli za resno in krepko delali. Tudi mraz in sneg nista mogla zavreti vztrajnega dela. Tako smo z daljnovidom končali že sredi februarja. Nato je prišlo na vrsto električno omrežje za vasi: Brunk, Hrušče, Zdeveno, Srednik, Goljek, Cerovec, Trebelno, Veliki vrh, Hom in Pekel. Delo bi potekalo še hitreje, če bi bilo dovolj delavcev. Zahvaljujemo pa se mladincem iz Budne vasi, ki so pomagali s prostovoljnimi delom.

Ne da se še reči, kdaj bo posvetila elektrika, ker je treba v prvi vrsti urediti instalacije po hišah. Na veliko veselje vseh pa gredo dela za elektrifikacijo že h koncu.

I. B.

Klub dolenjskih študentov pred decentralizacijo

Na izredni skupščini Kluba dolenjskih študentov, ki je bila pretekli četrtek zvečer v Ljubljani, so načeli pomembno vprašanje delovanja študentov v merilu občine. Sorazmerno veliko število članov v klubu — okoli 300 — in vse večja vloga komun v področju vzgoje kadrov je privedla do razprav o decentralizaciji. Zadevo so pravzaprav sprožili sevniški visokošolci, ki so (žal) nekoliko na svoj način ustanovili svoj klub. Tudi razprava na skupščini se je vse preveč sukala le okoli vprašanja Sevnice — za ali proti, manj pa okoli političnega smotra same pobude.

Končni sklep obsežne razprave je bil, da se sodelovanje kluba reorganizira na ta način, da bi se študentje posameznih komun za nekatere dejavnosti odločili za sekcije po komunah. Občini Novo mesto in Trebnje bi delovali

skupaj, enako Črnomelj in Metlika. Studentje iz občin Videm-Krško in Brežice se bodo lotili sekcije samostojno. Sevnici pa so (vsaj na skupščini) vztrajali pri klubu, »ki je pravno veljaven in že obstaja. Nemogoče je bilo tudi razumeti, kako naj »skupščina jamči, da bi lahko v sekciji storili ravno toliko kot v klubu« — kot so to namreč postavili Sevnici. Morda je največja škoda v tem, da se sicer zdrava pobuda delovanja po občinah ni odrazila v soglasnem sklepu o ustanovitvi sekcij. Načelo demokratičnega centralizma na skupščini žal ni prišlo do izraza. Odboru je skupščina sicer naložila nevhvaležno (in morda tudi neizvedljivo) nalogo, da se s Sevnici še posebej pogovori.

Iz sklepov in iz kratkega poročila o letošnjem delu celotnega kluba je bila vloga pokrajinske organizacije dobro vidna.

Da ne bi volja za delovanje po komunah in za skupne akcije študentov cele pokrajine ostala le v besedah, izrečenih na skupščini, pa je med drugimi tudi naloga občinskih političnih vodstev. Ta naj bi hitro stopila v stik z novoformiranimi vodstvi sekcij po občinah in poskrbela tako za programsko in drugo pomoč sekcijam. Če bodo sekcije delovale v smislu razprave na skupščini, bo povezava študentov s svojimi kraji še boljša, mladinska organizacija pa bo imela od tega dela veliko več. Samo sprememba imena (klub — sekcija) seveda ne bo pomenila pravičesar, če se v vodstvu sekcij ne bodo zbrali vsaj toliko aktivni člani kot v

vodstvu kluba, ki dejansko vloga v delo veliko naporočev in časa. Morda bi tudi sevniški študentje poskusili spoštovati načelo demokratičnega centralizma in z delom v sekciji dokazali, da so imeli pri pobudah res samo dobre namene. Pri tem je verjetno »pravno utemeljevanje« manj pomembno kot delo organizacije, ki je po vsem svojem bistvu le politična.

Jutrišnji strokovnjaki naj imajo večjo širino pri reševanju medkomunskih zadev, ki bodo v našem okraju obstajala še vrsto let in jih bomo prisiljeni reševati s širšimi pogledi in s kar najbolj aktivnim sodelovanjem.

Mg.

S pohoda sekcije naših študentov, ki študirajo v Zagrebu, ob obletnici XIV. divizije NOV; pred planinsko kočjo na Bohorju, v družbi z Jožetom Leganom in Emo Muser, članoma OK ZKS

Predavanje o trgovini — s slabim obiskom

Šolski trgovski center Brežice je v minulem tednu organiziral v Brežicah in Novem mestu poučno predavanje o samopostrežni in samozbirni trgovini. Ob predavanju diapozitivov iz enoletne specializacije o trgovini v ZDA je predaval tov. Jože Platner iz Okrajne trgovinske zbornice Ljubljana. Prkazal je pot blaga od proizvodnje preko sodobne trgovine do potrošnika. Poleg poučnih primerov o tehniki prodaje so bili zanimivi primeri o predpakiranju, transportu in pripravi blaga za prodajo.

Udeleženci so bili s predavanjem zelo zadovoljni. Medtem ko je bil obisk v Brežicah vsaj zadovoljiv pa je bilo število obiskovalcev v Novem mestu pičlo, kljub temu da o tem razen urav podjetij obveščene tudi vse prodajalne. Vidimo, da se v trgovini le premalo zanima, da izpopolnitev strokovne izobrazbe. Verjetno bi kazalo enkrat v tednu nameniti popoldanski čas za strokovna predavanja, za sestanke kolektivov in za načrtno obravnavo materije o družbeni nalogi trgovine in o sistemu delavskega samoupravljanja v novih pogojih razvoja.

Novi prispevki za bolnišnici v Brežicah in v Novem mestu

Občina Brežice: Delavska univerza, Brežice, osnovne šole: Artilje, Bizeljsko, Brežice I., Brežice II., Bušeča vas, Cerklje ob Krki, Čatež ob Savi, Dobova, Globoko, Kapele, Orešje, Pečice, Pišce, Skopice, Sromlje, Starava, Velika Dolina, Mrzlava vas in Bojsno.

Občina Črnomelj: ni novih.

Občina Metlika: ni novih.

Občina Novo mesto: Opremales Novo mesto, Splošno gradbeno podjetje »Pionir«

Novo mesto, Odkupna postaja »Koteks« Novo mesto, Kolodvorska restavracija Novo mesto, Splošno mizarstvo Dvor, Tapetništvo in dekoraterstvo Novo mesto, Zavod za izobraževanje kadrov Novo mesto, Zdravstveni dom Novo mesto, Okrožno sodišče Novo mesto, Komunalna banka Novo mesto, Okrajni komite LMS Novo mesto, Občinski komite ZKS Novo mesto, Občinski odbor RK Novo mesto, Občinski odbor Zveze borcev Novo mesto.

Občina Sevnica: Lekarna Sevnica.

Občina Trebnje: »Dana«, destilacija alkoholnih pijač Mirna, Gradbeno podjetje z remontom Mirna, »Borovo« prodajalna Trebnje, Obrtna delavnica Pečar Trebnje, Mizarstvo podjetje Hrast — Sent'ovrenc, Obrtna delavnica Mesarija Trebnje, Veterinarska postaja Trebnje.

Občina Videm-Krško: ni novih.

● Vaš pismonoša vas bo obiskal prihodnje dni: pripravite zanj 450 dinarjev, polletno naročnino za Dolenski list! Naročnikom, ki so naročili na naš tednik so se novembra ali decembra, smo pristieli tudi dolžno naročnino za lani prejete številke. Prosim vse stare in nove naročnike, da takoj vplačajo polletno naročnino! S tem bodo zagotovili sebi nemoteno prejetje manj dela, upravi lista pa prepotrebno gotovino za plačevanje računov tiskarni!

● Vsak teden moramo odšteti tiskarni v Ljubljani skoraj pol milijona dinarjev za tisk in odpremo našega lista! Pomagajte nam, da bo Dolenski list lahko redno izhajal, z rednim plačevanjem naročnine.

● Nagradnega žrebanja se bodo udeležili vsi stari in novi naročniki Dolenskega lista, ki bodo v marcu in aprilu 1962 poravnali vsaj polletno naročnino za 1962 in ki nimajo nobenega zaostanka naročnine! Prva nagrada bo tudi letos televizijski sprejemnik, prijetno presenečenje pa bo tudi drugih 99 praktičnih daril!

Zdrave pobude ob zdravstveni zakonodaji

Razširjeni posvetovanji, ki ju je organiziral Okrajni zavod za socialno zavarovanje v Novem mestu z zastopniki zdravstvenih domov, postaj in bolnišnic, z njihovimi ter drugimi upravnimi organi, sta prikazali vrsto dobrih in slabih stvari ter nakazali smer za odpravo pomanjklivosti. Novi odnosi med socialnim zavarovanjem in zdravstveno službo, zasnovani s pogodbami, obsegajo številna vprašanja. Zato sta posvetovanji govorili predvsem o izvajanju novih zakonov zdravstvenega varstva in organizaciji zdravstvene službe (z ozirom na pogodbene odnose in pristo izbiro zdravnika) ter o pripravah za sklepanje pogodb o plačevanju zdravstvenih uslug in storitev v 1962. letu.

Izkušnje preteklega leta s pavšalnim plačevanjem zdravstvenih storitev kažejo, da ima novi način plačevanja določene prednosti pred posameznim plačevanjem. To je bilo le takrat, če je bilo zasnovano na nepretiranem delovnem in finančnem načrtu zdravstvenega zavoda. Seveda ni šlo brez napak. Slabosti so bile v obračunavanju uslug med zdravstvenimi zavodi in pri brežemnitvi pavšalov tistih specialnih pregledov, ki jih je pavšal sicer upošteval, vendar jih zdravstveni zavod ni opravil ali pa

jih je opravil z veliko zamudo.

Posvetovanje je ugotovilo, da nova zakona o zdravstvenem zavarovanju in organizaciji zdravstvene službe nista pršla povsod do popolne veljave. Vzrok so neizdelani oziroma pomanjkljivi programi, zaradi česar mnogi zavodi niso znali rešiti problema. Razpravljali so le o cenah za opravljena dela, pravnih in osebnih dohodkih. Zahteva po prosti izbiri zdravnika, ureditev dežurne službe in zdravstvena zaščita v celoti pa niso na-

šli mesta za pametno obravnavo.

Zavarovalci pogostokrat sprašujejo, kaj jim prinaša zakonodaja. Predvsem imajo pravico, da sami izbirajo zdravnika in zdravstveni zavod. Seveda gre do včasih predalet, saj ne more nihče zahtevati, da bi zdravnik pustil nujno opravilo, če pride k njemu zavarovaneec. Da ne bi bili eni preveč sitni in drugi ne preveč zaposleni, so novi predpisi določili, naj zdravstveni zavodi napravijo urnik. V okraju je 15 zdravstvenih domov in postaj, od tega pa je v šestih primerih le en zdravnik. Zato pride ponekod prosta izbira zdravnika le težko do veljave. Državljanji imajo pravico, da izbirajo tudi specialiste, kar je določeno z republiškim zakonom. V pravilniku, ki ga je sprejela skupščina Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje je določeno, da sme zavarovaneec k specialistu le tedaj, če

Še več pristojnosti proizvajalcev

V aprilu bodo kolektivni volili nove organe upravljanja. Sindikalne podružnice, ki pravkar končujejo letne občne zbere, so o pripravah na volitve že razpravljale. O tem je razpravljal tudi Okrajni sindikalni svet na plenarni seji 17. marca. Pred tem je imel sejo plenum občinskega sindikalnega sveta Novo mesto, na katerem pa so razpravljali predvsem o izpolnjevanju proizvodnih nalog in povečanih družbenih prispevkih občanov.

Na plenarni seji občinskega sindikalnega sveta Novo mesto so zlasti naglasili potrebo po večji obveščeni ljudi o delu komun. To se je zadnje čase resda izboljšalo, ni pa še dovolj dobro. Znatna krivda za to zadene občinski zbor proizvajalcev, ki je imel premalo stikov s proizvajalci v gospodarskih organizacijah. Menili so, da bi odločanje o sprejemu dopolnilnega proračunskega prispevka sodilo predvsem v pristojnost proizvajalcev, katere ta prispevek tudi bremenil. Zamerili so, da na plenarni seji ni bilo predstavnikov občinskega ljudskega odbora, ki bi lahko pojasnil nekatere zadeve, ki zanimajo sindikalne podružnice in njihove člane. Nadalje so naglasili, da bi morali proizvajalci odločati tudi o prioritetenem redu o izdatkih občinskega proračuna. Skratka, predvsem odborniki občinskega zbora proizvajalcev bi se morali o vsem posvetovati s svojimi volivci.

Ko so se seznanili s finančnimi težavami komun v letošnjem proračunu, so se izrekli za sprejeme dodatnih družbenih prispevkov v obliki zvišane trošarine na alkoholne pijače, zvišanja prometnega davka na maloprodajo iz štiri na šest odstotkov ter povečanje dopolnilnega proračunskega prispevka iz sedanjih pet na 15 odstotkov. Te nove ali zvišane družbene davke so potrebne, če hoče komuna kolikor toliko redno izpolnjevati svoje naloge, ki so iz leta v leto večje.

Na plenarni seji Okrajnega sindikalnega sveta pa so zlasti naglasili važnost priprav na volitve novih delavskih svetov, ki bodo v aprilu. Družbeno upravljanje v podjetjih je lani doseglo vidne rezultate. Z doseženim razvojem pa se ne moremo zadovoljiti, marveč moramo ta sistem razvijati še naprej. Ustanovljene se ekonomske, ponekod tudi obrabunske enote znotraj podjetij, njihove pristojnosti pa so še zelo različne in mestoma šibke. Potrebno je doseči, da bodo neposredni proizvajalci vsi do zadnjega v resnici sodelovali v upravljanju podjetja. Za nadaljnje širjenje upravljanja pa so potrebni pravilniki, ki te zadeve urejajo znotraj podjetja. Odločno je treba nastopiti proti težnji, da z večino ustvarjenega dohodka upravlja samo vodstvo podjetja, kot tudi proti težnji, da bi iz ekonomskih enot ustvarili majhna podjetja v podjetju. Povezanost ekonomskih enot znotraj podjetja mora biti pogojena z ekonomskimi osnovami vsake enote in celotnega podjetja.

Dotaknili so se tudi zaključnih računov. Kot prejšnja leta, grede tudi letos zvečine mimo celotnih kolektivov. Morda tudi zato, ker imajo podjetja od komun in banke postavljen točen rok, do kdaj morajo biti zaključni računi predloženi. Tako često manjka časa, da bi o njem razpravljali celoten kolektiv, kar pa se ne bi smelo dogajati. Kolektiv mora biti do podrobnosti seznanjen z gospodarjenjem v podjetju, ker bo le tako lahko dal svoje pripombe in si prizadeval za še boljše gospodarjenje.

Pri volitvah novih delavskih svetov je potrebno v večji meri kot do sedaj predlagati žene in mladino. Same volitve, ki bodo prav gotovo prinesle znatno zamenjavo ljudi v organih upravljanja, pa v nobenem primeru ne smejo vplivati na proizvodnjo. Boj za pravočasno izpolnjevanje proizvodnih nalog je in ostane poglavitna naloga sindikatov in organov samoupravljanja, kajti samo od tega je odvisen dohodek skupnosti in posameznika.

ga tja napoti splošni zdravnik; brez take napotnice gre lahko le k specialistu zobozdravniku, ginekologu, podiatru in okulistu.

Naloga socialnega zavarovanja in njegovih samoupravnih organov je tudi ta, da se zavarovaneec zagotovijo pravice, predvsem glede socialnega varstva. Sredstva, ki se naberejo v občini za finansiranje zdravstvene službe, so odvisna predvsem od količine osebnih prejemkov upravičencev zavarovanja. Zato se v našem okraju prispevek za socialno zavarovanje zbira povsem različno: v novomeški občini znaša prispevek 3.936 dinarjev, v trebanjski 3.180 dinarjev, v črnomaljski 3.784, metliški 3.506, brežiški 3.855, videmsko-krški 3.750 in v sevniški občini 3.470 dinarjev.

Okrajni zavod za socialno zavarovanje je imel tako lani eno milijardo in

598 milijonov dinarjev dohodkov, upoštevajoč tudi zvišano stopnjo prispevka. Izdatki zdravstvenega sklada so bili za 88 milijonov 337 tisoč dinarjev večji kot dohodki. Izguba je nastala predvsem zato, ker se je lani število dni, izgubljenih zaradi nesreč in obolenj, povečalo skoraj za 12 odstotkov, zavarovaneec pa je bilo v istem obdobju le za 5,8 odstotka več. Za nadomestila plač je bilo izplačanih 10 milijonov 200 tisoč dinarjev, stroški za zdravila, bolezenske dopuste, potni in drugi stroški pa so znašali več kot 15 milijonov din.

Od povprečno 30.842 zavarovaneec je bilo dnevno 1.325 ljudi za delo nezmožnih ali 4,28 odstotka, kar je zneslo: v novomeški občini 4,11 odstotka, v trebanjski 4,70, metliški 2,89, v demsko-krški 4,48 in v sevniški občini 4,21 odstotka.

Ukrepajmo hitro - toda premisljimo!

Kaj bo z reorganizacijo trgovin v naši občini?

Črnomaljšani živahno razpravljajo o bodoči ureditvi in razvijanju trgovine. Občinski svet, pristojen za trgovino, je že imel to vprašanje na dnevnem redu. Tudi na zadnjem zboru volivcev se je razvila o tem vprašanju zelo živahna razprava, kjer so posamezni občani zastopali popolnoma nasprotujoča si stališča. Nejasna gledišča naj bi vsaj delno razbistrila sestavek, ki nima namerne nikomur vsiljevati določene ukrepe in oblike, pač pa naj o vsebini razmislijo organi delavskega samoupravljanja v trgovinskih podjetjih in pa neposredni potrošniki.

Hitro naraščanje vrednosti proizvodnje in storitev ter osebne potrebnosti v črnomaljski občini vpliva vedno tudi na porast prometa v trgovini. V zadnjih petih letih se je vrednost prometa dvignila za 75 odstotkov in dosegla 1 milijardo 77 milijonov, do leta 1965 pa se bo povečala še za nadaljnjih 31 odstotkov. Za izvršitev začrtanih nalog bo nujno potrebno seči po še neizkoriščenih možnostih ter ukreniti marsikaj; izvesti nadaljnjo specializacijo v že obstoječih trgovskih poslovalnicah, povečati izbiro blaga, uvesti samopostrežno trgovino ter doseči boljše postrežbo.

»Do danes nismo držali rok v žepu! Trudili smo se pravilo.

In res je tako! Krivični bi bili, če bi spregledali dosežene prizadevanje obeh črnomaljskih trgovinskih podjetij »Splošnega trgovskega podjetja« in »Potrošnika« za modernizacijo svojega poslovanja. Ustvarjali so po najboljši volji, seveda v obsegu razpoložljivih finančnih sredstev. Prizadevanje se je kazalo tudi v povečanju prodajnih površin, pri čemer pa »dupliranje« enovrstnih trgo-

vinških lokalov ni bistveno vplivalo na izboljšanje sistema blagovnega prometa.

Od trgovine pričakujemo precej več kot nam nudi zdaj!

S katere plati naj bi se lotili naše trgovine in kakšni ukrepi bi bili potrebni, da bi se osnovna vprašanja hitreje pomaknila z mrtve točke?

Ta misel tare vse, ki so odgovorni za normalni razvoj družbenega standarda tudi na področju trgovine. Občan — potrošnik pričakuje od domače trgovine veliko več, kot mu ta nudi. On ni zadovoljen in — molči. Molči in si pomaga po svoje! Saj so vendar trgovski lokali tudi v Novem mestu, Karlovcu, Ljubljani, Zagrebu!

Na ta način doma ustvarjeni dohodek trošimo drugje in tako »odlivamo« dohodek iz komune. Razpoložljivi denar odnašamo tja, kjer nas znajo privabiti. — Toda ali ne potrebujemo sami sredstva za kritje obsežnih potreb v lastni komuni? In še prav veliko finančnih sredstev potrebujemo!

Zatorej bo potrebno poskrbeti, da bomo zadovoljili potrošnika v domačih trgovinah, kjer bo lahko po milijonih izbiral in kupil, kar želi!

Smo »za« in smo »proti« ...

»Zgradili bomo novo stavbo, kjer bo velepodjetje »Prehrana« uredilo samopostrežno trgovino.« — Se strinjamo!

»STP — Črnomelj mora odstopiti svoj največji lokal, da ga bo podjetje »Veletekstil« preuredilo v sodobno manufakturno in konfekcijsko trgovino.« — Se strinjamo! Se ne strinjamo!

»Združimo obstoječa podjetja STP in POTROŠNIK v

večje trgovinsko podjetje, ki bo sposobno uvajati današnja načela v blagovnem prometu.« — Se strinjamo! Se ne strinjamo!

Eni smo za to, drugi nismo za to! Zakaj neenotnost? Kje je temu vzrok?

Odgovor imamo na dlan: Niso nam dovolj znane podrobne analize gospodarskega stanja sedanjih podjetij in zmogljivosti njihovih skladov, ne poznamo ekonomskih razmer dosedanjega poslovanja in predlaganih novih pogojev, ne poznamo dovolj perspektivnega programa, — skratka: za reorganizacijo trgovine manjka temeljita priprava, in to po organizacijski, ekonomski in politični plati!

Samo omenjeno še manjka, pa bomo prav vsi »za«!

Bodočnost imajo velika trgovska podjetja

Sedanja akcija za reorganizacijo trgovine nima administrativnega značaja. Kolektivni naj vsak zase prouče vse ekonomske elemente in konkretno ocenijo možnosti za nadaljnji razvoj. Te analize bodo pokazale, da male, nezadostno opremljene trgovine, ki niso sposobne prave povezave niti s proizvajalci niti s potrošniki, ne morejo obstati.

Naše prizadevanje mora biti usmerjeno v to, da osnujemo večje in močnejše trgovinsko podjetje, ki bo sposobno privzeti sodobne oblike trgovanja. Manjša podjetja nikakor ne morejo izpolniti vseh nalog v zvezi z modernizacijo trgovine, ker imajo premajhne lastne sklade. Sodobni razvoj trgovine v svetu priča, da imajo velika trgovinska podjetja s široko mrežo prodajalnih velikih prednosti pred razdrobljenim trgovinskim sistemom. Načrt glede pritegnitve veletrgovin PREHRANE in VELETEKSTILA v komuno ter združitve obeh sedanjih podjetij STP in POTROŠNIK je zelo dobra in smotrna. Vendar nas izkušnje uče, da se ne kaže prenašati, ampak je potrebno reorganizacijo temeljito proučiti. Smoter bo dosežen, če bodo prav vsi prepričani, da je reorganizacija gospodarsko upravičena in če pri tem ne bo občutka, da gre zgolj za administrativen poseg.

Glede predlagane reorganizacije bi bilo nujno proučiti realne možnosti za obstoj in uspešno razvijanje združene domačega podjetja, ki se bo, obremenjeno z več in manj rentabilnimi posloval-

nicami na območju občine, znašilo v precepu med »velikanom« PREHRANO in VELETEKSTILOM. Morda bi bilo smotrnejše pripojiti posamezne poslovalnice obeh sedanjih podjetij h grostom, ki bi bili ekonomsko in organizacijsko sposobni dvigniti trgovino v črnomaljski občini na zaželjeno raven. Pri tem ne bi kazalo zanemariti trgovine izven Črnomelja, ki imajo majhen promet in ne morejo same kriti niti osebnih dohodkov. Pri reševanju tega vprašanja bi bilo dobro, ko bi se zgedlovali tam, kjer imajo v odročnih podeželskih krajih trgovine odprte le dva do tri dni v tednu ter lahko tako en uslužbenec upravlja kar dve poslovalnici hkrati.

Nujno je treba upoštevati, da bo možno modernizirati trgovine izključno le z združevanjem razpoložljivih finančnih sredstev na področju komune.

V bodoče rajši tako!

Po navadi je bilo tako, da smo se pri nas v Dragatušu na sestanku premalo pripravili. Doslej so bili sestanki še najboljše v kmetijski zadrugi, kamor je zmeraj prišlo dosti ljudi,

Kje je delež mladih?

Pred kratkim je bila v Črnomlju skupna seja obč. komiteja LMS in občinskega sindikalnega sveta. Pomenili smo se predvsem o udeleževanju mladih v organih samoupravljalno-proizvodnih konferencah, klubih mladih proizvajalcev in aktivih mladih zadrugarjev. Ugotovili smo, da je delež mladih v teh organih še vse premajhen.

S. D. (Opomba uredništva: prav bi bilo, ko bi v našem listu zvedeli kaj konkretnega o delu klubov mladih proizvajalcev v črnomaljski občini.)

Iz Črešnjevca pri Semiču

V počastitev dneva žena je mladina iz Črešnjevca pri Semiču uprizorila komedijo »Dr.«. Pred letom dni je bil v novem posloju kmetijske zadruge določen prostor za prireditve, žal pa še ni urejen. Mladina je sama napravila za to predstavo začasen oder; material je dobila na posodo od gasilskega društva. — Če bi imela črešnjevska mladina urejen prostor za prireditve, bi naštudirala še več iger.

J. P.

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

Obrt ali šušmarstvo?

Pomanjkanje nekaterih obrti je na področju naše občine prav pereče. Zlasti primanjkuje sodarjev, kovačev, kolarjev, zidarjev, pa tudi šivilj in krojačev. Pomanjkanje nekaterih obrti pa je krivo, da je pri nas v precejšnji meri razvito šušmarstvo.

Pričeli smo izvajati ostrejšje ukrepe zoper zakonite obrtnike. Pri tem pa se poraja vprašanje, kako nuditi občanom potre-

obrtne usluge, brez katerih seveda ne gre. Po mnenju občanov bi bilo treba ustanoviti potrebne obrtne delavnice. To vlogo naj bi prevzela komunalna uprava, ki naj bi se ukvarjala izključno le z uslužnostnimi obrtmi in dejavnostmi, ne pa preraščala v gradbeno podjetje. Za gradbeno delo imamo že gradbeno podjetje, nimamo pa podjetja, ki bi opravljalo izključno komunalne usluge.

pa tudi razprave niso bile brezplodne. Cutili smo, da bi morali vprašanja za zbor volivcev pripravljati odborniki z našega področja, saj ti najboljše poznajo domače probleme. Pred zborom volivcev bi morali biti prebivalci obveščeni o tem, kaj bodo na zborih razpravljali. Večkrat se je zgodilo, da so bili zbori slabo obiskani prav zaradi pomanjkljivih priprav.

Ubrali smo drugo pot. Ljudi smo najprej seznanili z vsebino občnega zbora in dvorana je bila polna. Gradnja šole, vodovod, zadržalni dom — vse to je važno zanimalo in bili so zadovoljni. Govorili smo o tem, kako bomo čimprej zgradili šolo, napeljali vodovod in pri tem sami pomagali s prostovoljnimi de-

lom. Treba je poskrbeti za zadržalni dom. Vzdrževanje stane, posebno še, ker prostori niso dovolj izkoriščeni. Dobro bi bilo, ko bi v njem začelo obratovati kakšno podjetje in bi tako rešili tudi problem zaposlitve ljudi. Mnogo jih je, ki iščejo službe drugod; ali ne bi tudi doma našli dovolj dela? Vaška pota bo treba popraviti... Pa še to in ono smo se pomenili na zboru volivcev. Povedali smo svoje želje in marsikaj obljubili, da bomo storili sami.

Če bomo zmeraj enotni in nam ne bo vseeno, kako raste kraj, v katerem živimo, uspeh ne bo izostal in nič več nam ne bo treba tarnati, da se pri nas »nikoli nič ne naredi!«

S. Z.

KJE JE SVET POTROŠNIKOV?

Tudi v Črnomlju je bil ustanovljen svet potrošnikov, vendar pa še vedno ni zaživel. Potrošniški svet ima odgovorne naloge; ima pravico kontrolirati poslovanje trgovskega podjetja oziroma trgovine, poslovne knjige, poslovne prostore in blago. Svet je dolžan, da o zapazenih nepravilnostih obvesti pristojni državni organ.

Teh pravic pa se v Črnomlju žal ne poslužuje-

mo. Na sestankih vemo marsikaj povedati o tem, da so dobili v tej trgovini takšno blago, da v oni trgovini ali mesnici slabo tehtajo, da je tu slabo blago, tam pokvarjeno, tam dražje in podobno. Ukrepi inšpekcijskih organov imajo ob ugotovitvah takih nepravilnosti občutne posledice za trgovski podjetje. Marsikdaj bi se tem ukrepom izognili, če bi potrošniški svet pričel delati!

KMET IN ZADRUGA NAJ BOSTA ENAKOVREDNA PARTNERJA ZA POVEČANJE PROIZVODNJE

Bodo trgovci in mesarji še naprej edini gospodarji nad trgom v naši občini?

Kmetijska zadruga in kmet morata postati enakovredna partnerja v kmetijski proizvodnji in na trgu. Tako menijo kmetijski strokovnjaki v naši občini.

Člani kmetijske sekcije Društva inženirjev in tehnikov naše občine so nedavno na dveh sestankih več ur temeljito razpravljali o tem, kako povečati kmetijsko proizvodnjo, kako združiti naravne in ekonomske zmogljivosti zadruge in kmeta, da bi dosegla oba kar največji dohodek. Na zadnji sestanki so kmetijski strokovnjaki povabili tudi predstavnike občinskega ljudskega odbora in političnih organizacij. Sklenili so, da bo povezava s temi predstavniki tudi v bodoče stalna. Analizirali so dosedanje delo in ugotovili, da so na pravi poti.

Od šestih kmetijskih zadrug so v naši komuni osnovali eno zadrugo. Pred združitvijo se od teh nobena ni ukvarjala s kmetijsko proizvodnjo v pravem pomenu besede. Odkup kmetijskih pridelkov, pro-

daja reprodukcijskega materiala in škropljenje sadnega drevja so bile njihove glavne dejavnosti. S tem pa se kmetijska proizvodnja res ni mogla bistveno povečati. Tako so imele zadruge bolj značaj trgovin, ki pač odkupujejo in prodajajo, to, kar se na trgu dobi.

Agronomi so dobro vedeli, da tako ne bo šlo dolgo in so ubrali drugo pot. Težka je bila ta pot! Z buldozerji so se postavili sredi prostiranih ravnin streljskih površin in osvajali nove površine. Delali so tudi v blatu, dežju in vetru, delovni čas ni bil omejen, honorarni ur niso poznali.

Njihov trud je rodil sadove. Danes imajo 470 ha obdelovalnih površin, na katerih so že hlevi za 1400 glav goveje živine. Računajo, da bodo že v kratkem redili 2300 glav goveje živine.

S tem pa še niso dosegli končne namena, temveč ustvarili le trdne temelje za pravo sodelovanje

med kmetovalci in zadrugo. Zasebnemu kmetu bo zadruga lahko podaljšek lastne kmetije, kjer bo lahko prodal vse svoje pridelke, ne samo prašiča ali govedo. Tam, kjer se bo proizvodnja pri kmetu nehala, se bo nadaljevala v kmetijski zadrugi. Končni rezultat bo šel v korist obeh. Kaj je glavna ovira za doseg tega, se vprašujejo kmetijski strokovnjaki. Prav gotovo tisti, ki jim ni nič mar, kako bi v kmetijstvu z združenimi močmi čimveč ustvarili — trgovci. Odklanjamo vsako odgovornost za neuspeh v kmetijski proizvodnji, če bodo trgovci le v končni fazi partner kmetu, so poudarili na sestanku. Vprašamo se; kje pa so trgovci takrat, ko je treba nabaviti plemensko živino, škropiti sadno drevje, preoravati steljnike in obdelovati zemljo, ki jo kmetje zapuščajo? Kako naj dobimo 2.000 telet letno za pitanje na lastnem obratu, če bodo trgovci, zlasti pa mesarji, še naprej gospodar nad trgom v naši komuni! Sejme naj zamenjajo zadržni dogoni. »Kmet in kmetijska zadruga morata postati edina, enakopravna in soodgovorna partnerja za povečanje kmetijske proizvodnje!« so poudarili kmetijski strokovnjaki.

Jože Škof

V aprilu občni zbori občinskih svetov

Pretežni del občnih zborov sindikalnih podružnic je že opravljenih. Ugotovimo lahko, da so izvršni odbori podružnic letos izvedli priprave resneje kot doslej, saj so povsod tam, kje imajo sindikalne podobore ali ekonomske

enote, pred občnimi zbori o graditvi razpravljali v nižjih sindikalnih enotah. Domala povsod so se zelo temeljito pogovorili o novem gospodarskem sistemu in delitvi dohodka ter tudi o poglobljanju neposredne demokracije v kolektivnih in delavskem samoupravljanju. Veliko pomenijo poglobljene razprave o gospodarstvu v komuni in o problemih družbenih služb (šolstvo, zdravstvo), ki jih doslej nismo bili vajeni. Občni zbori občinskih sindikalnih svetov v aprilu bodo morali vso to problematiko razčleniti in ugotoviti, kaj so podružnice kot politična organizacija naredile v preteklem letu za poglobljanje neposredne demokracije in novega sistema, ter hkrati ugotoviti bodoče naloge sindikata

v Črnomlju

● V prosvetnem domu v Črnomlju so ta teden odprli razstavo pod naslovom »Mladina v ilegali, borbi in spondbnem ustvarjanju«. Razstava, ki jo v našem kraju prireja CK LMS, je razveselila številne mlajše in starejše obiskovalce.

● Pretekli teden so Črnomaljši spet gledali na odru domače igralce. KUD »Miran Jarc« je uprizorilo veseloigro »Drzni plavač«. Ljudje bi želeli še več prireditev na domačem odru.

J. K.

Povečati bo treba število članov v SZDL

Pod okriljem občinskega odbora SZDL Črnomelj deluje 29 krajevnih organizacij, 13 podružnic in 15 sekcij. Na območju občine je 6178 članov SZDL ali 58 odstotkov vseh volilnih upravičencev. Omenjeni odstotek je vsekakor prenizek. Zato je treba čimprej izpolniti sklep zadnje občinske konference SZDL ter pridobiti vsaj 70 odstotkov vseh volivcev. V tem pogledu bodo morali največ napraviti na Belčjem vrhu, v Gribljah, na Vinici, v Rožnem dolu, Lovki in na Tančl gori.

OGENJ V BARAKI

Pretekli četrtek je v Kandiji blizu železniške postaje začela goriti lesena baraka, ki so jo uporabljali za skladišče. Zjutraj so se tam zbrali delavci in zakurili v peči. Igo so odšli, ognja niso pogasili. Ker dneva cev ni bila pravilno nameščena, se je zaradi prehude vročine vnela stena, nato pa še ostali deli barake.

Gasilci, ki so kmalu zatem prispeli, niso imeli več kaj gasiti. Rešili pa so stanovanjske hiše, ki bi se zaradi vetra, ki je razpihal ogenj, prav lahko vneli. Škoda je za okrog 141.000 dinarjev.

Pogorela baraka ni predstavljala kdo ve kakšne vrednosti, je pa lahko v svarilo. V Novem mestu je še veliko podobnih lesenih barak, v katerih ljudje tudi stanujejo. Zaradi tega ne bo odveč, če se enkrat poudarimo, kako važno je upoštevati navedena gasilcev.

Jutri zvečer bo podružnica Novinarskega društva Slovenije iz Novega mesta sodelovanjem krajevnih organizacij priredila ob 20. uri v Metliki ustni časopis z zanimivim sporedom. Prireditelji bo v okviru TEDNA TISKA, ki se je začel v občini te dni. — Prireditelji bo v okviru TEDNA TISKA.

Prejšnjo nedeljo je bil občni zbor sindikalne podružnice Lesno predelovalnega podjetja na Suhorju. Občni zbor je lepo uspel. Udeležba je bila izredno

dobra, saj so se zboru udeležili vsi člani kolektiva, razen njih pa še predstavniki obine in političnih organizacij. Na zboru so največ razpravljali o večji produktivnosti dela, izboljšanju procesa proizvodnje, o večji proizvodnji in drugem. Vidj se, da so se člani kolektiva zelo resno oprijeli svojih nalog in jih tudi uspešno rešujejo. Podjetje se je začelo zelo lepo razvijati. O tem nam povedo tudi nekatere številke.

krat še nerešena. Za nadaljnji razvoj podjetja imajo še neizdelan načrt. V razpravi je bilo ugotovljeno, da imata za tako dobro gospodarjenje največ zasluge delavsko samoupravljanje in vzgoja delavstva. V podjetju imajo tri ekonomske enote, k' so jih ustanovili lani.

Sindikalna podružnica je v podjetju organizirala menzo, v kateri se hranj. že preko 60 delavcev. Člani kolektiva so s prehrano zelo zadovoljni. Kljub temu da so delavci v LPP v glavnem s kmetov, pravijo, da se jim za 60 din ne izplača nositi malice od doma, oziroma da dobijo za 60 din boljše malico, kakor bi jo prinesli od doma.

Sk.

»PORAVNALA BOM ŠKODO ZA POSEKANE TRTE...«

Na Suhorju imamo zelo delaven poravnalni svet. Lep dokaz za to so naslednji podatki: skupaj je bilo 25 razprav, 22 je bilo uspešnih, tri pa so se nadaljevale na sodišču. V obravnavanih primerih je šlo največkrat za obrekovanje, prilaščanje tuje lastnine, manjše tatvine in podobno.

Prejšnjo nedeljo je bila petindvajseta razprava. Pred poravnalnim svetom se je zagovarjala M. K. iz Bereče vasi, ki je v vinogradu nekega sovaščana iz hudobije posekala 102 trti. Na razpravi je M. K. priznala škodo in pristala na to, da jo povrne. V Bereči vasi že dalj časa ni bilo sloge med sosedi, zato naj bo zgornji primer opozorilo vsem, da se v prihodnje kaj takega ne bi več pripetilo.

PRED LETNIMI KONFERENCAMI OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZVEZE KOMUNISTOV

Komunist mora biti dejaven družbeno - politični delavec

V drugi polovici marca in v začetku aprila bodo imele osnovne organizacije Zveze komunistov v naši občini letne konference, na katerih bodo pregledali dosedanje delo, izvolili sekretariate in izdelali delovne programe za leto 1962.

Osnova za delovni program osnovnih organizacij bodo ugotovitve posvetovanja komunistov naše občine decembra 1961. Na posvetovanju so obravnavali gradivo III. plenuma CK Zveze komunistov Jugoslavije in analizirali nepravilnosti, pomanjkljivosti in napake v delu komunistov. Nato so gradivo in osnovnih organizacij prilagodili svojemu kraju. Vse bolj se pojavlja zahteva, da mora biti komunist dejaven družbeno-politični delavec. Ker so ne-

katere osnovne organizacije že takrat temeljito obravnavale razne pomanjkljivosti, napake ne bo težko odpravljati. Nekateri komunisti se še vedno ne znajdejo v novih pogojih razvitega družbenega in delavskega samoupravljanja; ne zavedajo se namreč, da se je potrebno v teh različnih organizacijah boriti za pravilnost in odpravljanje napak, ne pa prepuščati, naj se samoupravni organi in ostale organizacije same razvijajo.

Osnovna pomanjkljivost dela osnovnih organizacij je v tem, ker je nizka idejna raven nekaterih članov ZK. Zato je občinski komite v februarju in marcu organiziral dva seminarja za mlade komuniste in sekretariate osnovnih organizacij. Člani Zveze komunistov se dostikrat, ker

ne poznajo problemov v podjetju, v družbeni organizaciji ali društvu ne morejo boriti proti negativnim pojavom.

Le na osnovi dobro izvedenih letnih konferenc in temeljito obravnavanih uspehov in napak bodo lahko osnovne organizacije ZK sprejele ustrezne sklepe za bodoče delo.

Namizni tenis v Metliki

11. marca je bil v domu TVD Partizana pregledni namiznoteniški turnir. Udeležilo se ga je 5 igralcev, ki ob enem nastopajo kot ekipa TVD Partizan. Prikazali so dobro igro, posebno pa je bil lep dvoboj Prevalšek : Gasperič I.

REZULTATI:

Prevalšek : Hrnjak 2:1, Gasperič I : Gasperič II 2:0, Hrnjak : Gasperič III 2:0, Prevalšek : Gasperič I 2:0, GASPERIC II : Hrnjak 2:0, Gasperič I : Gasperič III 2:0, Prevalšek : Gasperič III 2:1, Gasperič I : Gasperič II 2:0, Hrnjak : Gasperič I 2:0.

Vrstni red: 1. Slavo Prevalšek 4 točke, 2.-4. Ivan Gasperič, Daniel Hrnjak, Stane Gasperič 2. točki, 5. Toni Gasperič brez točke. — ak

Za športne sladokusce

Občinska zveza za telesno kulturo v Novem mestu pripravlja svojevrstno presenečenje: prireditve »Telesna kultura v besedi, sliki in glasbi«, ki bo v Novem mestu v začetku aprila. Na prireditvi vam bomo predstavili izbrane slovenske športnike. Poleg razgovorov z našimi najboljšimi športniki je na programu pester glasbeni spored v izvedbi znanega ansambla in pevcev ter nekaj šaljivih točk, ki jih bodo predvajali znani humoristi. V načrtu je tudi tekmovanje za gledalce. Več bomo še poročali. — št.

Gradbena dejavnost v Črnomlju

Belokranjsko gradbeno podjetje BEGRAD je že začelo letošnjo gradbeno sezono. Vreme sicer še ni najugodnejše za dejavnost, vendar je bilo potrebno nadaljevati z gradnjo petnadstropnega 24-stanovanjskega bloka, ki mora že letos sprejeti prve stanovalce.

Ob vsaki spremembi naslova nam sporočite svoj stari in novi naslov!

Gostovanje PD »OTON ŽUPANČIČ«

V nedeljo 11. marca, so prostovoljnega društva »Oton Župančič« iz Gradca uprizorili komedijo Marijana Marinca »Poročil se bom s svojo ženo«. Igro je režiral Rudi Dim. Član igralske skupine so vložili v igro veliko truda, zato so tudi lepo uspeli; svoje vloge so zaigrali pristrčno in prepričljivo. Navdušeno jih je pozdravljala nabito polna dvorana Gradačanov in prebivalcev nekaterih bližnjih krajev.

V nedeljo so nastopili v Rosalnicah, obiskali pa bodo še Radovico, Semič in nekatere druge kraje. Denar od prireditve bodo prispevali za popravilo dvorane.

Razveselite svojece v tujini z DOLENJSKIM LISTOM! Vsak teden jim bo pomenil prijetno pismo iz domačih krajev!

Lani je znašala celotna vrednost proizvodnje 102 milijona dinarjev, plan za letošnje leto je 160 milijonov. Svojo proizvodnjo usmerjajo vedno bolj na polfinalne in finalne izdelke, ki jih v glavnem izvažajo. Pohvalno je, da so šli na tako povečanje proizvodnje brez večjih investicij, oziroma so to povečanje dosegli z lastnimi sredstvi. Računajo, da bodo že 1963 ustvarili 250 milijonov dinarjev bruto proizvodnje. Za takšno povečanje proizvodnje potrebujejo le okrog 11 milijonov sredstev za nabavo nove strojne opreme. Približno polovico teh sredstev bodo dobili iz svojih skladov, druga polovica pa je zaen-

Razgibana aktivnost žena

bo pomagala k hitrejšemu gospodarskemu razvoju komune

Da se je politično delo in življenje v zadnjem času v Brežicah zelo poživelo — to ugotavljajo občinski forumi že nekaj časa — je prav gotovo dokazalo tudi letošnje praznovanje dneva žena. Občinski in mestni odbor ter krajevne organizacije SZDL so bile iniciatorji proslav in prireditve, ki so bile tako številno obiskane, kakor že dolgo ne. Postale so politična manifestacije vseh delovnih ljudi, ne samo žena. Odbor SZDL so znali povezati z društvom za družbeno aktivnost žena, s političnimi in družbenimi organizacijami, s šolami in gospodarskimi organizacijami ter so organizirali proslave v Brežicah in v vseh večjih krajih. Prav tako so praznovali praznik žena tudi večji delovni kolektivi.

Nabito polna dvorana v Domu JLA v Brežicah je z burnim aplavzom nagrajevala ne samo govornico, ampak tudi vse, ki so sodelovali pri izvedbi programa. To so bili dijaki osnovne šole I, gimnazije in glasbene šole. Posebno so navdušili seveda mali cicibani, ki so sodelovali kar z dvema točkama. Do solz je ganila gimnazijka, ki je recitala Cankarjevo himno. Zaključil je zbor harmonikarjev, gojencev glasbene šole. Žene so bile deležne tudi prisrčnega presenečenja. Pri vstopu v dvorano je mladinka vsaki pripela šopek rož.

Po končani akademiji je bila v dvorani Doma JLA zabava s plesom. Žene so bile zadovoljne s programom in dobro razpoložene. Tudi gimnazijska in osnovnošolska mladina je s skrbno izbranim programom proslavila mednarodni praznik žena. Pevski zbor osnovne šole II, je sodeloval pri izvajanju programa v dvorani Opekarne za prebivalce Brezine in Črnca.

Med brežiškimi kolektivi je treba posebej omeniti praznovanje v splošni bolnici in v tovarni pohištva. Po svečanem delu proslave

pa je uprava bolnice organizirala pogostitev. Tudi v tovarni pohištva so organizirali po kulturnem delu pogostitev in zabavo, ki so se je na povabilo kolektiva udeležili zastopniki občinskega odbora SZDL in Stanovanjske skupnosti.

Ob letošnjem tako množičnem proslavljanju dneva žena v Brežicah je postalo še mnogo bolj jasno, da bo naš gospodarski in komunalni razvoj še hitreje potekal, če bodo tudi žene aktivne, če bodo pogumneje razpravljale o družbenem planu in opozarjale na to, da naj poleg razvoja gospodarstva določa tudi, kaj je treba storiti za razvoj otroško-varstvenih ustanov, krajevnih skupnosti, šolstva in drugih objektov. Brez dvoma bomo tudi v Brežicah prišli do olepšanja mesta, do obrata družbene prehrane, klubskega življenja in sodobnih oblik varstva otrok ter drugih dejavnosti, ki bodo ženo postavile v enakopraven položaj z ostalimi proizvajalci. Da bo tako, pa mora sodobna žena mnogo več vedeti kot nekoč in se mora strokovno usposabljati, kar bo imelo za posledico vedno večji delež pri delitvi dohodka po delu.

»Še nikoli ni bilo tako lepo!«

Tudi letos so žene na Čatežu pri Brežicah proslavile svoj praznik. — 10. marca se je zbralo kar okrog 70 žena, ki so najprej poslušale lep program pionirjev, nato pa še daljši nagovor o pomenu praznika. Zatem so bile vse udeležene lepo pogoščene. Manjkalo ni nitj dobre kapljice niti veselja. Bile so zadovoljne, saj so izjavljale: »Še nikdar ni bila proslava tako lepo organizirana kot letos!«

pine žena obiskovale bolne tovarišice ter jim s šopki rož čestitale k prazniku. Bolnice so se jim zahvalile s solzami v očeh.

Samo enkrat na leto se zbere žene s Čateža in iz okolice, da se skupaj pogovorijo in poveselejo. Letos niso bile razočarane, saj je bila proslava res dobro pripravljena. Zelim, da bi se drugo leto zbralo še več žena, zlasti tistih, ki se letos niso zbrale na skupni prireditvi. Jolanda Agrež

Iz Dečnih sel nam pišejo

V Dečnih selih se člani vaških organizacij zbirajo v gasilskem domu, kjer imajo tudi občasne prireditve, posebno ob državnih praznikih. Med organizacijami je doslej dosegla najboljšo uspehe Socialistična zveza delovnega ljudstva. Ta je že lani pomagala, da smo postavili transformator in del električne napeljave. V zadnjem času smo v vasi dobili tudi cestne luči, kar pa bo treba še dopolniti. V ta namen imamo že nekaj denarja, ki smo ga dobili od prireditve za dan žena. Za to spodbudo moramo predvsem pohvaliti žene iz Dečnih sel in predsednika vaše organizacije SZDL, ki je s svojim delom veliko pomagal.

BREŽIŠKE VESTI

Likarice pri gospodinjstvem krožku (Foto krožek osnovne šole v Metliki)

Kako sta se sprla Ivan Ivanovič in Ivan Nikiforovič

Nazadnje je prišla krona vseh žalitev — gosinjek. Sovražni sosed je prav pred nosom Ivana Ivanoviča postavil gosji hlevček: tja, kjer je običajno bil prelaz cez plot, kakor da ga je nalasč hotel se prav posebno ponižati. Ta, Ivanu Ivanoviču tako odurni gosinjek so postavili s peklenko naglico — v enem dnevu.

To je predramilo v Ivanu Ivanoviču jezo in željo po maščevanju. Vendar ni pokazal nikakršnega ogorčenja, čeprav je gosinjek posegel na njegov svet; toda srce mu je tako razbijalo, da je komaj komaj ohranil svoje navidezni mir.

Tako je preživel dan. Prišla je noč... O, če bi bil slikar, kako čudovito bi upodobil vso lepoto noči! Naslikal bi, kako ves Mirgorod spi, kako nepremično zro nanj bližnjih in daljnjih psov, kako mimo njih vira zaljubljeni cerkvniki in v viteških pogumom preskoči plot. Naslikal bi, kako bele hiše postajajo v mesečini še bolj bele, drevje, ki jih senči, še temnejše, senca, ki jo meče dreve, še bolj črna, molčeca trava in rože še bolj dehteče in kako čvrsti, neutrudni nočni trubačurji, iz vseh kotov skladno povpi svoje cvrčede popevke. Naslikal bi, kako v eni teh nizkih hišnatih hiš leži na samotni postelji črnoobrva Mirgorodčanka z drhtajočimi mladimi prsmi, se obrača in sanja o huzarskih muškah in ostrigah, na licih pa se ji smehljiva mesečina. Naslikal bi, kako po belih čisti beži črna senca netopirja, kjo poletava na bele dimnike hiš... Ali ne vem, če bi mogel naslikati Ivana Ivanoviča, ko je to noč stopil na dvorišče z žago v roki. Preveč raznolikih čustev mu je trolelo na obrazu! Počasi, počasi se je

prithotapil in zlezel pod gosinjek. Psi Ivana Nikiforoviča niso se ničesar vedeli o njunem sporu, zato so sosedka kot starega prijatelja pustili k hlevčku, ki je stal na starih hrastovih brunih. Ivan Ivanovič je stopil k prvemu brunu, nastavlil žago in začel žagati. Zaradi škrtanja žage je vsak trenutek plaho pogledal naokrog, toda misel na žalitev mu je vlivala pogum. Podžagal je prvi stebel in se lotil naslednjega. Oči so mu gorele, od strahu sploh ničesar ni videl. Nenadoma je pa kričnil in otrpnil: prikazal se mu je mrlič! Počasi se je vendar osvestil: bil je zgolj gosak, ki je proti njemu iztegnil vrat. Ivan Ivanovič je pljunil od jeze in spet nastavlil žago. Podžagal je drugi stebel, gosinjek se je zazibal. Pri tretjem je Ivanu Ivanoviču začelo srce tako burno utripati, da je moral večkrat prenehati z delom. Nažagal je stebel do polovice, ko se je razhreban hlevček nenadoma močno nagnil... Komaj je Ivan Ivanovič odskočil, se je gosinjek s truščem podrl. Pobral je žago, na smrt prestrašen stekel domov in planil v posteljo. Sploh se ni upal pogledati skoz okno na posledice svojega grozodejstva. Zdelo se mu je, da se je zbrala vsa hiša Ivana Nikiforoviča: starica, Ivan Nikiforovič, deček v predelgem suknjaku. S kolli gredo razbijati in popisari njegovo domačijo, vodi pa jih Apatja Fedosejevna. Ves naslednji dan je Ivan Ivanovič preživel tako, kakor da ga trase mrlica. Vnemer se mu je zdelo, da mu bo sovražni sosed najmanj hišo zažagal iz maščevanja. Zato je naročil Gapki, da mora kar naprej oprezovati, če ni kje podtaknjena suha slama. Slednjega je sklenil, da bo prehitel Ivana Nikiforoviča in vložil proti njemu tožbo na mirgorodskem okrajnem sodišču. Kakšna je bila ta tožba, boste lahko zvedeli v naslednjem poglavju.

CETIRTO POGAVLJE KAJ SE JE DOGODILO V PISARNI MIRGOROSKEGA SODISCA

Mirgorod je čudovito mesto! Kakšne hiše vse ima! Pokrite s slamo, s trstiko in celo s škodlami. Na desni je ulica, na levi je ulica, povsod prekrasen plot, po njem se ovija hmelj, na njem so nataknjeni lonci, za njim sončnica razkazuje svoj soncu podobni cvet, rdeči se mak, se svetlikajo debele buče... Prelepo! Plot je zmeraj okrašen s predmeti, ki ga naredijo še bolj slikovitega: po njem visijo rjuhe, dolge roške srajčke ali razne hlače. V Mirgorodu ni tatov ne roparjev, zato vsak obesi na plot, kar se mu zljubi. Če vas pot zanese na trg, se boste za trenutek gotovo ustavili in uživali v lepem razgledu: na trgu je luža, čudovita luža! Izredna! Dvomim, če ste sploh še vidili tako lepo lužo! Pokriva skoraj ves trg. Luža brez para! Hiše in hišice, od daleč bi človek pomislil, da so kopice sena, obkrožajo to lužo in obdčujejo njeno lepoto.

Vendar pa mislim, da v Mirgorodu ni lepšega poslopja, kakor je okrajno sodišče. Ali je zgrajeno iz hrastovega ali iz brezovega lesa — mi je figo mar! Toda, gospoda moja, sodišče ima osem oken! Osem oken v isti vrsti. Vsa gledajo na trg, naravnost na isto vodno planj, ki smo jo že omenili in kateri mestni župan pravi Jezero! Samo sodišče je prepletkano z granitno barvo, vse druge hiše v Mirgorodu so lepo pobeljene. Ostršje je pokrito s škodlami in skodle bi bile celo rdeče pobarvane, pa so strehi namenjeno oljnatu barvo poržili s čimno sodnijski pisarnji, bilo je namreč ravno v velikem postu, in tako je streha ostala brez barve. Na trg pelje tudi glavni vhod s stopnicami, po katerih navadno brskajo kure, saj so zmeraj potrosene s pšenom ali drugimi pojedljivimi dobrinami. Kajpak to ni raztreseno nalasč, temveč zato, ker so pravačari malomarni. Posloje je razdeljeno v dve polovici: v prvi je sodnja, v drugi jetnišnica. Sodnja ima dve čisti, obeljeni sobi, prva je za stranke, v drugi pa je miza, popackana s črnolom. Na mizi je zrcalo.

Poznate »Tiskarno ILEGALEC«?

Gojenje partizanskih tradicij je priljubljena oblika udejstvovanja mladine v taborniški organizaciji. V raznih akcijah, ki spominjajo na delo aktivnosti OF med drugo svetovno vojno, preizkušajo taborniki svoje sposobnosti in iznajdljivost. Eno takih akcij so izpeljali novomeški taborniki v nedeljo, 11. marca, dopoldne pod nazivom »Tiskarna Ilegalc«.

uspehu so postali člani ilegalne tiskarne izredno previdni. Vedeli so, da bo ostala tiskarna obkrožena do konca igre. Hitro so razmožili tekst s podatki o udeleženci okrajne skupščine tabornikov, ki je potekala v času igre v

delo namestniku in odšel iz dvorane. Ze po nekaj minutah se je vrnil s šopom tiskovin: devet izvodov »Ilegalca« — nekateri so bili seveda močno zmečkani — je prinesel. Vsi izvodovi so bili zigosani na dveh kontrolnih postajah. Prva je bila v recepciji hotela Metropol, druga na kolodvoru v Bršljinu. Akcija, pri kateri je sodelovalo v obrambi 70 pri tiskarni »Ilegalca« pa 10 članov in članke odreda gerjanskih tabornikov, je uspela na vsej črti.

Morski prašiček ne mara raka Morski prašiček je res do brotnik človeštva, saj je najbolj znana preizkusna živalca fiziologov in zdravnikov. Samo raziskovalci raka si ne morejo pomagati z njim. Morskega prašička je namreč skoraj nemogoče okužiti s celicami raka. Mimo tega so ugotovili, da je tudi naravni rak pri morskih prašičkih malone neznan. Znanstveniki se trudijo, da bi odkrili, v čem je ta nenavaden odporost prašička proti raku.

BREZ ŽENSK V VESOLJE! Novi kandidati za vesoljske poletje, ki jih bodo sprejeli v ZDA, bodo morali biti inženirji, tehtali ne bodo smeli več kot 85 kilogramov, ne bodo smeli biti višji od 180 cm in bodo morali biti samo moškega spola. Strokovnjaki so namreč ugotovili, da ženske ne bi vzdržale pritiska na poti od oporišča do »kozmične praznine«. Ta pritisk zahteva izredno močne mišice na prsnem košu, ki si jih morajo kozmonavti pridobiti v vsakodnevnim tekam na progah, dolgih več kilometrov.

Tam, kjer zunan pritiskajo na gumb Werner von Braun je rekel nekemu fotoreporterju, ki mu je bliskovnik odpovedal: »Pridite k nam v Hunisville (ameriški center za izstreljevanje raket). Tudi mi tam pogostoma pritiskamo na gumb in se nič ne zgodi.«

Nova praktična darila za naše gradno žrebanje

- Nadaljujemo s spiskom daril naših znanih proizvajalcev in uslužnostnih podjetij, ki tudi letos sodelujejo v velikem nagradnem žrebanju naročnikov našega tednika.
- Obrtno podjetje »ELA« v Novem mestu bo prispevalo električno keramično peč;
- LIC — litozelzna industrija v Gromlju je podarila podstavek za kopalno peč;
- Splošno gradbeno podjetje PIONIR v Novem mestu: 500 kosov zidne opeke.
- NAROČNIKI: poravnajte prihodnje dni vašemu pisarniški polletno naročnino (450 dinarjev), s čimer si boste zagotovili udeležbo na VELIKEM NAGRADNEM ŽREBANJU DOLENSKEGA LISTA za leto 1962!

no novo vrvi, jo nave na voz; vsaj ga je posebej držati, tako poteguje novi »štrik«

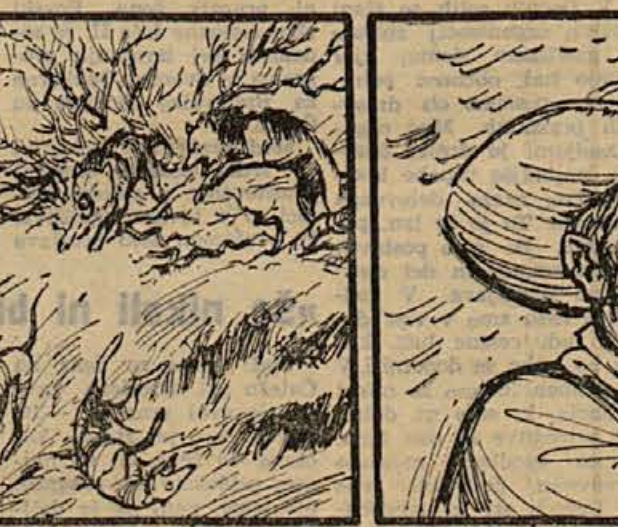
STARI VOLKODLAK

51. Lovci so skušali spraviti pse na Volkodlakovo sled — saj so prav njeja hoteli dobiti v pest. Toda to ni bilo lahko. V kotlini ni bilo snega in volk je sledi so divje križale, tako da so bili lovcem nenadoma v silni zadregi. Prepuščati so morali psom, naj sami izberejo sled, in pohiteli za njimi. Zopet se je pričel divji lov za psi, ki so sedaj nenadoma pričeli teči hitreje. Lovcem se je zdelo, da celo prehitro. King je bil prepričan, da je to slabo znamenje, toda volčje sledi niso mogli več zaslediti, saj so jo psi zmenedrali, predezo so prišli lovci do nje.

62. Po kakšnih treh kilometrih divje gonje so lovci končno opazili pred seboj volka. Snega je bilo tam zopet dovolj — toda žalno, za katero so hoteli, ni bila prava. Bil je najmanjši med tremi volkovi. »Saj sem dejal,« je gozno vzkliknil lovec Penreč. »Psi so preveč veselo gonili in takoj se mi je zdelo, da nismo na pravi sledi. Še čudno, da se nismo takoale podili za kakšnim strahopetnim zajčkom.« Razočaranje je bilo res veliko, toda predezo so se lovci obrnili, so hoteli ujeti vsaj tega volka in se šele nato vrniti na Volkodlakovo sled.

63. Lovci so pognali konje. Vedno bliže so prihajali volku, ki je bil že močno upehan. Ko so mu bili že skoro za petami, se je volk nenadoma obrnil in se zatekel v gosto grmovje. Slišali so ga, kakor je obupno zatulil na pomoč. Pot skozi grmovje je bila seveda za lovec silno težavna, in še predezo so lahko lovci prišli volku blizu, je King opazil, kakor so se psi nenadoma plašno umaknili in razkropili. Minuto zatem sta iz nasprotnega konca goščave planila dva volka: eden majhen, drugi pa velik, črn...

64. »Tri sto medvedov!« je King. »Mali volk je poklical na pomoč, saj se je vrnil, da bi mu pomagal. Ni to naravnost čudovito?« Volkodlaka je zvenelo iz teh goščav in sploščavanja do hiše. King je bil prepričan, da bi pomagal, da bi pomagal prijatelju v nevarnosti. In res je bilo: Kingju temu so bili prišli Volkodlaku zopet na sled.

Letošnja zima je pa dolga! Ko je letos na Gregorjevo — takrat se po starem izročilu petički ženijo — slišala Kukmanova tetka v Prečni peti petička, je vzkliknila: »No, letos imate pa slabo ojscet, revčiki!«

In res, bilo je že dosti hušjih zim, kot je letošnja, ali tako dolge se pa tudi Kukmanova teta, ki dobro pomni dogodke 80-85 let, skorajda ne spominja. Pač, ko je bila ona še otrok, je bila nekoč še daljša zima. Tisto leto pšenica ni imela nobenega klasa, in so morali sejati žito. Te je bilo pa potem zelo veliko. Upajamo, da bo letos vseeno drugače!

ŠAKALI NA LOVČENU Šakali so v Evropi že davno izumrli, živijo le še na polotoku Poljska. Manj pa je znano, da živi velika kolonija šakalov tudi v podgorju okrog Lovčena (v Črnogorskem primorju). Ta črnogorska vrsta šakala je zelo podobna lovskemu psu, na žalost prevalecve le na zunaj. Poleti, ko pritisne vročina in presahnejo potoki in studenci, šakali pobesnejo in začno napadati živino pa tudi ljudi. Največkrat se lotijo govedine, napadajo pa tudi osebe in večje živali in uprizorijo pravega pokol.

Kakšna je idealna sekretarka 230 sekretark raznih partijskih ustanov je pred nedavnim posvetilo en cel dan sodelovanju v eksperimentu. Po izvedeni anketi so dobili na vprašanje, kakšna bi morala biti idealna sekretarka, naslednji odgovor: »Sekretarka 1962 mora biti vselej nasmejana, imeti mora rahlo porjavelo polt, mora biti pazljivo obležena, ne sme uporabljati parfumov. Mera biti mirna in hvala imeti prijeten glas. Pisma, ki jih šel zdičirva v jezi, ne sme takoj odpisati. Razen tega idealna sekretarka ne sme kaditi, kljub temu pa mora imeti vselej pri roki cigarete in tablete proti glavobolu.«

NERODNA REKLAMA V severozahodnem delu Londona je lastnik neke trgovine ženskih oblek začuden opazil, da se Londončani v vse večjem številu ustavljajo pred njegovo izlozbo. Ljudje so gledali, se smejali in odhajali. Nikaor se ni mogel domisliti, kaj v njegov, izlozbi vzbuja toliko smeha. Prepričan je bil, da je izlozbo dobro aranžiral. Šele ko je odšel gledat, je spoznal vzrok: poleg modelov oblek za nosečnice je bil napis »Za moderna dekleta.«

446 kurjačev na eni ladji Na angleški ladji »Mauretania«, ki je bila 22 let najhitrejši prekontinentalni parnik, je bilo 446 kurjačev, ki so kurili številne kotle, saj je ladja požrla dnevno 800 ton premoga. Turbine so imele 68.000 konjskih moči in »Mauretania« je plula čez Atlantik s hitrostjo 47,5 km na uro (leta 1909). Ko so ladjo leta 1924 preuredili na nafto, je ostalo samo še 175 kurjačev. 240 metrov dolgo »Mauretania« s štirimi dimniki so leta 1935 razrezali za staro železo.

AUSCHWITZ

Na obeh gradadah zgori dnevno pet do šest tisoč ljudi. To je nekaj stotin več, kot je zmogljivost enega krematorija. Smrt tistih, ki morajo umreti tu, je neizrečno groznejša. Umro dvojne smrti: enkrat s strelom v tilnik, drugič v plamenih. Po smrti s plinom, injekciji kloroforma, po strelu v tilnik je to četrti način moritve, ki sem jo spoznal v Auschwitzu. Naglo zberem zdravila in očala, ki so jih pustile žrtve. Solznilni oči in tresočih se nog se vračam nazaj v krematorij I, ki po Mengelejevih besedah »sicer ni sanatorij, kjer pa se vendarle da izdržati«. Potem ko sem videl »Grmad«, mu moram dati prav. Ne zaradi sebe, pač pa zaradi ljudi, ki jih moré v krematorijih.

Naslednje jutro sem pričal novim dogodkom. Od ljudi »Posebne komande«, ki zmeraj vedo za vse dogodke v taborišču, izvem, da so esesovski straže s svojimi psi zaprle vse prehode med bloki. Esesovci strogo pazijo na kršilce. Danes bodo likvidirali češko taborišče. Češki blok so po tridihval »svizdenec« leta 1944, julija meseca, napolnili z deset tisoči ljudi, ki so jih privlekli iz geta v Theresienstadtu. To je izrazito rodbinsko taborišče, ker ljudi, ki so jih privlekli sem, niso odbirali: stari in mladi so smeli ostati skupaj; obdržali so svojo obleko in jim ni bilo treba delati. Zdalj potekajo tudi njih zadnje minute.

Naglo se vrste druga za drugo pošiljke Judov iz Ogrske. Dostikrat jih pripeljeta dnevno po dva vlaka. V njih je na tisoče ljudi. Taborišči C in D ter taboriščni oddelek Fk L so prenapolnjeni. In zdaj morajo stari iz češkega taborišča, izčrpani mladi in kot okostnjaki sestradani otroci napraviti prostor dela zmognim prisilcem. Polozaj čeških Judov se je že tedne in tedne slabšal. Ko so prišli prvi transporti z Ogrske, so postopoma zmanjševali obroke hrane češkim Judom in jih kmalu nato skoro popolnoma ustavili. Vprašanje prehrane tet ogromnih množic ljudi je postajalo za poveljnika Auschwitza ne-rešljivo.

Češke Jude nakladajo na tovornjake. Vsi se dobro zavedajo, kaj jim grozi. 1500 dela zmognih mož in okoli 2000 mlajših žensk so izločili. Te bodo poslali v druga taborišča Nemčije. Vsi drugi pa so namenjeni v krematorij II in III. Naslednjega dne je češko taborišče prazno. Tudi v krematorijih II in III je zavladala tišina. Samo kamion vidim še, ki odhaja, naložen s pepelom, proti Vsi... Število prebivalstva koncentracijskega taborišča se je z likvidacijo češkega taborišča zmanjšalo za deset tisoč. Akti krematorija pa so se povečali za en sam list. Na njem je zapisano: »Del koncentracijskega taborišča Auschwitz, tako imenovano češko taborišče, je bilo zaradi pogostnih požarov pegavice likvidirano.«

Podpisal: dr. Mengele, Hauptsturmführer, prvi taboriščni zdravnik. Na intervencijo dr. Epsteina je dr. Mengele pustil pri življenju osem zdravnikov iz taborišča čeških Judov. Dodelil jih je bolniškim barakam taborišča F. Njihovo obupno zdravstveno stanje je posledica razkrajajočega posla zadnjih tednov, ko niso poznali ne počitka ne nevarnosti okužbe in so se popolnoma posvetili negi bolnikov. Zdalj so z duševnimi in telesnimi močmi popolnoma na koncu in večinoma tudi inficirani s pegavico. Tisti dan po likvidaciji češkega taborišča sem imel opraviti v taborišču F in sem se razgovarjal z njimi. Dr. Heller, slavni praški zdravnik, bivši šef zdravnik češkega taborišča, mi je pripovedoval o strašnem trpljenju v taborišču in poginu čeških Judov.

Kasneje so tudi ti zdravniki poginili. V taborišču C, ki leži zraven češkega taborišča, so nastanjene ogrske židinke. Taborišče je bilo natrpano z ljudmi. Nekega dne odkrijejo zdravniki med temi židinkami v eni izmed barak simptome škrlatnice. Po naročilu dr. Mengeleja so tisto barako zaprli, razen nje še tisto pred njo in eno za njo. Ostale so zaprte od 7. ure jutraj do 7. ure zvečer. Nato so se pripeljali esesovci na kamionih, nagnali vse ženske iz tistih treh barak nanje in jih odpeljali v krematorij. Tako je zdravil dr. Mengele. Strahovito trpim, ko mislim na ubogo ženo in hčer. Kot žrtve te Mengelejeve metode odpravljanja epidemije so padli že prebiti češki taborišča in nato še stanovalke treh barak taborišča C. Zato se zdravniki v barakah ne upajo več prijaviti epidemičnih obolenj, temveč spravijo na tihem take bolnike v kak skrit kotiček ene izmed barak, kjer jih potem negujejo s skromnimi sredstvi, ki jih imajo na razpolago. Tudi v bolnišni barake se ne upajo s takimi bolniki, ker je kontrola esesovskih zdravnikov prestroga. Kot se je izkazalo, utegne biti posledica takega epidemičnega obolenja popolno likvidiranje barake, kjer se je obolenje pojavilo, kakor tudi vse njene okolič. SS imenuje to »na široki bazi izvedeno zadušitev epidemije«. Finale te akcije sta eden ali dva tovornjaka pepela, ki ga je — razkužil ogenj.

»Vrabe« je smel vsječias držati samo starejši, izkušen mojster: enostavna lovena priprava spleta iz treh konopljenih niti močno vrvi

Sem ter tja po Straži

● TVD Partizan v Straži namerava razširiti svoje dejavnosti. Na zadnjem občnem zboru so člani sklenili, da bodo začeli graditi štiriestno kegljišče, ki naj bi stalo ob Krki. Razen kegljišča bo v stavbi tudi okrepčevalnica.

● Krajevni odbor se trudi, da bi kmalu nabral dovolj sredstev za asfaltiranje ceste do železniške postaje do žage. Doslej sta za to največ prispevala Železniško transportno podjetje (4 milijone) in Novoles (1 milijon). Pričakujejo, da bodo sodelovala tudi ostala podjetja. Prav bi bilo, da bi bil ta razmeroma zelo kratki del ceste čimprej urejen, saj zdaj kviri celotno podobo Straže. Razen tega je posebno v jesenskih in zimskih mesecih otežkočen promet prav tam, kjer ga je največ.

● Novolesov obrat v Straži bo letos začel graditi nov blok za svoje delavce, en blok pa je že skoraj gotov. Novi blok bo stal blizu mostu in bodo v

Pred tednom tiska

Od 29. marca do 4. aprila pripravila komisija za tisk pri občinskem odboru SZDL vrsto razstav, prireditev in predavanj o pomenu in nalogah tiska, radia in televizije. Podružnica društva slavistov bo priredila literarni večer slovenskih književnikov, v okviru Delavske univerze pa bo kvalitetno predavanje o delu tiska v sodobnih sredstvih obveščanja.

O programu za teden tiska bomo obširneje poročali prihodnji teden.

Novomeška kronika

■ Prejšnji teden so bili v Novem mestu po terenih zbori volivcev. Ponekod so jih drugič sklicali, ker so bili prvi zaradi slabega obveščanja premalo obiskani. Volivci so razpravljali o družbenem planu občine in o občinskem proračunu za leto 1962, razen tega pa so sprejemali dodatni občinski prispevek - 15 odstotkov, za katerega so ljudje povsod glasovali. Predstavniki in zastopniki občinskega LO so odgovarjali na vprašanja in pripombe volivcev, obljubili so tudi, da jih bodo upoštevali. Zbori so na vseh terenih lepo uspeli, razprava pa je bila razgibana in res plodna.

■ Kako to, da telecijh in svinjskih jeter, kakor tudi srca v naših mesnicah ni dobili? Redkokdaj je te vrste drobovina v prodaji. Mesarji se izgovarjajo, da vsa jetera pobere bolnišnica za svoje potrebe, razen nje pa še gostilne. V prodaji je le tu in tam kak kos jeter, ki ga sveda takoj zmanjka. Marsikomu zdravnik predpiše, naj zaradi bolezni uživa čimveč jeter. Mar naj jih vsak dan hodi kupovat v Ljubljano, kjer jih je celo po samopostrežnih trgovinah dovolj?

■ Novomeška podružnica upokojencev je pripravila koncert mešanega pevskega zbora in Linhartovo Zupanovo Misko, s katerima so večer nastopili v DLP. Danes zvečer bo ponovitev. Popoldanske predstave ob 15. uri so za šolsko mladino, zvečer pa za ostalo občinstvo. Koncert sta pripravila Boris Savnik - zborovodja in Ema Lepajžek, ki spremlja na klavir, Zupanovo Misko pa je režiral Polde Cigler.

■ Preteklo nedeljo je močan veter trgati plakate z oglasnih desk na Cesti komandanta Staneeta. Marsikdo, ki je videl ta čudni ples raztrganih kosov papirja, je pomislil, da bi bili plakati lahko bolj nalepljeni. Ni

njegovem pritličju uredili trgovski in gostinski lokal. Predvsem si Stražani želijo lepši in sodobnejši gostinski lokal, ker sedanji ne zadostuje več potrebam. Gost, ki hoče v sedanji gostilni kaj v miru pojedati ali popiti, se ne počuti ravno najbolje.

● Prebivalci Straže in okolice se že veselijo, da bodo dobili zobozdravnika, ki jih bo obiskoval dvakrat na teden. V hiši, kjer je zdaj zdravstvena postaja, bodo v zgornjih prostorih uredili zobno ambulanto, za katero je pripravljenih že precej sredstev. Tako bo znatno razbremenjena novomeška zobna ambulanta.

● Na zadnjem zborovanju sta se združili krajevni organizaciji SZDL iz Straže in Vavte vasi. Ker imata obe organizaciji enake naloge, je bila združitve popolnoma na mestu.

● Mladinska organizacija v Straži je pred nedavnim izvolila nov odbor. Spet bo zaživel marksistični krožek, za katerega je med mladino precejšnje zanimanje. Ustanovil so tudi šahovsko sekcijo in pridobili nov prostor za sestanke, ki ga bodo lahko uporabljale tudi ostale organizacije.

● Predzadnje nedeljo je

Na ogledu v Škofji Loki

Vajenci lesnega oddelka novomeške vajenske šole so pretekli teden obiskali in si ogledali lesni kombinat »Jelovica« ter hkrati tudi mesto Škofja Loka. V Novo mesto so se vrnili polni lepih vtisov, saj je bil izlet v Škofjo Loko lep, zanimiv, bogat in poučen.

koletiv tovarne »Krka« iz Novega mesta razveselil prebivalce Straže in okolice s komedijo »Poročil se bom s svojo ženo«. Gledalci so bili z obiskom zelo zadovoljni, saj je bila dvorana Zadružnega doma nabito polna ljudi. Stražani menijo, da bi bila dvorana še enkrat tako polna, če bi jih igralci ponovno obiskali. V Straži zelo manjka kulturnih prireditev in so prebivalci veseli vsake iskrice, ki posveti v njihovo kulturno temo. Veselijo se že tudi predavanj, ki jih bo v Straži organizirala ljudska univerza iz Novega mesta, na katerih se bodo se-

Obračun novomeških gasilcev

Preteklo soboto so imeli novomeški gasilci letni občni zbor. Poročilo o operativnem delu gasilcev je prebral poveljnik Janežič, ki je poudaril, da je društvo zlasti lani krepko delalo. Zdjaj stoji v gasilski orodjarni kar trije avtomobili, društvo pa uporablja tudi avtocesterno, ki je sicer občinska lastnina. Gasilske naprave, aparati, brizgalne, leste, agregati z orodjem in priborom, cevi in drugo orodje je vredno nad 13 milijonov dinarjev.

Minili so časi, ko so se trudili, da bi dobili star vojaški avto za gasilsko vozilo. Danes ima društvo vsega precej, vendar še premalo. Manjka ročnih aparatov za gašenje lahko vnetljivih tekočin, več gumijastih tlačnih cevi, leste, reševalnih vrvi, aparat za ožvljanje, dihalni aparat, drsalni prt, motorna brizgalna in drugo. Razen tega je nezadovoljiva tudi oprema. Vse to bi nabavili, če bi imeli dovolj sredstev. Samo minimalni proračun je pokazal, da potrebuje društvo 3 milijone dinarjev.

Občinska društva se bodo v prihodnje oskrbovala iz občinskega gasilskega sklada. Prednost bodo imela društva v industrijskih sre-

znanjih z marsičem, kar zadeva kmetijstvo, politiko, zdravstvo, gospodarstvo in drugo.

● Poseben problem tega področja je šola v Vavti vasi, kjer so samo štiri učilnice za več kot 360 učencev. Ker je pouk v tako težkih razmerah zelo problematičen, ljudje na zborih volivcev vedno znova izražajo željo po dograditvi novih učilnic. Ker bo za to treba precej denarja, šole letos še ne bo mogoče urediti. Morda bi se pa le dalo kje »stisniti« in najprej urediti šolo, ki kar kliče na pomoč?!

-db

diskih. Z reorganizacijo gasilskih društev je tudi v Novem mestu predviden gasilski center, ki bo v prvi vrsti skrbel za to, da se opremi.

Lanskoletni program je novomeško gasilsko društvo zelo uspešno uresničilo, za kar velja pohvaliti mladega poveljnika Janežiča. V tem času so zelo uspešno delali mladinci, ki so se izkazali na mnogih gasilskih tekmovanjih. Napredek je tudi zaradi tega, ker je društvo uvedlo dežurno službo. Brez večjega alarma so vsak večer pripravljeni štiri gasilci, da se odpeljejo na kraj požara. Lahko rečemo, da postaja jedro društva mladina, ki je že

Veselje žena z Javorovice in Bana

Zene z Javorovice, Bana in okoliških podgorjanskih vasi so za letošnji 8. marec doživele prijetno presenečenje. Krajevna organizacija SZDL v Drči jim je priredila lepo proslavo dneva žena. Sindikalna podružnica šentjernejskega obrata »Uporov« jih je bogato obdarila, obiskal pa jih je tudi sekretar OK ZK Novo mesto tov. Franc Pirkovič. Vesele, neizrečno vesele so bile partizanske mamice, ko so videle, da niso pozabljene! Ne bomo jih pozabili tudi v bodoče, saj se jim za vse, kar so prestale, ne bomo mogli nikdar dovolj oddolžiti!

T. K.

Gradnja šentjernejske šole

Pred nekaj dnevi so v Šentjerneju zakoličili prostor, na katerem bodo gradili prepotrebno novo šolsko poslopje. Z gradnjo bodo pričeli takoj; kot najcenejši ponudnik bo gradilo SGP Pionir. Predračunska vrednost nove šolske stavbe znaša blizu 70 milijonov dinarjev. Letos bodo šolo dogradili do strehe.

Tri glavne dejavnosti AMD v Novem mestu

Pred nedavnim so na seji upravnega odbora AMD v Novem mestu na novo osnovali šolsko, gospodarsko, športno in propagandno komisijo. Komisije so ustanovili zato, da bi poživili in pravilno usmerili dejavnost Avto-moto društva. Na seji so govorili o organizaciji tečajev za soferje amatere, o društvenih izletih in podobnem. Tehtna je bila razprava o gradnji lastnega doma z avtodromom. V domu bi bile garaže, delavnice, učilnica, kabinet, pisarna in perišče za motorna vozila.

Kmalu za tem so o teh vprašanjih podrobno razpravljale komisije. Gospodarska komisija je podprla predlog upravnega odbora in že vložila prošnjo za dodelitev zemljišča v Smilheu, kjer bi gradili dom in avtodrom. Ker društvo že zdaj nujno potrebuje prostore, je gospodarska komisija sklenila poskusi začasne sobe. Ista komisija je razpravljala tudi o tem, kako bi nabavili še en tovornjak oziroma poltovornjak ter osebni avtomobil. Letos namreč pričakujejo, da se bo za izpite iz cestnoprometnih predpisov prijavilo od 500 do 600 tečajnikov, zato bi bilo osebno vozilo še celo potrebno. V prihodnje bi se izpopolnili strojni park; stara vozila bi prodali in polagoma nabavljali nova.

Šolska komisija je napravila podroben načrt o dejavnosti, ki zadeva njeno pristojnost. Tako bo organizirala tečaje za čeznočne predvojaške vzgoje, izvedla več večernih in nedeljskih seminarjev, pripravila tečaje za mopediste in pomagala vsem podjetjem, ki bodo na lastno pobudo organizirala po-

NOVOMEŠKA KOMUNA

Dolenjske Toplice dobijo 8-stanovanjski blok

■ Ze letos nameravajo v Dolenjskih Toplicah graditi osemstanovanjski blok: dve stanovanji bo občina gradila za učitelstvo, za dve bo prispevala sredstva kmetijska zadruga, eno stanovanje bo v tem bloku uredilo podjetje »Bor«, v ostalih

prostorih pa bodo stanovanja za kopalniško upravo in uslužbence gozdne uprave. Prostor za blok bodo izbrali na osnovi urbanističnega načrta.

■ Tovarna zdravil »Krka« iz Novega mesta se zavzema za to, da bi v Dolenjskih Toplicah odprli lekarno. Priprave so že v teku in lahko pričakujemo, da se bo načrt že v kratkem začel uresničevati.

■ Odbor Turističnega društva v Dolenjskih Toplicah je sklenil, da bo nabavil montažno hišico, v kateri bo turistični urad.

■ Na občnem zboru TVD »Partizan« so se pogovorili, da bodo telesnovzgojno dejavnost pojačali. Pričakujejo, da bo tudi novi društveni odbor poskrbel za to, da sklepi in načrti ne bodo padli v vodo.

Polde Cigler

D. G.

NAS OBISK

50 let - pod »napetostjo« ...

— Prvi električarski vajetro strokovnjak, ki je pretekel in pomočnik, ki se je izučil v Novem mestu, sem. Pred 50 leti, ko sem bil star komaj 3 mesece, smo priromali v Novo mesto iz sončne Gorishe in se naselili na Bregu. Postal sem prvi Brežčan. Učil sem se v delavnici »Novobors«, družbe, ki je bila lastnica takratne lukenjske Elektrarne. 1930. leta sem opravil pomočniški izpit, nato pa odšel v mojstrsko šolo v Ljubljani. Tudi potepal sem se po svetu, za kruhom, ker ga takrat ni

bilo dovolj, na Breg pa sem vedno rad vračal in še danes stanujem tu, — tako je šegavo, zelo na kratko povedal svoj življenjski Milan Breščak, prvi dolenjski elek-

tro strokovnjak, ki je pretekel teden praznovale 50-letnico. — Kako je bilo z elektriko takrat? 1930. leta se je pričela prava elektrifikacija, prej pa za elektriko ni bilo posebnega zanimanja. Samo da ne bi kdo mislil, da smo elektrificirali vasi! Kje neki! Gradili smo prve daljnovode in predrali do leta 1940 Dolenjsko s krožnim daljnovodom in transformatorskimi postajami. Do leta 1940 smo to opravili, nato pa se je pričela vojna. Od 1941 do 1945 ni bilo posebnega dobro za nas, marsikdaj so žvižgale kroglice, ko smo plezali po drogovi. Najteže je bilo od 1943 do 1945, ko smo naskrivaj dobavljali elektriko partizanom proti Dol. Toplicam. »Jutri popravljamo vod proti Straži« ni bila najprijetnejša vest. No, pa je šlo vse po sreči!

— Pravijo, da si vnet lovec? — Lovec in ribič! Rad grem v naravo. Najtežjega sulca po vojni — 17 in pol kg je imel — sem uplenil v Krki, prav tako 3 kg težko postrv; zajčkov je padlo veliko, 8 srnjakov v zadnjih treh letih in 152 kg težak divji prašič. Vendar divjad raje gledam kot streljam. »Abrahams pravijo ljudje petdesetletnici, veš, meni je pa bolj za šegavo, zelo na kratko povedal svoj življenjski Milan Breščak, prvi dolenjski elek-

dobne tečaje ter seminarje za svoje voznike. V programu ima tudi osvojanje debatnih skupin, in sicer po vrsti vozil: za mopediste, za motoriste in za avtomobiliste. Debatne skupine bodo obravnavale vprašanja, ki jih mora poznati sleherni voznik motornega vozila. Na drugi strani bo šolska komisija skrbel za amaterski naraščaj ter bo v ta namen jačala in na novo ustanavljala prometne krožke v šolah.

Nemajhne naloge si je postavila športna komisija, ki je za letos pripravila kar sedem večjih prireditev. Tako se bo že 15. aprila pričel spomladarski kros z motornimi vozili: 13. maja bo športna vožnja, 16. junija pa se prične okrajna zvezdna vožnja. Prva terenska vožnja za ocenjevanje se bo začela 13. julija, še isti mesec pa bo ocenjevalna vožnja za ženske. Po daljšem presledku bo 16. septembra jesenski izlet z motornimi vozili v rmano, 7. oktobra pa bo izlet z določnim ciljem: vsakdo bo moral obiskati tovariša v drugem kraju.

Za dobro organizacijo vseh dejavnosti bo poskrbela propagandna komisija, ki bo hkrati uporabila vsa sredstva za dobro in pravčasno propagando. Na vidnem mestu bo stala tudi oglasna omarsica Avtomoto društva, v kateri bodo interresenti sproti obveščeni v dejavnosti in vsem, kar jim bo društvo želelo sporočiti.

Osnovna skrb društva pa je nedvomno ta, da bo treba povsod, kjer so za to pogoji, ustanoviti krožke in sekcije AMD. Preprečevali naj bi vsakršno izkoriščanje ugodnosti, ki so jih velikokrat imeli začasni »člani« društva; ti so namreč bili v društvu le toliko časa, da so lahko opravili izpit in tečaj. V pravilniku, ki ga društvo zdaj še nima, pa bodo morale biti upoštewane tudi take reči. AMD je na dobri poti, kar lahko potrdi tudi z dosedanjimi uspehi.

Uspeh z združenimi sredstvi

nato pa še večji izvoz pohištva v inozemstvo!

Poročali smo že, da je bilo v januarju v Sevnici posvetovanje direktorjev in organov delavskega samoupravljanja gospodarskih organizacij. Med drugim so razpravljali o investicijskih vlaganjih v letu 1962 in združenju sredstev gospodarskih organizacij za investicijske namene. Ze takrat so predvideli, da bi bilo teh sredstev 81 milijonov dinarjev. Z načrtovo uporabo zbrane denarja bo omogočen hitrejši gospodarski razvoj sevniske komunne.

Omeniti moramo, da je samo za razširitev mizarške produktivne zadruge namenjenih 50 milijonov dinarjev.

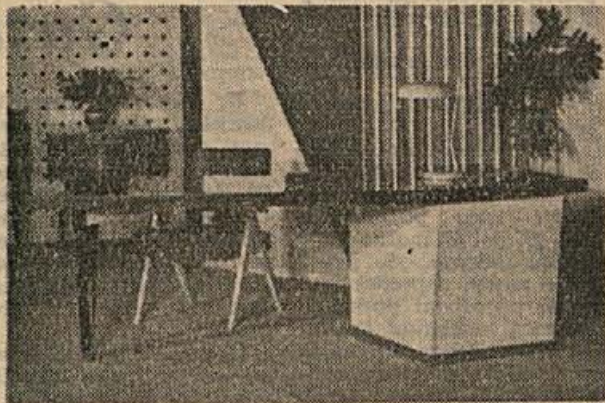
Zadruga je dosegla zadnja leta velike delovne uspehe. Prvotno je imela zaposlenih 60 ljudi, sedaj jih pa je že 180. V letu 1959

je znašal doseženi bruto proizvod 162 milijonov dinarjev, lani pa že 318 milijonov dinarjev. Za leto je kolektiv sklenil družbeni bruto proizvod povečati na 370 milijonov dinarjev. Sredstva iz družbenega sklada bodo kolektivno omogočila razvoj, komuna pa bo prikazala večjo lastno udeležbo pri razširitvi podjetja. Tako so dani vsi pogoji, da bo mizarški produktivni zadrugi dodeljeno investicijsko posojilo v znesku 287 milijonov dinarjev iz republiškega in splošnega investicijskega sklada. Z razširitvijo obrata bodo pričeli takoj, ko jim bo posojilo dodeljeno. Računajo, da bo že naslednje leto končana izgradnja novega objekta. Številno zaposlenih se bistveno ne bo povečalo. Laže pa bodo takrat izvedli notranjo organizacijo dela in dopolnili tehnološki proces. Odpravili bodo tudi sedanjo pomanjkljivost obratnega transporta. Najvažnejše pa je, da se bo z izgradnjo novega objekta povečal bruto proizvod na

približno 700 milijonov dinarjev.

V mizarški produktivni zadrugi izdelujejo predvsem kvalitetno pohištvo za hotele, klube in državno reprezentanco. Ze dosedaj

so izvažali stilsko pohištvo v ZDA, Švedsko, Italijo in Austrijo. V zadrugo prihajajo vedno nova naročila iz inozemstva, pa vseh ne morejo izvesti. Če bo šlo vse po sreči, bodo drugo leto že zadostili vsem naročnikom. Zato je dodelitev posojila res nujna.

Sevniska Mizarška produktivna zadruga slovi po sodobnem in stilnem pohištvu, ki mu daje izredna kvaliteta še posebno ceno

SEVNIŠKI VESTNIK

V nedeljo se začne TEDEN TISKA

Pod pokroviteljstvom predsednika občinskega odbora SZDL tov. Dušana Breliha, se bo v nedeljo dopoldne začel v naši občini TEDEN TISKA. Dopoldne bodo v raznih izložbah sevnških trgovin odprli razstave tiska, ob 10. uri pa se bo začel literarni nastop slovenskih književnikov v domu Partizana. Razstavi bosta priredili tudi knjigarna in občinska knjižnica, v Loki pa bodo organizirali razstavo o protestantizmu na

Slovenskem. Isti dan bo v Loki tudi predavanje o Trubarju in protestantizmu. V četrtek, 29. marca, bo ob 19. uri v Partizanovem domu USTNI ČASOPIS, ki ga bodo priredili novomeški časnikarji skupaj z vodstvom krajevnih organizacij in LMS v Sevnici. — V nedeljo bo tudi v Trzličju odprta razstava tiska v šoli, združena s predavanjem. 30. marca bo predavanje v Krmelju, med tednom pa bo predavanje o tisku tudi v Sevnici. 31. marca popoldne bodo najboljšim pionirjem podelili nagrade za najbolj uspele naloge.

Med tednom bo obiskala našo občino potujoča knjižnica MK. Predavanje o tisku bo tudi na Studencu.

Sestanki v kolektivih

Te dni so v Jugotranju, Kopitarni, Lisci in Mizarški zadržali sestanke kolektivov, na katerih bodo razpravljali o povznanju in delitvi dopolnilnega proračunskega prispevka. — V predlogu je namreč, naj bi se prispevek povečal od sedanjih 5 na 15 odst. Od tega bi se najmanj 5 odst. porabilo za šolstvo, ostalo pa za občinski proračun. Predlog bodo članom kolektivov tolmачili člani plenuma občinskega sindikalnega sveta in člani zbora proizvajalcev.

O načrtih LT v Sevnici

13. marca se je privikrat sestel novi odbor LT v Sevnici. Ko so bili izvoljeni predsednik, podpredsednik, tajnik in blagajnik, je odbor razpravljajal o nalogah LT. Dejavnost LT bo treba poživiti zlasti na šolah in povezati delo s klubskimi sekcijami. Šole bi potrebovale strokovnjake, zato bo merala LT prevzeti precejšen del odgovornosti, da sklepi ne bi ostali samo na papirju. Odbor je razpravljajal tudi o radijskem oddajniku v Sevnici. Tam bosta pravzaprav dva oddajnika, montirali pa ju bodo, brž ko bodo dobili primeren prostor.

L. J. vi polovici aprila.

Sestanki krajevnih organizacij SZDL

Ta mesec potekajo sestanki 31 krajevnih organizacij SZDL, kolikor jih je v občini. Na njih obravnavajo spremenjeno delo krajevnih organizacij SZDL v smislu nove ustave, kadrovska in organizacijska vprašanja organizacij, podružnic in sekcij. Razpravljajo tudi o predlogu za uvedbo stalne dežurne službe v organizacijah. Sestanke obiskujejo člani kadrovske in organizacijske komisije ter sekretar in predsednik občinskega odbora SZDL.

Občinski odbor SZDL bo pripravil poročilo o delu v organizacijah, ki bo obravnavano na plenumu občinskega odbora SZDL. Plenum bo sklican v prvi polovici aprila.

Kaj je novega v Loki?

V Loki primanjkuje vode. Vodovod, ki so ga gradili še pred vojno, ne zadostja več. Ker je pomanjkanje vode zlasti v poletnih mesecih, so zahteve ljudi, naj bi se vodovod povečal, še bolj upravičene. Lani so sicer začeli varčevati z vodo, vendar se stvar ni bistveno spremenila. Nujno je, da temu važnemu komunalnemu vprašanju poiščeta rešitev krajevni odbor in Socialistična zveza.

Uspelo kulturno prireditve je imelo pred kratkim domače prosvetno društvo »Primož Trubar«. Uprizorilo je komedijo Marijana Marince »Poročil se bom s svojo ženo«. Režiser Mlinar je igralce dobro izbral in pripravil.

Cesta na Liseo je iz leta v leto bolj prometna. Vedno več je motornih vozil. Zato jo je treba stalno vzdrževati. Cestarja pa ni. Nekajkrat so cesto poprav-

ljali loški mladinci, vendar to ni dovolj. Vsaj od časa do časa naj bi jo pregledal in popravil občinski cestar, sicer kmalu ne bo več uporabna za motorna vozila.

Praznik žena na Bregu je pomagala pripraviti krajevna organizacija Socialistične zveze iz Loke. Na proslavi se je zbralo doslej največ žena — 40. Kulturni program je pripravila učiteljica-domačinka.

S. Sk.

Priznanje konfekciji »LISCA«

Na sejmu mode 1962 v Ljubljani je konfekcija »Lisca« iz Sevnice prvič razstavljala svoje izdelke. Obiskovalce sejma so njeni izdelki zelo pritegnili. — Upravičeno so ji bile podeljene tri zlate, ena srebrna in ena bronasta kolajna. Konfekcija »Lisca« je na sejmu mode sklenila tudi več komercialnih pogodb. Odslej nameravajo vsako leto razstavljati tudi na Zagrebškem velesejmu.

TRZLIČANI,

pred nami je občni zbor društva prijateljev mladine! Našim otrokom moramo nuditi vedro in brezskrbno mladost. To pa jim bomo lahko nudili le, če bomo nekaj storili zanje. Pridite, da se skupaj pomislimo, kako bomo rešili ta ali oni problem, ki se tleče naše mladine!

Prijatelji mladine so zborovali

8. marca je bil v Sevnici občni zbor Društva prijateljev mladine. V dvorani TVD Partizan se je zbralo precej članstva in gostov. Poročilo je prebral dosednji predsednik Klakovčar. Govoril je o uspehih DPM in delu odbora. DPM je predvsem sicerbo za letovanja otrok, izlete, prireditve in kolonije. Pri organiziranju kolonij si je najbolj prizadevala Mira Mohor, ki je bila za svoje delo tudi odklikovana.

V razpravi so govorili o izgradnji družbenega centra v Sevnici. DPM ima nad dva milijona investicijskih sredstev. Občni zbor je potem podprl sklep ženske konferenca, da bi gradili otroški vrtec in igrišče. Tud letos bo DPM pomagalo pri izvedbi Jugoslovanskih pionirskih iger, poleg tega pa bo organiziralo letovanja. Mladina, ki v JPI ne bo mogla tekmovati, bo imela več enodnevnih športnih pohodov. Vsekakor je potrebno večje sodelovanje članov z odborom in drugimi organi.

Ne zapravljamo milijonov

Glede na članek, ki je pred nedavnim obravnaval nepravilnosti pri začetnih delih za asfaltiranje sevnške ceste, bi radi pojasnili, da ni vse tako, kot piše objavljeni sestavek. Ograje, podporni zidovi in žive meje se rušijo zaradi tega, ker bodo delali hodnik za pešce. Na južni strani ceste je več odcepov, zato tam hodnika ne bi bilo mogoče izpeljati. Razen tega je predvideno široko vozlišče pri sedanjem železniškem prehodu. Hkrati bo določena enotna ureditev obcestnih vrtov in ograj. Potrebna je tudi večja preglednost. Asfaltirana bo cesta od nadvosa v Šmarju do Valantove hiše. Asfaltirali bodo tudi odsek do Kopitarne. Skupaj bo asfaltiranih 1800 m ceste. Poleg tega bo napeljana moderna cestna razsvetljava s podzemnim kablom. Urejena bo kanalizacija, za kar je 4,5 milijon-

ov dinarjev prispevala vodna skupnost. Zaenkrat je odložena gradnja mostu v Smarju, ker ni sredstev. Vsa dela, razen zemeljskih,

ki bodo veljala 36 milijonov dinarjev, bo opravilo Cestno podjetje iz Novega mesta.

— an

Priprave za Jugoslovanske pionirske igre v Sevnici

Odbor za izvedbo Jugoslovanskih pionirskih iger, ki mu načeljuje predsednik občinskega odbora SZDL Dušan Brelih, je že v januarju sestavil program iger. Program pa ne bo ostal samo na papirju, temveč bodo že v kratkem začeli ugotavljati dejansko stanje telesne kulture šolske in pošolske mladine v občini ter organizirali delovne akcije za izgradnjo novih športnih igrišč. Na vseh večjih šolah bodo ustanovili mladinska športna društva. Ugotoviti nameravajo tudi zdravstveno stanje mladine v občini in stanje šolskih mlečnih kuhinj. Po vseh šolah bodo učenci pisali naloge o pomenu telesne vzgoje, za učitelje telesne vzgoje pa bo organiziran poseben seminar. Za vse vodje krožkov za telesno kulturo bo organizirano 10-dnevno taborjenje. Ekipa mladincev in mladink se bodo udeležile pohoda »Ob žici okupirane Ljubljane«. Se ta mesec bo izvedeno ob-

činsko šahovsko tekmovanje, aprila pa bo turnir v namiznem tenisu. Ekipa šol, družbenih organizacij, društev, ustanov in podjetij se bodo v maju udeležile dvodnevnega pohoda »Po poteh XIV. divizije« s ciljem na Bohorju. Isti mesec bo organizirano tekmovanje atletskega peterboja, ki se ga bodo udeležili mladinci osnovnih šol in zastopniki mladinskih organizacij. V počastitev 70-letnice rojstva maršala Tita bo v sevnški občini več lokalnih štafet.

Program Jugoslovanskih pionirskih iger se bo izvajal ločeno za zimsko, spomladansko, poletno in jesensko obdobje. Za zimsko obdobje je že izdelan poseben program, za ostala obdobja pa bo komisija za izdelavo programov v kratkem pripravila podrobne načrte. Delovne so tudi komisija za finančno in materialna vprašanja, propagandna in akcijska komisija.

D. K.

Posvet o reorganizaciji socialnega zavarovanja

Ker se približuje nova zakonodaja o socialnem zavarovanju, pripravlja OO SZDL širši posvet o novih organizacijskih oblikah te službe in o ustanovitvi komunalnih zavodov. Na posvetovanju, ki bo konec tega meseca, bodo pretresli hkrati tudi probleme vseh služb socialnega zavarovanja, upoštevaje lansko realizacijo skladov po posameznih komunah. S primerjavo med dohodki in izdatki skladov bodo ugotovili, v katerih komunah so ekonomski pogoji za samostojne zavode. Problem je treba resno pretresti že zaradi tega, ker imamo slabe izkušnje z reorganizacijo

komunalnih bank, ko so vse komunne ustanovljale svoje banke, zdaj pa vidimo, da to ni bilo najbolj gospodarno. Po osnutkih bi bilo najbolje, da bi vsaka komuna imela svoj sklad, zavodi pa bi bili medobčinski. Sredstva skladov bodo upravljale skupnosti zavarovancev.

Ne tarnajte, da iz vaše občine ni dovolj člankov v komunskem glasilu! Raje se odločite in napišite primeren prispevek, ki bo koristil vsem občanom!

»KO BOM VELIK, VAS BOM USTRELIL!«

Ali more biti kaj bolj pretresljivega kakor otrokova groznja, da se bo maščeval, ker grdo ravna z njegovim očetom? Ali naj obsodimo otroka, ki še v šolo ne hodi, češ da je nevjgojen, da zahaja v slabo družbo, da preveč bere kriminalne romane, oziroma da gleda slabe filme? Ali naj vse te slabe vplive naprtnimo otroku, češ da se že zdaj vidi, kakšen bo, ko ho odrasel? Z ocenjevanjem takih okoliščin ne bi prišli daleč, nedvomno ne dlje od svojih nevednosti. V bistvu ima otrokova izjava, da se bo maščeval, povsem drugačno ozadje. Osvetlil naj ga dogodek.

Po naključju smo stopili v neko gostilno. Bilo je okrog desetih zvečer. Lokal je bil zakajen in gostje so sedeli vsak pri svojem kozarcu. Naenkrat so se vse oči zapilele na starejšega človeka, ki se je od pijanosti zrušil ob točilni mizi. Medtem ko so vsi z gostilničarjem in njegovo materjo vred smehljaje opazovali moškega, ki je padel, je v lokal priteknel šestletni deček in hotel moža postaviti na noge. Ni šlo, bil je pretežak. Tedaj je pristopil gostilničar, dvignil moža in ga s prijemom pod pazduho odvelkel čez prag na cesto. Deček je odšel za njim, vendar je čez čas spet priteknel v lokal — kot da bi se bil zmedel — in pretaknil vse sobe. Iskal je očeta. Seveda to stikanje ni bilo vseh gostilničarjev ženi, ki je otroka surovo nagnala. Fantek pa se je ustavil pred njo in dejal: »Ko bom velik, bom za prvi denar kupil puško in vas ustrelil!« Nato je hitrih nog zbežal iz lokala, saj bi prav gotovo prestregel klofuto, ker je žena že stekla za njim.

Stvar bi se lahko končala tudi z zgornjim odstavkom. Potrebno pa se nam zdi dodati še, da je otrokov oče član ZB, ki je zaradi posledic vojne tako oslabil, da ga omami že najmanjša količina alkohola. To gostilničar dobro ve, saj živi otrokov oče v tistem kraju kot on!

In komentar? Morda niti ne bi bil potreben, če bi šlo samo za ta primer. Zadeva je splošna. Gre za opijanje gostov, ki jih gostilničarji gledajo le toliko časa, dokler jim lahko strežejo, ko pa so preveč pijani, jih preprosto vržejo na cesto! In tu je bistvo vsega: strežejo pijanim gostom, češ »dinar je dinar, jaz pa sem mu dolžan nalivati, dokler je voljan piti«. Seveda, pustimo gosta, da se ga »naseka« do nezavesti in celo silimo ga v to. Ko je n. pr. nekje gost hotel popiti kisló vodo, mu je gostilničarka odvrnila: »E, za kisló vodo pa res ne grem s peči!« In gost je moral piti alkohol, če je sploh hotel kaj piti...

Tako se začne pijančevanje. Najprej deci, potem dva, tri... do takrat, ko ga imaš toliko, da padeš za točilno mizo. Kdaj bo tega konec? Če bi goste pravočasno opozorili, naj nehajo piti, če bi imeli v lokalih opozorilne napise, oziroma če bi te napise tudi upoštevali in podobno, se prav gotovo tudi ne bi dogodilo, da bi komaj šestletni deček, ki je videl, kako mu z alkoholom zastrupljajo očeta, grozil. Marsikdo bo dejal: »Le kaj otrok more!« Vendar ne gre za to. Če že starejši včasih ne znamo razumeti posledic pijančevanja, poslušajmo vsaj, kako jih razumejo otroci...

TREBANJSKE NOVICE

Izboljšajmo obveščanje!

Informiranje občanov o problemih komune je važna naloga Socialistične zveze. Če hočemo, da bodo ljudje odločali v korist vse komune, je nujno, da jim posredujemo dovolj podatkov, na podlagi katerih se lahko odločijo za najboljši predlog. Pred občane torej moramo položiti odprte karte, da bodo točno vedeli, koliko je sredstev, kaj se v okviru možnosti da narediti in kaj bi se dalo narediti z dodatnim prispevkom občanov, če se zanj odločijo. Vse to pa zahteva temeljite izračune in analize, do katerih bomo prišli le z analitično službo. Ker je pri nas nimamo, je naša naloga, da si jo organiziramo.

Letos je glede informativnosti občanov storjen določen napredek. Petletni perspektivni plan razvoja kmetijstva je bil predelan z vsemi občani. Odbori krajevnih organizacij SZDL so se sestali že trikrat. Kolektivni gospodarskih organizacij so od prvega do zadnjega sodelovali pri izdelavi plana razvoja podjetja. Krajevni odbori so prvič dali predloge glede razvoja krajevnih skupnosti. In končno je treba omeniti tudi komunsko glasilo, ki v znatni meri pomaga pri informiranju naših občanov.

Prav letošnji uspehi narekujejo, da moramo nadaljevati delo v tej smeri. Poleg pogostejših zborov volivcev bo treba uporabljati še nekatere nove oblike: prirediti bo treba tribune občanov in debatne večere, izdajati bilten gospodarskih, političnih in drugih organizacij, organizirati razgovore z odborniki in več uporabljati radio.

Pri navedenem pa ni mišljeno obveščanje o že sprejetih in izvedenih sklepih, pač pa obveščanje, preko katerega zainteresiramo upravljavce, da se bodo lažje odločili za tisto, kar je v korist vse komune.

Stanovanjska zadruga »MOJ DOM« na Mirni pred novimi nalogami

Te dni je po kratkem zimskem premoru v naši zadrugi delo ponovno zaživelo. Imeli smo sestanek vseh članov — graditeljev stanovanjskih hišic, na katerem smo se temeljito pogovorili o bodočem delu in tudi sestavili program dela za tekoče leto. Seveda ta ni skromen, kajti prijavitlo se je 7 novih članov — interesentov za gradnjo enodružinskih stanovanjskih hišic in celo dvojčkov, kar nam bo dalo precej dela preden bomo poskrbeli potrebna posojila in organizirali nabavo gradbenega materiala.

Letos nameravamo napolniti elektriko na gradbišče Roje in v že zgrajene hišice, urediti vodovod in kanalizacijo, zgraditi skozi naselje cesto ter opraviti še mnogo drugih del.

Delavski svet Tovarne šivalnih strojev »Mirna« nam je izpolnil željo, da bomo lahko izvršili vso strojno obdelavo stavbenega pohištva na strojih, plačali bomo samo porabljeno električno energijo. Za to se delavskemu svetu in upravi tovarne najtopleje zahvaljujemo.

Štiri razstave tiska

V okviru prireditev ob letošnjem prvem TEDNU TISKA, ki bo trajal od 26. marca do 1. aprila, bodo v naslednjih dneh odprte razstave tiska v Trebnjem, na Mirni, Sentrupertu in v Mokronogu. 31. marca zvečer bo ustni časopis na Mirni, pripravljamo pa tudi več literarnih razgovorov z mladino in literarni večer za odrasle v Mokronogu. Ljudska univerza bo priredila štiri predavanja o tisku v Trebnjem, na Mirni, Sentrupertu in Mokronogu, vse šole pa bodo posvetile po eno uro pouka razlagi o pomenu tiskane besede in knjige.

ljujemo in želimo, da bi tudi v bodoče naleteli na takošnje dni, ko bo na gradbišču postalo vse živo. Novim Na sestanku smo izvolili članom želimo, da bi se z komisijo, ki bo sestavila ravno tolikšnim veseljem kroniko razvoja stanovanj — lotili dela, saj je znano, da ske izgradnje »Moj dom«, vztrajnost premaga vse težave in ovire ter prinaša nimalnih fotografij.

Bomo na mokronoški postaji utonili v blatu?

Pred nedavnim sem se pripeljal z vlakom na postajo Mokronog. Ko sem izstopil, me je bilo groza, kajti pred mano se je od odcepa poti z glavne ceste

Obiščite zanimiva predavanja!

22. marca ob 18.30 bo dr. Robert Neubauer predaval v šoli na Catežu o »Zaščiti pred boleznimi«. Predavanje bo spremljano z diafilmom.

Na Mirni bo 23. marca ob 19. uri predavanje o »Znanje političnih problemov.« Govoril bo Franc Markelj iz Ljubljane. Predavanje bo spremljano z diapozitivni. Naslednje predavanje na Mirni bo 27. marca ob 19. uri. Pod naslovom »Od Reke do Aten«. Predaval bo Nace Bukovec (barvni diapozitivni).

Stanovanjska izgradnja na Mirni obeta letos živahen napredek: nedograjene stavbe kličejo po obrtnikih, stanovalci pa že nestrpno čakajo na vselitev...

TRI GLAVNE NALOGE KMETIJSTVA

Naloga SZDL pri uvajanju socialističnih odnosov na vasi so zelo velike, velike zlasti pri nas, ker se ukvarja s kmetijstvom še 55,6 odst. prebivalstva. Zadnji zbori občanov so potrdili, da je treba dati ljudem jasno perspektivo. Nihče ni bil proti osnovnim načelom petletnega razvoja kmetijstva, ki se izražajo v naslednjem:

— kmetijstvo je treba mehanizirati,
— zemljišče bo potrebno arondirati,

— kmetijsko proizvodnjo je treba specializirati.

Vsega tega pa seveda ne zmore vsak posameznik, pač pa je to možno le v okviru zadruga. Se pravi, da je možen napredek le v okviru pogodbeni proizvodnji med zasebnimi kmetovalci in zadrugo. Ravno tu pa čaka SZDL veliko političnega dela.

Krajevni odbori SZDL morajo tudi tisti, ki bodo stalno spodbujali zasebne kmetovalce v smeri nakazane petletnega programa razvoja kmetijstva na eni strani, na drugi strani pa zahtevali vzgladno gospodarjenje od družbenih posestev. od kmetijske zadruga pa uresničevati vsakršne pogodbe.

V zvezi z uvajanjem socialističnih odnosov na vasi pa se pojavlja še eno vprašanje — družbeni center. Z omenjenimi zahtevami kmetijstva se bo začel

tudi drug proces — proces krepite družbenih centrov in razseljevanje hribovskih in ostalih odročnih vasi. V naši občini ima pogoje za takšne centre le 12 krajev. Zato bo potrebno dobro premisliti, kje bomo vlagali sredstva za družbene pro-

store, opremo in ostalo, kar družbeni center mora imeti. V prostorih teh družbenih centrov naj bi se odvijale družbeno-politično in kulturno življenje. Tu naj bi se ljudje izobraževali in zabavali. Vsi vemo, da danes ni mogoče zbrati ljudi,

kot se je to dalo prvo leto po vojni; danes pridejo ljudje le, če jim pripravimo kaj zanimivega in še takrat v majhnem številu. Se pravi, da bomo morali delati z manjšimi skupinami ljudi v klubski obliki — v okviru sekcij.

Gasilci so zborovali

18. marca je imela trebanjska gasilska zveza svoj občni zbor. Prisostvovalo mu je 60 delegatov iz 26 društev, podpredsednik GZ LRS tov. Srečko Dimec, delegat OGZ Novo mesto tov. Jože Smodej ter štiri predstavniki občinskega ljudskega odbora v Trebnjem.

Iz poročil je bilo razvidno, da je bilo v letu 1961 v naši občini 15 požarov, ki so povzročili za preko 6 milijonov din škode. S svojo intervencijo pa so obvarovali preko 18 milijonov narodnega premoženja. Ugo-

tovili so, da povzročila največ požarov še vedno malomarnost posameznikov, ki nočejo upoštevati preventivnih ukrepov. Zato so sklenili, da bo v prihodnje prva naloga gasilcev poučevati ljudi o varstvenih ukrepih ter pregledovati stanovanjske hiše in druge zgradbe.

Mnogo je bilo govora tudi o združevanju gasilskih enot v večje gasilske centre, ki naj bi pripomogli do večje udarnosti operativnih enot. S skromnimi sredstvi, ki jih imajo na razpolago, pa bi smotrneje nabavljali

prepotrebno orodje.

Z odlokom občinskega ljudskega odbora je bil ustanovljen občinski gasilski sklad in imenovan prvi upravni odbor, ki bo pričel v kratkem delovati. S tem bo naše gasilstvo dobilo več sredstev, ki jih bo moralo koristno nalagati za ohranitev naših domov in drugih objektov. Kritično so premetrili tudi stanje v tovarnah in zahtevali izboljšanje tudi glede stroškovnega kadra, saj imamo vse premalo izšolanih podčastnikov, ki bi bili potrebni posebno v podjetjih.

Delegata iz Ljubljane in Novega mesta sta dala precej važnih napotkov za delo občinske gasilske zveze, posebno v letošnjem kongresnem letu. Na koncu so delegati izvolili nov upravni in nadzorni odbor ter delegate za kongres GZ LRS in za občni zbor okrajne gasilske zveze v Novem mestu.

Našim gasilcem želimo obilo uspehov v blaginjo naše občine in njenega prebivalstva.

Pavle Japelj

Dopisujte v TREBANJSKE NOVICE!

Ali želite povedati, kaj se je zgodilo v vasi?

Zelite morda pojasniti za nerešeno vprašanje?

Morda bi radi pohvalili pridnega sosedo ali delavca v podjetju?

POŠLJITE DOPIS — POROČILO na občinski odbor Socialistične zveze Trebnje, komisiji za tisk! Tako bodo vsi občani zvedeli za vaše tiho delo v DOLENJSKEM LISTU — V TREBANJSKIH NOVICAH.

Ali bo Veliki Gaber res brez pošte?

— je bilo vprašanje v 5. številki Dolenjskega lista. Ker širok krog bralcev verjetno še danes pričakuje odmev na ta članek, bom na kratko odgovorila:

Veliko je bilo že govora o ukinitvi pošte, kajti za novomeško PTT podjetje je ta pošta velik problem. Zljaja PTT podjetja ni pošto ukiniti, temveč povečati njeno dejavnost, ki je zelo majhna.

Prej je bila tu pomožna pošta, redna pa obstaja tri leta. Nekateri pa pravijo, da bo bolje urediti v Velikem Gabru spet le pomožno pošto. Pa to ne drži. V našem interesu je, da intereso pošiljke čimprej dostavimo, ne pa da jih zadržujemo na pomožni pošti.

Nimamo upanja, da bi dejavnost lahko povečali, dokler bodo prebivalci našega področja kupovali znamke in časopise v Ljubljani ali kje drugje, kamor hodijo v službo. Ljudje tudi davkov ne plačujejo pri nas, temveč jih nosijo v Trebnje, misleč, da je tam manjša poštnina, pa ni res. Le-ta je po lokalni PTT tarifi povsod enaka.

V našem okolišju je precej hiš, ki ne prejemajo nobenega časopisa. Ko pa smo agitirali za Dolenjski list, ki bi bil zanje najbolj primeren, smo imeli kaj malo uspeha.

Če bi se ljudje odslej bolj posluževali svoje pošte, bi se ukinitve še dala prepričati, drugače pa bo ukinitve nezbežna.

Organizacije bi morale na svojih sestankih razpravljati o tem problemu in razčistiti vprašanje stanovanj poštinih uslužbencev. Pomagati bi morali, ne pa izganjati pismonošo iz skromne sobice. Zanj in za njegovo

družino bi bilo treba preskrbeti boljše stanovanje, saj jih je v Gabru dovolj, sicer bomo ostali brez pismonoše, kar pa spet ne gre.

Marija Kozlevčar
Upravnica pošte Veliki
Gaber

Zene se zahvaljujejo

Kačkor po vseh večjih krajih naše občine tako smo tudi v Trebnjem proslavili 8. marec, dan žena. Krajevna organizacija SZDL v Trebnjem je pripravila bogato akademijo, kjer so sodelovali cicibari, pionirji, kvartet trebanjskih godbenikov in kvartet moškega pevskega zbora. Akademija je ob polnoštevilni udeležbi zelo dobro uspela.

Zene Trebnjega in okolice izrekamo organizatorjem in vsem sodelujočim priznanje.

Odlok o čiščenju in vzdrževanju manjših vodotokov na območju občine Trebnje

1. člen
Lastniki obrežnih zemljišč ob potokih in jarkih na območju občine Trebnje so dolžni čistiti struge ter gojiti na bregovih za njihovo varstvo primerno zarast.

2. člen
Kot manjši vodotoki (potoki in jarki) so določeni vsi vodotoki na območju občine Trebnje, razen reguliranega dela Mirne in Vejeršce.

3. člen
V čiščenju strug, potokov in jarkov spadajo sledeča dela: posek drevja in grmovja ob brežinah, odstranitev naneselega materiala (drevja, dračja, ipd.) ter odstranitev vodnega rastlinstva iz strug.

4. člen
Dela, navedena v 3. členu, morajo biti opravljena med 1. oktobrom in 31. majem vsakega leta, in sicer pod nadzorstvom, ki ga določi upravni organ občinskega ljudskega odbora.

5. člen
Krajevni odbori občinskega ljudskega odbora so dolžni prevzeti na svojem območju organizacijo izvedbe navedenih del, voditi

evidenco o vsakem lastniku pod točko 1. ter pravočasno ukrepati. Pooblašeni so pritegnili k delu tudi tiste lastnike, katerim potoki in jarki s poplavljanjem povzročajo škodo, ne glede na to, če imajo parcelo tik struge ali ne.

6. člen
Če lastniki obrežnih zemljišč ne bodo del, navedenih v členu 3 opravili v določenem roku, bodo to storili na njihove stroške organi Vodne skupnosti Dolenjske.

7. člen
Z denarno kaznijo do 5000 din bo kaznovan vsak lastnik obrežnega zemljišča, ki v predpisanem roku ne bo opravil del iz 3. člena tega odloka. Za prekrške iz prejšnjega odstavka se kaznuje pravna oseba z denarno kaznijo do 10.000 din. Poleg pravne osebe se kaznuje tudi njen predstavnik ali odgovorni uslužbenec z denarno kaznijo do 5000 dinarjev.

8. člen
Ta odlok začne veljati 8. dan po objavi v Uradnem vestniku okrajna Novo mesto.

Predsednik občinskega ljudskega odbora:
Ciril Bukovec

Potrošnikom v presojo

V eni izmed januarskih števil našega lista smo v seštevku »Sprašujemo, čemu tako?« obravnavali probleme izbire blaga v videmsko-krških trgovinah. Z vsebino članka naših bralcev nismo povsem zadovoljili. Potrošniki namreč še vedno menijo, da trgovska mreža še zdaj ni izčrpala vseh možnosti za zadovoljitev kupcev. Nekateri vidijo rešitev le v ustanovitvi še enega konkurenčnega trgovskega podjetja v Vidmu-Krškem. To so želje potrošnikov, vendar moramo pripomniti, da v Vidmu-Krškem že dobro leto obstaja poleg tr-

govskega podjetja »Resa« še trgovsko podjetje »Prometa«. Slednje se še ni moglo uveljaviti, ker nima primernih poslovnih prostorov. Končno pa je šele 16. marca prejelo od okrožnega gospodarskega sodišča v Ljubljani sklep o razširitvi predmeta poslovanja na tekstilno, kratko in pleteno blago ter konfekcijo. Podjetje »Prometa« je letos tudi zaprosilo občinski ljudski odbor za investicijsko posojilo v znesku 3 milijone dinarjev. Posojilo bi uporabilo za preureditev poslovnih prostorov v stanovanjski zgradbi na Cesti krških žrtev 22. Naj še omeni-

mo, da zunanost stavbe ni mestu v ponos. Ze v uvodu smo omenili, da je v trgovinah izbira blaga nezadostna in kupca zato ne zadovoljuje. Zlasti pa ne zadovoljuje otroška konfekcija, saj izbire prav za prav niti ni! Zato se je kolektiv trgovskega podjetja »Prometa« odločil za ustanovitev posebne prodajalne za otroško konfekcijo. Kasneje namerava celo ustanoviti lastno šiviljsko delavnico za izdelavo konfekcije. To so v glavnem želje in načrti trgovskega podjetja »Prometa«, vendar bodo ti načrti uresničeni!

še takrat, če bodo dobili prošeno posojilo.

Trgovsko podjetje »Prometa« je še mlado. Iz majhnega podjetja »Tobaka« je postalo lani januarja že solidno trgovsko podjetje. Leta 1960 je kolektiv dosegel 353 milijonov dinarjev prometa, lani pa že 565 milijonov dinarjev. To pa je nedvomno velik uspeh podjetja, saj je znano, da tolikšen promet dosega le večja trgovska podjetja. Vse kaže, da se bo letos promet povzpela na približno 700 milijonov dinarjev. Podjetje ne bi zaprosilo za investicijsko posojilo, če ne bi pred nekaj meseci kupilo 3-tonski tovornjak, odkupilo upravne prostore, opremilo dve svoji poslovalnici in preuredilo velik skladišni prostor. Človek skoraj ne more verjeti, da se da skoraj iz nič toliko doseči. Delovni kolektiv pa s svojimi uspehi še ni zadovoljen. Domala na vsaki seji delavskega sveta razpravljajo o napredku v podjetju. Ta napredek ne bi koristil samo podjetju, temveč tudi gospodarstvu komunne, in potrošniku. Če je torej uspeh in napredek za zagotovljen, potem lahko trdimo, da bi se posojilo udeleženo, trgovskemu podjetju »Prometa«, bogato obrestovalo.

USPEŠNO DELO SINDIKALNE PODRUŽNICE TOVARNE PAPIRJA IN CELULOZE

Malokatera sindikalna podružnica v podjetju tako vestno spremlja probleme in uspehe kolektiva kakor podružnica tovarne celuloze in papirja v Vidmu-Krškem. Sindikat te tovarne tudi nenehno skrbi za življenjski standard zaposlenih. Tu je bilo že veliko storjenega, vendar namerava sindikalna podružnica še marsikaj napraviti. V svoj program je sidikalna podružnica vključila reševanje stanovanjske problematike. Trenutno prosi za stanovanje kar 89 zaposlenih. Centralna stanovanjska komisija v podjetju je zato že razpravljala o možnosti vključitve prosilcev v stanovanjsko izgradnjo. Tovarna je prejšnja leta zgradila nad sto stanovanj, od tega samo lani 16. V letošnjem letu je predvideno za stanovanjsko izgradnjo 50 milijonov dinarjev.

Tudi za prevoz zaposlenih iz oddaljenih krajev je preskrbljeno. Z avtobusi se vozi na delo 230 zaposlenih, z vlakom pa 27. Če presejajo stroški delavca za prevoz 600 din mesečno, jim plača podjetje. Ti stroški znašajo približno 900 tisoč na mesec.

V janski počitniški sezoni je v občinskem počitniškem domu v Poreču letovalo 397 članov kolektiva z družinami. Cena dnevni oskrbi v domu je bila 600 dinarjev. Vsakemu članu podjetja in svojcu je bilo dodeljeno 300 dinarjev regresa dnevno. Letos bo cena zvišana na 700 dinarjev. Da bi šlo na oddih čimveč zaposlenih, je sindikalna podružnica predlagala zvišanje regresa. Ta naj bi znašal za člane kolektiva z osebnimi dohodki do 20 tisoč dinarjev mesečno - 600 dinarjev dnevno od 20 do 30 tisoč - 500 dinarjev, od 30 do 40 tisoč - 400 in nad 40 tisoč dinarjev - 300 dinarjev. Za otroke do treh let bi se plačala četrtnina dnevnega regresa, od treh do desetih let pa polovica. Tudi za tiste, ki bodo letovali v drugih krajih, bodo veljali isti pogoji. Sindikalni občni zbor je predloge predsedstva sindikalne podružnice o povečanju regresa potrdil.

Se veliko nalog izpolnjuje sindikalna podružnica v tovarni celuloze in papirja, nikoli pa ne zanemarlja skrbi za delovnega človeka.

D. K.

Iz Podbočja nam pišejo

● Letos so žene iz Podbočja posebno glasno proslavile svoj praznik. V nedeljo, 11. marca, se je podne zbralo v lepo okrašeni šolski učilnici nad 80 žena, ki so prisostvovala kulturnemu sporedu, ki ga je pripravila šolska mladina. Po proslavi je bila pogostitev, ki jo je pripravilo društvo mladine, sredstva pa so prispevale žene same. Popoldne je minulo v

veselem razpoloženju.

● Pred nedavnim je bil na podboški šoli prijateljski šahovski dvoboj na 10 deskah, in sicer med pionirji domače šole in pionirji iz Leskovca. Naši pionirji so se ponovno odrezali in dosegli lep rezultat.

● Minuli četrtek je bil v Podbočju dobro obiskan zbor volivcev, na katerem sta zastopnika ObLO tovarna Cimerman in Bevk tola-

mačila prisotnim družbeni plan in proračun občine. V živahni razpravi, ki je sledila poročilom, so vaščani nakazali številne vaške probleme. Upamo, da bodo vsaj nekateri s pomočjo občine že letos rešeni.

● Pretekli petek je šolski mladini že drugič predaval priznani vrtnarski strokovnjak Jože Kregar iz Ljubljane. Otroci so z zanimanjem sledili temi »Spomladi na vrtu«.

● Pred kratkim je bil v Podbočju debatni večer o političnih dogodkih doma in v svetu. To je bil že drugi tak večer. Izkazal se je kot dobra oblika dela, saj je bilo navzočih preko 60 vaščanov.

● V nedeljo, 18. mara, je imel v šoli predavanje žirala tudi v Kostanjevici tečaj za upravljavce na tem teritoriju, osnovna šola pa redno večerno šolo za odrasle. Več predavanj je bilo tudi iz kmetijstva, kar so organizirali preko tukajšnje kmetijske zadruge.

—č.

Razgibana Kostanjevica

V zadnjem času je bila v Kostanjevici cela vrsta predavanj. Samo v mesecu februarju je Prosvetno društvo »Lojze Košak« organiziralo skupno z Gorjupovo galerijo osem predavanj o likovni umetnosti od XIV. do XX. stoletja. Predavali so dr. Emilijan Čevc, Franče Zupan, Anica Čevčeva, vsi umetnostni zgodovinarji iz Ljubljane. Zavod za pedagoško službo v Krškem je organiziral posebno predavanje o likovni vzgoji, in to za učiteljsko iz Kostanjevice ni bližnjih šol. Predaval je prof. Miro Kugler. V okviru izobraževalne sekcije pri SZDL je Delavska univerza iz Krškega organizirala predavanje prof.

Kambiča o Svici, predavatelj Kregar je govoril o vrtu spomladi, univ. prof. dr. Mihajlo Rostohar pa je predaval o predšolskem otroku. Predavanj se ljudje udeležujejo z velikim zanimanjem. Poleg tovrstnega izobraževanja je delavska univerza iz Krškega organizirala tudi v Kostanjevici tečaj za upravljavce na tem teritoriju, osnovna šola pa redno večerno šolo za odrasle. Več predavanj je bilo tudi iz kmetijstva, kar so organizirali preko tukajšnje kmetijske zadruge.

Jubilej senovških pevcev

Pestra razprava na zborih občanov

Te dni potekajo zbori občanov, ki jih sklicujejo krajevne organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva. Dosedanji zbori občanov so bili sicer slabo obiskani, vendar je bila razprava na njih zelo bogata. Obravnavali so družbeni plan in proračun občine za leto 1962.

Epidemija gripe v Vidmu-Krškem

V zdravstvenem domu v Vidmu-Krškem so nam povedali, da je v zadnjih dneh obolelo večje število ljudi za gripo. Uprava tehniške srednje šole v Krškem je bila primorana celo začasno zapreti šolo, ker je zbolelo skoraj polovico dijakov.

Na osnovni šoli v Krškem in na Zdolah je bilo nekaj obolenj mumpsa. Zdravniki imajo te dni polne roke dela.

Novi servisni delavnici stanovanjske skupnosti
Pred kratkim sta se priključili stanovanjski skupnosti čevljarska delavnica in krojaška delavnica »Kroja«. Poslovali bosta še naprej v dosedanjih prostorih.

V soboto, 17. marca, je slavil moški pevski oktet Svobode na Senovem 10-letnico obstoja. Številni ljubitelji lepega petja in prijatelji senovških pevcev so napolnili ta večer dvorano, kjer je bil koncert, ki so ga izvajali jubilarji, mladinski pevski zbor s Senovega in moški pevski zbor DPD Svobode-Brestanica. Član upravnega odbora Svobode Tone Pleterški je v pozdravnem nagovoru podčrtal delo in uspehe okteta, ki je pel že širom po Sloveniji. Poudaril je njegovo veliko zaslug za načrtno gojitev petja, za vzgled mladim, ki so vključeni v mladinski pevski zbor. Oktetu in vodji Janezu Zupančiču sta čestitala in izročila priznanja tudi predsednik okrajnega sveta Svobod Janez Gartnar in predsednik občinskega sveta Svobod

Podražitev bencina?

V Vidmu-Krškem se zadnje čase veliko razpravlja o podražitvi bencina. Nekateri vedo celo povedati, da se bo podražil za sto odstotkov. Ker ljudje precej ugibajo, smo se te dni obrnili na direktorja trgovskega podjetja »Resa« tov. Draga Pleterškega. Ta nam je dejal, da mu ni nič znanega o kakih podražitvi in da so govorice zaenkrat brez osnove.

Videm - Krško Matko Matjan.

Mogočno je donela pesem 95-članskega mladinskega zbora; pesmi so bile skrbno nastudirane, izbor širok: narodne, umetne, domače in tuje pesmi, ki so osvajače. Navdušil je tudi zbor iz Brestanice. Vsako pesem so poslušalci nagradili s toplim aplavzom. To je bil večer, ki ga poslušalci s Senovega in iz bližnje okolice ne bodo kmalu pozabili. To je bil večer, poln doživlja, bila je manifestacija, ki je znova potrdila

bogastvo amaterizma, voljo do dela, izredno kvaliteto in hvaležnost publike, ki zna ceniti lepo.

Izpitni na Senovem

28. februarja so bili na Senovem izpitni za motoriste. Od 71 kandidatov izpita ni opravilo 18. Komisija za mopediste pri Avto-moto društvu v Krškem je 15. marca ponovno omogočila opravljanje izpitov vsem, ki so prvič pri izpitu padli. Razen enega so vsi dobili potrdilo o znanju prometnih predpisov.

Razprava na občinskem odboru SZDL

14. marca je bila seja občinskega odbora SZDL. Udeležil se je tudi sekretar okrajnega odbora SZDL Miro Gošnik. Družbeni plan in proračun občine za leto 1962 je tolmačil Stane Nunčič. V živahni razpravi so odborniki predlagali, da bi se moralo nekaj ukreniti proti pretiranemu povečanju žag - vencičank. Dogajajo se primeri nenačrtnega izkoriščanja gozdov, s čimer se dela gospodarska škoda. Urediti bi bilo tudi problem zaposlitve žena. Trenutno je v občini preko 300 žena, ki bi se rade zaposlile. Zato naj

bi se organizirala dela na domu, kar bi znatno pripomoglo k rešitvi zaposlitve žena v občini.

Misliti je tudi na zaposlitev mladine s podeželja. Konfekcija naj bi razširila dejavnost z uvedbo pogodbenega sodelovanja s kakšnim podjetjem. Pri gradnji objekta za drugi papirni stroj je zaposlenih večje število delavcev. Po dograditvi pa bodo ostali brez zaposlitve. Zato je občinski odbor SZDL predlagal, naj bi na njihovo zaposlitev mislili že sedaj.

Na seji je bilo nadalje ugotovljeno, da je precej

zemljišč splošnega ljudskega premoženja neevidentiranih. Do tega je prišlo po reorganizaciji krškega okraja in poznejšega prenosa dokumentacije iz Trbovelj v Novo mesto. Da bi bila omogočena načrtna kmetijska politika v občini, je nujno napraviti točno evidenco o zemljiščih SLP. Dogajajo se tudi primeri, ko zasebni kmetovalci oddajajo zemljo v najem in s tem zavirajo razvoj kmetijskih zadrug. Odborniki so predlagali, naj bi se v takih primerih postopalo po zakonu.

Občinski odbor SZDL je

glede razvoja obrti zavzel stališče, da je treba upoštevati potrebe nekaterih vrst uslužnostnih obrti na podeželju. Za razvoj in udržitvev teh obrti naj bi ObLO vodil pravilno davčno politiko. Na večjih središčih v občini naj bi se udrdila socialistična obrt. Glede socialnega zavarovanja kmetov je bilo predlagano, naj bi se prispevek za kmetijsko zavarovanje v bodoče plačeval po katastrofskem dohodku in ne več po številu oseb. Vsi so namreč smatrali, da bi bil tak sistem plačevanja pravičnejši.

D. K.

Besede in obljube niso zdravilo

Kje je mesto kulture in prosvete v našem okraju? Kaj smo napravili za izobraževanje in prosvetljevanje ljudi, koliko kulturnih dobrin jim nudimo? Ali bomo kdaj lahko govorili o kulturno razvitem področju? Koliko časa bomo še mižali ob resnih problemih, ki ponekod povzročajo že pravo nerazpoloženje, ki so odgovorni za kulturno-prosvetno dejavnost? — Taka vprašanja so na skupni seji 14. marca načeli tudi člani svetov za solstvo in kulturo pri OLO v Novem mestu. Po več kakor šesturni seji sta oba sveta načela vrsto vprašanj in ugotovila, da sta pravzaprav razpravljala o podobnih stvareh že mnogokrat, le da so bila vprašanja postavljena ob drugačnem času.

V času, ko ugotavljamo nenehni razvoj gospodarstva, sta kultura in prosveta neobogatenjena. Deset let gospodarskega napredka skorajda pomeni deset let zastoja kulturno-prosvetne dejavnosti. Kultura in prosveta sta nekje pri dnu tiste posode, iz katere se je razraslo močno drevo gospodarstva. Gospodarstvo smo zalivali bolj, kulturo in prosveto manj. Razlika v rasti je preočitna.

Večkrat slišimo tega ali onega kritizirati, češ da je kultura zato tako nerazvita, ker zanjo ne skrbijo dovolj močno, ki so poklicanji urejati probleme. Ostre besede lete na pristojne svete pri občini ali okraju, češ: »Lahko bi bilo drugače, če bi se za to stvar zavzel, oni na okraju. To bi imeli, dobili, uporabili, če...« Cestokrat se razburjajo tudi ob malenkostih. Ze nekaj mesecev pa bije plat zvona za solstvo. Gospodarstveniki računajo, iščejo, vrtajo, odškrtno del tu, del tam, samo da bi zbrali sredstva. Toda glasovi — nemalo jih je iz vrst ljudi, ki o problemih kaj malo vedo — hočejo večkrat prepričati pojasniti o težavah. Kritike se ponavljajo.

Kaj naj bi se s pristranskim govorenjem doseglo, pustimo zdaj ob strani. Vprašali bi se le, ali se je napravilo tisto, kar se je dalo narediti. Če stvar zadeva svete za kulturo in prosveto, potem lahko mirne vesti rečemo, da so ti organi svojo nalogo zadovoljivo opravili. Navajanje dejstev, da je to res, menda ni potrebno, saj so se člani okrajnih svetov na skupni seji zelo čudili, češ: »Delamo in se sestajamo, pravih rezultatov pa ni.« In res ni ustreznih zaključkov. Koliko problemov so že obravnavali in jih predlagali za sejo ljudskega odbora, vendar odborniki niso mogli glasovati niti z »da« niti z »ne«, ker so bile seje ljudskih odborov prenatrpane ali

pa so bili problemi tako »nepomembni«, da se ni sploščalo vznemirjati odbornikov. Iz tega sledi, da pa le ni bilo narejeno tisto, kar smo pričakovali.

Pri čem smo? Bržčas pri ugotovitvi, da se kultura in prosveta utapljata v na videz nerešljivi problematiki. Potreben bi bil skromen splav, da bi ju lahko potegnili na kopno. Da, vsaj na kopno, da bosta izven nevarnosti! Potem bi bila prva naloga, da ju spravimo na zeleno vejo, kjer naj se razcvetita in bogato obrodita.

Bogdan Borčić: BARBA IVE

Z drugimi besedami bi to povedali: poiskati je treba vsaj toliko sredstev, da bi lahko kultura in prosveta okrevali. Gospodarstveniki, oblastni organi in pristojni svetj iščejo sredstva vsepovsod, vse sklade so že »obrli« in odprli skorajda že vse predale. Nič čudnega ni, če sta okrajna sveta — Svet za prosveto in Svet za kulturo — videla rešitev v tem, da bi začeli zanemarjati nekatere negospodarske dejavnosti in njihova

sredstva vložili v kulturno-prosvetno rast. Tako gledanje na problem je, seve, preveč enostransko, zato sta omenjena sveta zaključke svoje seje preko komisije posredovala na seji Sveta za družbeni plan in finance, ki je zasedal naslednji dan in proučil vse predloge...

Na splošno velja, da sta kultura in prosveta slabo investirani dejavnosti. Proračuni so okrnjeni, želje pa neizpolnjene. Postavljeni smo torej v položaj, da nam je vse, kar se predstavi kot »nepotrebno zlo«, kislo jabolko. Nihče vanj ne ugrizne rad. Morda je prav zato spodbudna vztrajnost in prizadevnost ustreznih svetov, da v boju za uveljavljanje kulturno-prosvetne dejavnosti še nista položila orožja, ampak sta se še zavestneje odločila razpravljati o problemih, svetovati in predlagati, kaj je treba storiti, da bomo doživeli uspeh.

Samo besede in obljube odgovornih organov, da se bo stvar že začela urejevati, ko bo čas in dovolj sredstev za to, torej še niso zdravilo. Ne smemo dovoliti, da bi izgubili, kar imamo; če pa ne bomo napravili vsega, kar lahko storimo, se prav lahko zgodí, da nepotrebne stavbe kulture in prosvete še lep čas ne bomo dogradili. To pa ne bi bila najboljša legitimacija za naše gospodarjenje.

Upajmo, da bodo naši za to področje pravo besedo in oceno tudi odborniki obeh zborov OLO na sobotni seji, ko bodo odločali o letošnjem razvoju našega okraja.

Bo do revije res vse pripravljeno?

Na seji pripravljalnega odbora za republiško dramsko revijo, ki bo od 7. do 12. maja v Novem mestu, so pretekli petek pregledali doslej opravljeno delo. Člani odbora so skupaj s predstavniki republiškega sveta Svobod razpravljali predvsem o adaptaciji dvorane oz. odra v novomeškem Domu ljudske prosvete. Medtem ko teko druge priprave zadovoljivo, vse kaže, da za obnovo dvorane oz. odra ne bo dovolj sredstev. Potrebno bi bilo najmanj 5 milijonov dinarjev, ki pa jih verjetno ne bo mogoče zbrati. Predstavniki nekaterih novomeških kolektivov so že pred tedni obljubili pomoč, vendar so doslej odgovorila samo sledeča podjetja:

NOVOTEKS bo prispeval za oder novo prvo zaveso, vredno približno 500.000 din. Obrtna zbornica 50 tisoč dinarjev, Zeleznina 200.000 din, medtem ko je SGP Pionir obljubilo izvršiti raznih del v vrednosti pol milijona dinarjev. Tu je še obljuba ObLO za pol milijona dinarjev. Nekatera novomeška večja podjetja so medtem poslala tudi že negativne odgovore.

Na seji so zato sklenili, da bodo najprej uredili avlo doma: prestavili bodo blagajno, uredili garderobo in prenovili tlak v avli. Izboljšali bodo tudi svetlobna telesa za dvorano oz. oder. — Prostori za posvetovanje udeležencev dramske revije so zagotovljeni, prav tako prehrana in prenočišča za goste.

Na seji smo tudi zvedeli, da cene vstopnic na reviji ne bodo pretirane: za popoldanske predstave od 60 do 120 din,

za večerne predstave pa od 80 do 150 din. Proračun stroškov za revijo še ni vsklajen, vendar upa okrajni svet Svobod in PD na pomoč okrajnega odbora SZDL.

Od 20. aprila bo v Krškem okrajna revija kulturne dejavnosti, na kateri bomo videli letošnje najboljše dramske skupine amaterjev našega področja. Zaradi velikega zanimanja za tovrstne prireditve pa bi kazalo prirediti v večjih središčih okraja tudi nekaj gostovanj amaterskih družin, ki bodo nastopale v maju na republiški dramski reviji. Na seji so o tem razpravljali in lahko upamo, da bodo tudi gledalci izven Novega mesta med 7. in 12. majem lahko videli v svojih krajih nekaj najboljših slovenskih amaterskih skupin.

Dragoceno darilo kostanjeviški šoli

Pred nedavnim je inž. STANE TONEJC poklonil Gorjupovi galeriji v Kostanjevici knjižico kostanjeviškega rojaka — pesnika JOZETA CVELBARJA, v kateri je rokopolis 29 Cvelbarjevih pesmi, poleg tega pa dve pesnikovi fotografiji iz dijaških in vojnih let ter dvoje miniaturnih akvarelov. Te drobne stvarce so edini spomini, ki jih ima kostanjeviška šola v svoji zbirki šola, ki je dala pregodaj umrlemu pesniku in slikarju osnovno znanje. Iskreno se zahvaljujemo tovarišu inž. Tonejcu za razumevanje in naklonjenost, ki jo je pokazal s tem darilom tako šolski mladini, kot rodnim krajem Jožeta Cvelbarja.

Božidar Jakac: slikar in kipar Jože Gorjup, črna kreda, 1927 (Iz Gorjupove galerije v Kostanjevici na Krki)

Listi iz jugoslovanske grafike

(Ob novi razstavi v Kostanjevici na Krki)

Pretekli petek je bila v Kostanjevici odprta razstava jugoslovanske grafike. Na razstavi je 84 del, ki so jih ustvarili jugoslovanski umetniki, in steer 21 po številu. Razstavljen je umetniški je omogočila to pot Moderna galerija v Ljubljani, uvodno besedo in spremstvo pa je imela Melita Stele, kustos Moderne galerije. Otvoritvene slovesnosti se je udeležilo več kot sto ljudi, med njimi so bili poleg stalnih obiskovalcev — domačinov tudi razni drugi kulturni in javni delavci iz Krškega, Brezice, Novega mesta in Ljubljane.

Delo, ki jih srečujemo na tej razstavi, so vrhunske stvaritve naših reprezentativnih umetnikov izpred nekaj let in so prestala strokovno kritiko doma in v tujini, saj je ta kolekcija doslej prepotovala doberšen del sveta od Japonske do Amerike in so bila nazadnje razstavljena v Varšavi. Povsod so bila deležna laskavih priznanj.

Kostanjeviška razstava je postavljena po republikah. Na prvem mestu so slovenski umetniki Riko Debenjak, Božidar Jakac, Tone Krallj, Vladimir Makuc, Miha Maleš, France Mihelič, Marjan Pogačnik in Maksim Sedel, katerim se pridružujeta tudi naša domača umetnika Miro Kugler in Vlado Lamut. Hrvate zastopajo Kosta Angel Radovari, Marjan Detoni, Albert Kinert in Josip Re-

stek. Srbe predstavljajo Stojan Čelič, Boško Karanović, Milivoj Nikolajević, Mihajlo Petrov, Mladen Srbinović in Lazar Vučkajlija, katerim se pridružuje še Crnogorec Mario Mascarelli. Vlado Lamut se ob tej priložnosti predstavlja z dvema deloma. Prvi list je ena izmed številnih variant teme »Brst«. Značilna Lamutova lirija se je tu nekako umirila, dogmala. Ob tem delu je prav tako variantna »Cer ob Sutjeski«, prefinjena akvatinta, ki je izgubila vse odvšne nadrobnosti, katere so v litografski obdelavi istega motiva nekoliko bolj motile.

Miro Kugler je razstavil dve stvaritvi: »Lov« in »Vrbe«. Obe deli kažeta Kuglerjevo iskanje lastnega izraza, kažeta zrelo osebnost, ki ve, kaj hoče, osebnost, ki se je otresla v svojem boju za poenostavljanje vseh nadrobnosti. Motiviko svojim stvaritvam išče v okolju, v katerega se je zasiljal, saj je spodnji tok dolenske Krke v njem spet dobil novega pesnika.

Razstava »Listi iz jugoslovanske grafike« v Kostanjevici pa ima razen ostalega še eno posebnost, ki je ne kaže prezreti. Melita Stele je v uvodni besedi razložila pojav tovrstne umetnosti pri Jugoslovanih od začetkov do danes, osvetlila je tri poglavitna likovna središča: Ljubljano, Beograd in Zagreb ter vlogo nekaterih osebnosti, ki imajo največje zasluge za

razvoj te umetnosti pri nas. Se posebej se je ustavila pri našem rojaku mojstru Božidarju Jakcu, ki je utemeljitelj slovenske grafike, saj je tako s svojimi mojstrovinskimi kot organizacijsko prispeval bistven, pionirski delež na tem področju.

Ob otvoritvi te razstave je izšel tudi lečen prosvetki z re-produkcijo Jakcovega lesoreza »Po festivalu«. Razstava je odprta vsako nedeljo dopoldne, občinstvo iz drugih krajev pa si jo lahko ogleda ob vsakem času.

V pripravi je nova razstava grafike, ki bo prikazala mlajšo generacijo in bo med njimi še tretji slikar, ki živi pri nas — Bogdan Borčić.

Nastopilo bo 18 kandidatov

Na javni mladinski oddaji »Pokaži, kaj znaš!« ki bo v soboto, 24. marca, ob 20. uri v dvorani kina »Krke« v Novem mestu, bo nastopilo 18 mladincev, ki so prejšnjo nedeljo zadovoljivo opravili preizkušnjo. Poslušalci bodo tako videli in poslušali znane pa tudi neznanе talente iz vsega okraja. Vabljeni!

je mednje planil dolg, zategel ženski jok. Trenutek nato so se na sosednjem podstrešju onkraj stene zaslišali koraki. Potem je nekdo sunil med steklenice.

»Tu so!«

Andrej je skočil k podstrešnemu okencu. Zavihtel se je na zaboj, da bi se skozi ozko lino potegnul na streho.

Komaj pa je pokazal glavo skozi okence, jo je že naglo potegnul nazaj. Na sosednjem mostovžu je stal na preži laški vojak.

Zdaj jima je preostala samo še zadnja rešitev: dimnik.

Andrej je zmeden obstal. V sencih mu je butalo in znojne kaplje so mu stopale na čelo. Na sosednjem podstrešju so premetavali vseprek, da se je lomilo in hreščalo. Pa tu, pod njima? Kaj ni slišati korakov po stopnicah?

»V dimnik!« je vzkliknil Črto. Odprl je železna vrata in Andrej se je naglo potegnul v kamin. Topel, zadržljiv dim mu je prvi hip skoraj vzela sapo. Z rokami in hrbtom se je uprl ob ozke stene in se obrnil navzgor. Enkrat, dvakrat, trikrat... Za vrat so se mu usule saje.

»Više se potegni!« je zašepetal Črto, ko se mu je Andrej za silo umaknil nad glavo. Nato se je še sam naglo spravil v črni lijak in priprl vrata.

Bil je že zadnji čas, zakaj nekje prav blizu so se zaslišali glasovi. Vzpele sta se po kaminu. Z rokami, nogami, hrbtom...

»Hitro še malo navzgor in potem obrniruj, da naju ne zaslišijo,« je pritaženo dejal Črto.

(Konec prihodnjic)

ANDREJ IN KATJA

Odlomek iz knjige Jožeta Dularja: ANDREJ IN KATJA, zgodba iz okupirane Ljubljane — Dogaja se od 29. januarja do 13. septembra 1943. leta — Izdala Dolenjska založba v Novem mestu.

Črto je odrinil tovariša in pogledal skozi razpoko ob žlebu na cesto. Kar je videl, res ni obetalo nič dobrega.

Vojaška tovorna avtomobila, ki sta se ustavila na ovinku, sta bila prazna. Pred njima sta stala šoferja s puškama v rokah. Od vojakov so štirje na ovinku zaprli cesto, medtem ko so bili drugi že razporejeni po pločniku. Malo za sosednjo hišo je bila vrsta sklenjena.

Črto je vedel: preiskava! Le to se mu je zdelo čudno, da je tokrat zajela tako ozek prostor.

»Nekoga iščejo,« je zašepetal vznemirjeno.

»Pa menda ne naju?«

»Nič ne vem. Beli so med njimi.«

»Če sva izdana?« je zaskrbelo Andreja. Napeto je prisluhnil korakom in tujim klicem spodaj na cesti.

»Vrag si ga vedi! Dol ne moreva.«

»Ko bi bila le pet minut prej končala tisk, pa bi bilo vse dobro.«

»Zdaj je, kar je,« je suho odvrnil Črto.

»Ko bi imela vsaj primerno skrivališče ali pa zvezo s sosednjim podstrešjem!« je rekel Andrej.

»Dosti nama ne bi bilo pomagano. Najbrž bodo tudi tam preiskovali.«

»Torej nama preostane le beg po strehi?«

»Ali pa dimnik.«

»Dimnik?«

Nato molk. Zunaj se utrgajo glasovi. Na podstrešju je zatohlo in soparno. Vroče poletno sonce je pošteno razgrelo strešno opeko.

»Po strehi bo bolje. Skozi okence tik ob žlebu, nato na sosednji previs...« je naglo razlagal Andrej.

»Če naju zapazijo, naju sestrelje.«

»Bolje je, ko da se zadušiš v dimniku.«

Andrej ni odgovoril. Hitro je stopil v bunker in ugasnil pretrolejko. Nato si je oblekel suknjič in potipal revolver v žepu. Vse je bilo v redu.

»Jaz izginem po strehi, ti pa stori, kakor veš.«

»Se bunker morava zamaskirati,« je dejal Črto.

Naglo sta ga zadelala z zaboji, košarami in raztrganim posteljnim okvirom.

»Kakor sem rekel: jaz pobegnem po strehah,« je znova dejal Andrej: »Tu me prav gotovo ne bodo dobili.«

Molk. Oba sta prisluhnila. Nekje daleč je bilo čuti ropot tramvaja in lupo avtomobila. Da, nekje je teklo življenje, tu v ozkem, zastraženem prostoru pa je obstalo. Pred naperjenimi laškimi brzostrelkami je zahrbtno stopala smrt.

Skozi odprto okno v bližnji hiši so se utrgali tuji glasovi. Potem

Vsaka mati mora vedeti

Otroci se zelo radi igrajo z vrstniki iz sosesčine. Večkrat pa se zgodi, da staršem ni všeč družba, v katero zahaja njihov otrok. Pri tem mnogokrat grešijo, ker pred svojimi otroki preveč očitno kažejo, da jim nekdo iz te družbe ni všeč in da otroku branijo hoditi s tistim, ki si ga je sam izbral za »kolega«.

pri otroku pa jih je treba enostavno prezreti. Zelo napak storiijo tisti, ki otroka

ko izgovori psovko, opozorijo, da tega ne sme več storiti, kajti: otrok še

Uredimo otrokom v stanovanju kotiček, ki bo samo njihov!

SEM PRIJETEN GOST?

Kadar gremo na obisk k novim znancem, nam je navadno nerodno. Ne vemo, o čem naj bi govorili in kako naj se obnašamo, da bomo na gostitelja napravili kar najboljši vtis.

jenčke odpavali in sili majhne otroke, da nas bodo poljubljali.

mo, se moramo sami predstaviti, če tega ne stori gospodinja. To je kaj preprosta reč. Takole jo izpeljemo: ponudimo roko, rekoč:

Pravičnost, pač pa, da otrokom sami nudite možnost, kritično oceniti svojega tovariša.

Če bomo otrokom branili hoditi s tovarišem, bodo to delali na skrivaj.

Otroci preklinja. Otroci večkrat slišijo kletvice, bodisi na cesti, v parku, od svojih vrstnikov ali celo doma. Žal je nekaj staršev tudi takih, ki otroke sami učijo kletvic in se jim zdi nekaj imenitnega, ko majhen otrok izgovori neokusno psovko. Nagovarjajo ga, da jo ponavlja in se mu pri tem od srca smeji. Razumni starši tega ne počno in skušajo otroka čimprej odvaditi neprimernih besed, ki se jih je kjerkoli »našel«. Treba je, da otrok sam uvidi, da starši takih besed ne uporabljajo.

Predvsem — bodimo naravn! Ne delajmo se »imnitne« in učene, pač pa ne prisiljeno kramljajmo o vsakdanjih rečeh. Kdor rad govori in mu, kot pravimo, »nikoli ne zmanjka štrene«, mora paziti, da ne bo ves čas sam govoril. Novi znanci vas bodo zelo slabo ocenili, če boste že prvič začeli pogovor takole: »Ali ste že slišali, da se Kranjčeva tepeta?« Ali pa: »Pehančičev Luka ima novo ljubzen, pa kakšen je!« Načinite pogovor o otrocih, o knjigah, o zadnjem filmu, ki ste ga gledali, ali o tem, kako preživljate prosti čas itd.

Ce vam gospodinja kaj pónudi, iz vljudnosti poskusite, nikoli pa ne pospravite na hitro jedi s krožnika ali pijače iz kozarca! Prav je, da gospodinja pohvalimo. Tudi otrokom posvetimo nekaj ljubeznivih besed. Zamerili pa nam bodo, če bomo do-

»Pripovedovanje« z jedilnim priborom v rokah ni dokaz lepega vedenja!

»Midve se pa še ne poznavata, meni je ime Vera Gorenc.« Nato nam bo tudi neznanica povedala svoje ime. Ko pridete na obisk, sezite v roko vsem, ki so prisotni, ko pa odhajate, je dovolj, če se poslovite sa-

Ce smo povabljeni na obisk, bodimo točni!

mo od gospodnje, ostale pa samo pozdravite.

Morda je pogovor prav živahno stekel in se dobro počutite, vendar se morate kot olikan človek najkasneje v eni uri in pol posloviti. Danes, ko vsi tarnamo, da nam manjka časa, in ima vsak dovolj dela, je več kot preveč če smo gostiteljem ukradli urico časa.

Krompir — malce drugače

Krompir s sirom: 3 dkg masti, 3 dkg prekajene slanine, čebula, česen, 1,5 kg krompirja, sol, četrt kg paradiznika ali malo meze, zelen peteršilj ali drobnjak, 5 dkg sira.

»KONTRAFER« tablete za preprečevanje nosečnosti

Ze pred dvema letoma so na ginekološki kliniki v Beogradu končali s preizkusom novega sredstva za preprečevanje nosečnosti; to so »Kontrafer« tablete. Uporaba teh tablet je zelo preprosta, njih učinek pa se pokaže že po petih minutah. »Kontrafer« tablete so popolnoma neškodljive za organizem, razen tega pa zanesljivo sredstvo za preprečevanje nosečnosti. Vsaka žena pa se mora zavedati, da je vse odvisno od tega, če zna zaščitno sredstvo pravilno uporabljati. Priporočamo ženam, naj obiščejo kontracepcijsko posvetovalnico, kjer bodo dobile natančna navodila za uporabo in tudi zdravniški recept. V lekarni imajo na razpolago škatlice po 20 tablet, ki stanejo 248 din.

Na masti razpustimo kocke slanine, prepražimo sesekljano čebulo in česen, dodamo olupljen in na kocke zrezan krompir in sol, prilijemo malo vode in dušimo. Ko se krompir že skoraj zmehča, mu primešamo olupljen in zrezan paradiznik ali mezo. Kuhano jed pretremo s sesekljanim zelenim peteršiljem in z naribanim sirom.

METLIKA: malo sredstev, a uspešno delo!

16. marca je bil občni zbor občinske zveze za telesno kulturo Metliki. Stevilna udeležba članov in gostov je povedala, da so na dnevnem redu zelo važna vprašanja. Ze predsednikovo poročilo je omenilo, da je bilo za telesno kulturo v občini zelo malo sredstev, od tega je imela zveza le 176.000 dinarjev. S temi sredstvi je lah-

ko pomagala društvom Partizana v Gradcu in Metliki ter šolskemu športnemu društvu v Metliki. Ljubitelji športa v občini tudi nimajo primernih igrališč. Velja pa omeniti, da kljub temu športna delavnost še ni zamrla. Za velik uspeh Metličanov prav upravičeno štejemo srečanje s športniki iz Ozlja.

Vsekakor so osnovni pogoji za razvoj telesne vzgoje dobra igrališča. To omenjamo predvsem zato, ker so za primerno razvedrilo začele skrbeti tudi sindikalne podružnice delovnih kolektivov. Vsi diskutanti so menili, da bo treba v prihodnje zbrati več sredstev za telesno vzgojo, pri čemer ne bodo smele izostati investicije za športne objekte in druge naprave. Govorili so tudi o skladu za telesno kulturo, ki bi ga ustanovili pri OBLO.

Šola v Starem trgu ima šahovskega prvaka

11. marca je bilo odigrano šahovsko prvenstvo osnovne šole v Starem trgu ob Kolpi. Med osmimi igralci je premočno zmagal Vinko Kobe iz osmega razreda, zelo dobro igra pa je pokazal še učenec 4. razreda Lojze Antič, ki deli z Jurijem Kobetom 3.-4. mesto. — Vrstni red je: 1. Vinko Kobe 7 točk, 2. Zdravko Kobe 4,5, 3.-4. Jurij Kobe in Lojze Antič 4, 5. Jurij Sustar 3,5, 6. Alfonz Sterbenec 3, 7. Stanko Antič 2 in 8. Vanja Režek brez točke.

Na vrsti so občinske zveze

Občnega zbora občinske zveze za telesno kulturo Crnomelj, ki je bil pretečel teden, sta se iz okrajne zveze udeležila Jože Matič in Franc Segedin.

Predsednik Janez Viskovič je v poročilu prikazal delo zveze ter hkrati opozoril na mnoge težave. Mladina kaže mnogo zanimanja za šport, vse premalo pa je razumevanja in moralne pomoči za delo športnih organizacij. Športni objekti so slabo vzdrževani in oskrbovani, občinska zveza pa je prejela za delo vseh športnih organizacij le 700.000 din dotacij. Lani so se razvile doma vse panoge: nogomet, kegljanje, strelstvo, rokomet in društva Partizana. Lani začete delavske športne igre obetajo dobiti letos večji obseg, zato naj občinska zveza tu kar največ pomaga. Razen tega bo treba razširiti delo športnih organizacij, skrbeti za kvaliteto in množičnost v »Letu telesne kulture mladim«, organizirati več telmovanj in bolj skrbeti za telesno vzgojo v šolah, saj je le-ta zelo zanemarjena.

V razpravi so kritično ocenili odnos odgovornih do športnega dela (kljub vabilom se ni občnega zbora udeležil noben predstavnik političnih organizacij in občine) in ugotovili, da je vzrok za slabe uspehe v precejšnji meri treba iskati prav tu. Občinska zveza je mlada organizacija, zato toliko bolj upravičeno pričakuje pomoč družbe. Poudarili so, da bi mnogo zalegla tudi moralna pomoč, če že za materialno ni v komuni osnove. Primer, ko so zavrnili prošnjo TVD Partizan za prostor, katerega je bilo društvo pač upravičeno pričakovati, ker je poleg športnega igrališča, in ta prostor raje do-

Pređen so izvolili nov odbor, je zastopnik okrajne zveze za telesno kulturo zaslužnim članom občinske zveze podelili priznanja republiškega Partizana. Na koncu je bil sprejet obširen delovni program, ki ga bodo izvajali skupaj z odborom za Jugoslovanske pionirske igre.

Turnir mest v Žalcu

Turnirja so se udeležile reprezentance 24 slovenskih mest. V predtekmovanju je reprezentanca Novega mesta dosegla v svoji skupini drugo mesto za Jesenicami, Crnomelj pa je bil sedmi. — V drugi skupini je zmagal Maribor, v tretji pa Ljubljana. V tej skupini je reprezentanca Vidma-Krškega delila 4.-5. mesto, Brežičani pa so osvojili 6. mesto.

V finalnem delu tekmovala je nastopilo 12 reprezentanc. Odlično pripravljena reprezentanca Maribora je že v začetku premagala Ljubljano in si zagotovila prvo mesto. Za ostala mesta se je bila težka borba. Novomeška reprezentanca, ki se je edina od reprezentanc mest našega okraja uvrstila v finale, je zato imela težko delo, toliko bolj, ker je nastopala brez rezerve. Četrto do peto mesto, ki

ga je osvojila, predstavlja zanj prav lep uspeh. Pri tem naj omenimo, da je moštvo Jesenic, s katerim deli mesto, moštveni prvak LRS. V medsebojnem dvoboju so celo zmagali Novomeščani s 3,5:2,5. Tudi moštvo Domžal je bilo visoko poraženo, kar s 4,5:1,5, kakor tudi Kranj s 5:1, Koper 3,5:0,5 itd. Ljubljancem pa so z mnogo sreče zmagali s tesnim rezultatom 3,5:2,5.

Novomeško reprezentanco so sestavljali: Skerij, Radovanovič, Sitar, Penko, Kranjc in Gajski. Najuspešnejša igralca sta bila Penko na četrtni in Gajski na šestni deski, ki sta dosegla 14 točk od 18 možnih.

Končni vrstni red v finalu: Maribor 50,5, Ljubljana 48, Celje 44, Novo mesto in Jesenice 37, Domžale 35, Slovenj Gradec 30,5, Murska Sobota 29, Ptuj 27,5, Kranj 20, Koper 19,5, Hrastnik 18.

V tolažinski skupini (13.-24. mesto) je zmagala reprezentanca Vidma-Krškega z 39 točkami pred Velenjem (37), Kamnikom (31,5), Žalcem (31), Brežičani (30,5) itd. Slavko Sitar.

EKSPLOZIJA POŠKODOVALA DECKA

13. marca se je težko poškodoval 10-letni Alojz Skušek iz Mirne vasi pri Trebelnem. V roki mu je eksplodirala vzglavnica kapica. Deček je ostal brez prstov na levi roki, poškodovan pa je tudi po obratu.

TAPETNIK v Novem mestu vam nudi

Obrtna delavnica »TAPETNIK« Novo mesto, Cesta talcev 1 — pri Košaku, ima na zalogi vsakovrstne prevleke za avto sedeže v vseh barvah: za avto Fiat 600, Fiat 1100, DKW, BMW in za vse ostale avtomobile. Prevele izdeluje po vaših željah iz pralnega blaga, sukna, vinila in raznih kombinacij. — Imamo na zalogi moderne kovinske fotelje z mizami raznih oblik. Izdelujemo vseh vrst zavese za zatemnitev, kakor tudi dekorativne zavese; vedno imamo na zalogi kar-nise iz bele kovine, Kavče, fotelje in otomane lahko dobite iz zaloge ali po naročilu, kakor tudi vseh vrst žimnice. Sprejemamo tudi čeke.

Kljub temu, da je že pomlad, nam bo takle doma narejen pulover iz precej debele volne še vedno prav prišel. Obležemo ga lahko za v službo, nosimo pa ga tudi k hlačam za izlete in šport.

OBVEŠČAMO

CENJENE ODJEMALCE, DA SE JE

AVTOTRGOVINA V VIDMU-KRŠKEM združila

Z UVOZNIŠKIM IN TRGOVŠKIM PODJETJEM

SLOVENIJA AVTO V LJUBLJANI

Odslej bomo poslovali kot posvetovalnica podjetja SLOVENIJA AVTO LJUBLJANA ter bomo omogočili nabavo vseh vrst tovornih in osebnih avtomobilov, avtobusov, motornih koles, dvokoles in vseh vrst nadomestnih delov.

NAROČNIKI: pri vsaki spremembi naslova nam javite svoj prejšnji in novi naslov!

TEKSTILNA TOVARNA

»SUKI-O«

ZAPUZE na Gorenjskem z obratom Jurjevica na Dolenjskem

priporoča svoje znane kvalitetne izdelke, kot so volnene, česane in mikane tkanine za ženske in moške obleke, plašče, kakor tudi vedno bogato izbiro volnenih odevi.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Cetrtek, 22. marca: Vasilij Petek, 23. marca: Slava Sobota, 24. marca: Simon Nedelja, 25. marca: Minka Ponedeljek, 26. marca: Maksim Torek, 27. marca: Rupert Sreda, 28. marca: Janez

ZAHVALE

ZAHVALA
Za izraženo sožalje in darovane vence ob smrti dragega moža se vsem iskreno zahvaljujemo. — Družina ROZMAN.

Ob težki izgubi ljubljene mame

JOŽEFA BRINSKELE

se pristožno zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in ji darovali cvetje in vence. Posebno se zahvaljujemo zdravniku dr. Uršiču iz Crnomlja za njegov trud. — Vsem, ki so nam kakor koli pomagali in nam v najtežjih trenutkih stali ob strani ter nam izrazili sožalje, iskrena hvala. — Sin Franc

Ob izgubi našega ljubega moža, očeta, brata in starega očeta

FRANCA SEDLARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znanecem, prijateljem, ki so ga spemili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in vence ter z nami sočustvovali. Zahvaljujemo se tudi za izražena sožalja. Posebna zahvala G. Zabkarju za ganljive besede ob odprtem grobu.

Zaljubljeni: žena Katka, sinovi: Jože, Jakob, Franc, Anton, Stanko, Polde z družinami, sestra Katka.
Rodine pri Crnomlju, 13. marca 1962.

PREKLICI

Preključujem zdravstveno izkaznico št. 597995 Alojz Ferlan, Veliki Kamen 56, p. Koprivnica.

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 497188. Dušan Hudorovac, Lokve, p. Crnomelj.

Preključujem izgubljeno zdravstveno izkaznico št. 262783. Terezija Makše, Dečja vas 12, p. Trebnje.

MAKROGLAS

TRISTANOVANSKO HISO v Novem mestu prodam. Naslov v upravi lista (329-62).

ENOSTANOVANSKO HISO z lokalom na ugodnem kraju v Novem mestu, tudi vsako posebej, prodam. Primerno za podjetje, vseljivo po dogovoru. Naslov v upravi lista (329-62).

FIAT TOPOLINO prodam. Naslov v upravi lista (329-62).

HISO v centru Novega mesta prodam. Eno stanovanje vseživno brez nekega meseca. Naslov v upravi lista (319-62).

MIZABSKE POMOČNIKE, lahko tudi priložne, in delavce za priučitev sprejmemo. Hrana in stanovanje preskrbljena. Franc Boc, Ljubljana, Stožice, Zupanova ulica.

Sporočimo žalostno vest, da je preminila

ANTONIJA PICEK

dolgoletna uslužbenka kina »KRKA«
Vestno uslužbenko bomo ohranili v trajnem spominu.
Uslužbenici kina »Krka«
Novo mesto

SPORED RADIO LJUBLJANA

Vsak dan: poročila ob 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00 in 24.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00.

PETEK, 23. MARCA: 8.05 Operni zbori — 8.40 Sovjetska zabavna glasba — 9.25 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe — 11.35 Veselo melodije — 12.15 Radijska kmečka univerza — 13.30 Igramo za vas — 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 15.45 Jezikovni pogovori — 18.25 Pesmi jugoslovanskih narodov — 18.45 Iz naših kolektivov — 19.05 Rublet zabavnih melodij — 20.00 Zabavni orkester RTV Beograd — 21.15 Oddaja o morju in pomorskih — 23.35 Melodije za lahko noč.

ŠOBOTA, 24. MARCA: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji — 9.40 Koncertne drobline — 11.15 Angleščina za mladino — 12.15 Kmetijski nasveti — 13.30 Instrumenti in glas — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.00 Vsak dan

BLOK MOTORJA za traktor »Farmall« takoj kupi Letalska šola v Novem mestu. Ponudbe pošljite Letalski šoli, Novo mesto, Jenkova 1.

GOSPODINJSKO POMOČNICO za gostinsko kuhinjo, ki ima tudi veselje do strelbe, takoj sprejmemo. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Ponudbe pošljite Mari Jezeršek, Kranj, Tomšičeva ulica 38.

PEKOVSKEGA VAJENCA, pomočnika ali priučenega sprejemnika Alojz Noč, pek. Javornik na Gorenjskem.

OPREMLJENO SOBO oddam moškemu, Krevcl, Novo mesto, Partizanska 19.

GOSPODINJSKO POMOČNICO srednjih let za dopoldanske ure z znanjem kuhe sprejemem. Doljak, Novo mesto, Resljeva 7.

TEKINO

Brežice: 23. marca jugoslovanski film »Sreča v torbi«, 24. do 26. marca poljski film »Križarji«, 28. in 29. marca romanski film »Na valovih Dozave«.

Crnomelj: 23. in 25. marca ameriški film »Pesem upornikov«, 27. in 28. marca ameriški film »Jaguar, gospodar džungle«.

Kostanjevica: 25. marca ameriški barvni film »Drevo življenja«, 28. marca romanski film »Orel 101«.

Metlika: 24. in 25. marca jugoslovanski film »Bolje je umreti«, 28. marca francoski film »Prevaranti«.

Novo mesto — Krka: od 23. do 26. marca italijanski barvni film »Svet ponoci«, od 27. do 29. marca ameriški film »Presečenec preteklega leta«.

Mokronog: 24. in 25. marca italijanski film »Poslednji lov«, 26. marca italijanski film »Ljubzen in obrekovanje«.

Sevnica: 24. in 25. marca ameriški film »Avtibos je zašel«, 28. in 29. marca ameriški film »Nekateri so za vroče«.

Trebnje: 24. in 25. marca ameriški barvni film »Obracun pri O. K. Koralu«, predstava v soboto ob 19 in v nedeljo ob 14, 16 in 18.30, 26. marca madžarski film »Draga Ana«, predstava v sredo ob 19.

benec, in Danica Ivec, knjigovodkinja, oba iz Gradca.

Umrla sta: Franca Adlešič, učiteljica iz Jugorja, 90 let; Ana Malešič, posestnica iz Radovič, 59 let; Marija Vrvščar, gospodinja iz Gor. Lovkice, 73 let; Marija Tomc, učiteljica iz Bušinj vasi, 63 let; Izidor Crep, posestnik iz Trnovca, 73 let; Terezija Sašek, gospodinja iz Metlike, 91 let.

ADLESICKI MATIČNI URAD SPOROČA
Februarja je bila rojena ena deklica.

Poročili so se: Ivan Ladešič, kmetovalec iz Ladešič Drage, in Bosiljka Jakovac, hči kmeta iz Miličev; Nedeljko Paunović, kmetovalec iz Paunovičev, in Dragica Milašinović, hči posestnika iz Marindola; Pavel Jerman, delavec iz Crnomlja, in Nada Grabrijan, natakarka iz Adlešičev.

Smrti ni bilo.

CRNOMLJSKI MATIČNI URAD SPOROČA
Februarja sta bili izven bolnišnice rojeni dve deklici.

Poročili so se: Nikola Selaković, uslužbenec, in Zdenka Vrščar, uslužbenka, oba iz Crnomlja; Stanko Turk, kmetovalec iz Jelševnika, in Antonija Gregorič, kmetovalka iz Vel.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

Umrla sta: Anton Gorisek, delavec z Gaberske gore, 40 let; Franc Vidoš, cestar iz Predgrada, 63 let.

ja Rožman iz Zdol — deklico, Ljubica Debogovič iz Kraja Dolnjega — deklico, Rozalija Planinc iz Raven — dečka, Marija Povhe iz Trške gore — deklico, Marija Zorko iz Vel. Malenc — dečka, Jožefa Andreja iz Hraštja — dečka, Antonija Komočar iz Vel. Doline — deklico, Ivanka Lazanski iz Male Dolne — deklico, Jožefa Lisec iz Laz — deklico, Marija Krulc iz Pišec — dečka.

KRONIKA + NESREČ

Pretekli teden so se ponesečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Francu Bogoviču, delavcu iz Arnovih sel, je pri delu padla na levo roko žaga ter mu jo poškodovala. Stanko Kostev, uslužbenec iz Globokega, si je pri padcu zlomil levo rogo. Alojz Stojš, klepar iz Dobenega, si je pri padcu poškodoval desno nogo. Stefanjo Geršak, gospodinja iz Orešja, je nekdo povozil s košom, pri čemer je dobila poškodbe po glavi in hrbtu. Nikola Njegomir, uslužbenec iz Orešja, si je pri padcu poškodoval glavo. Franc Vahčić, delavec iz Trebeže, je padel s košesa ter si poškodoval obraz.

OBJAVE — RAZPISI

Razpis delovnih mest v obratu »KRKA« v Novem mestu

»Farmis« — obrat »Krka« v Novem mestu razpisuje naslednja delovna mesta:
1. vodjo socialno-kadrovske službe — srednja izobrazba s prakso na enakem delovnem mestu;
2. dve strojejski — administrativna šola.
Pisne ponudbe pošljite na upravo podjetja.

Razpis za skladiščnika

Obrtna delavnica »Tapetrika« v Novem mestu, Cesta talcev 1 (pri Koškaku), razpisuje delovno mesto
SKLADIŠČNIKA
Pogoji: nižješolska izobrazba, najmanj triletna praksa v samostojnem vodenju skladišča. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Plača po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Lahko tudi honorarni uslužbenec.

Razpis delovnega mesta

Upravni odbor obratnega podjetja »PEKARIJA IN SLASČIČARNA« v Novem mestu razpisuje delovno mesto
mlajšega soferja C kategorije za prevoz kruha. Plača po pravilniku o mezdah. Pisne ponudbe pošljite UO podjetja! — Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Razpis zdravilišča Čateške Toplice

Zdravilišče Čateške Toplice sprejme v službo bolničarko, več natakarkov ali servitric, večja in kuhinjske pomočnice.
Interesenti naj se javijo v pisarni podjetja.

RAZPIS ZAVODA ZA ZDRAVSTVENO VARNOST

Zavod za zdravstveno varnost okraja Novo mesto razpisuje delovno mesto
stenodaktilografa.
Pogoji: srednja ali administrativna šola z najmanj dveletno prakso. Nastop službe takoj. — Plača po pravilniku o osebnih dohodkih.

OBVESTILO TOVARNE ZDRAVIL »KRKA«

»Farmis«, obrat »Krka« v Novem mestu, sporoča vsem, ki imajo vložene prošnje za sprejem v službo, da zaradi prevelikega števila prejetih prošnje ne bomo več odgovarjali vsakemu posebej. Sporočamo tudi, da vsa rova delovno silo sprejemamo preko Zavoda za zaposlovanje delavcev v Novem mestu, zato se naj vsi zainteresirani obračajo na omenjeni zavod.

Obvestilo o podaljšanju orožnih listov

Občinski ljudski odbor Novo mesto — oddelek za notranje zadeve obvešča lastnike orožnih listov na območju novomeške občine, da bo podaljševanje orožnih listov za leto 1962-1963 v pisarni ObLO do 31. marca 1962.

ZOBOZDRAVSTVENI DELAVCI

Obveščamo vse zobozdravstvene delavce novomeškega okraja, da bo sestanek podružnice v Čateških Toplicah dne 24. marca ob 9. uri. Vsi, ki nimajo lastnih vozil, naj se po prihodu v Brežice zglasijo v zborni ambulanti, od koder bo organiziran prevoz! — Odbor.

Obvestilo o licitaciji

Na podlagi 46. in 47. člena Temeljnega zakona o gradnji investicijskih objektov (Uradni list FLRJ št. 43/51) razpisuje Zdravstveni dom v Vidmu-Krskem

po glavi. Jožefa Novak, delavec s Trške gore, je padla s podstrešja in si poškodovala desno nogo.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Francu Bogoviču, delavcu iz Arnovih sel, je pri delu padla na levo roko žaga ter mu jo poškodovala. Stanko Kostev, uslužbenec iz Globokega, si je pri padcu zlomil levo rogo. Alojz Stojš, klepar iz Dobenega, si je pri padcu poškodoval desno nogo. Stefanjo Geršak, gospodinja iz Orešja, je nekdo povozil s košom, pri čemer je dobila poškodbe po glavi in hrbtu. Nikola Njegomir, uslužbenec iz Orešja, si je pri padcu poškodoval glavo. Franc Vahčić, delavec iz Trebeže, je padel s košesa ter si poškodoval obraz.

OBJAVE — RAZPISI

L. JAVNO LICITACIJO

za oddajo gradbenih, obrtniških in instalacijskih del za gradnjo novega zdravstvenega doma Videm-Krško.
Predračunska vrednost 74 milijonov 146.138 din.
Zapečatenne pisne ponudbe dostavite po pošti ali osebno najkasneje do 7. aprila 1962 do 9. ure upravi Zdravstvenega doma Videm-Krško, Gubčeva cesta. — Rok za dograditev do vključno III. faze (pod streho) je 31. december 1962. Rok za dokončanje in predajo objekta pa je 31. december 1963.

Ob licitaciji predložite potrdilo Narodne banke o položitvi varščine v višini 1 odstotka od predračunske vrednosti in koristite tekočega računa 606-13-2-213 pri Narodni banki Videm-Krško. Elaborate lahko dvignete proti reverzu vsak dan ob 8. do 13. ure v upravi doma.

NESREČE

Trikrat avtomobilski ples

S precejšnjo hitrostjo se je 14. marca peljal po avtomobilski cesti proti Zagrebu Alojz Vegelj iz Ljubljane. Na poldnevalni cesti je osebni avtomobil začel zanašati, nakar se je voznik znešel globoko pod cesto. Osebnih poškodb ni bilo, škoda na vozilu pa je ocenjena na 300.000 dinarjev.

Istega dne se je po avtomobilski cesti proti Ljubljani peljal z osebnim avtomobilom Stjepan Drakulič iz Beograda. V Prilipju je hotel zmanjšati hitrost. To se mu ni posrečilo. Na sneženi cesti je avto začel zanašati. Čez nekaj trenutkov je zdrsnil po nasipu na njivo, pri čemer sta bila laže poškodovana dva potnika. Vozilo je poškodovano za 120.000 dinarjev. — Hip nato je pripeljal Franc Petan iz Brežic. Ko je zagledal prevrtni Drakuličev avto, je hotel ustaviti in pomagati ponorelcem. Vendar ni imel sreče. Tudi njegovo vozilo je zaneslo s ceste. Pri tam je nastalo za 50.000 din škoda.

NEVAREN OVINK V IMPOLJCI